



UMETNOSTNA KRONIKA

44 • 2014



UMETNOSTNA KRONIKA 44/2014



UVODNIK

Barbara Murovec

Pretekle vojne in sedanji spomini 1

INTERVJU

Marjeta Ciglencečki

Maribor kot izhodiščna točka in mesto vrnitve.

Pogovor z akademskim slikarjem prof. Otom Rimeletom 3



RECENZIJE

Barbara Murovec

Ilustrirani letaki iz Valvasorjeve grafične zbirke kot zrcalo

baročnega sveta 13

BIBLIOGRAFIJA

Umetnostnozgodovinska bibliografija za leto 2012.

Umetnost do okoli leta 1945 (pripravila Renata Komić Marn) 19

KOLENDAR RAZSTAV

September – december 2014 63

PRETEKLE VOJNE IN SEDANJI SPOMINI

Pet koledarskih let bo Evropa intenzivno obujala spomin na veliko vojno. Številne institucije tako v državah »zmagovalkah« kakor tudi »poraženkah« so že v prvem letu pripravile simpozije, predavanja in razstave, če omenimo samo tiste vrste udejstvovanja, ki so ključne tudi za umetnostno zgodovino, in izpustimo vse politične in vojaške prireditve (pa čeprav se zavedamo, da te dajejo odločilen takt načinu spominjanja). S človeške perspektive po prvi svetovni vojni nihče ni mogel zares slaviti; marsikdo od tistih, ki so preživeli, je verjel, da je zaradi svoje grozovitosti to zadnja vojna v zgodovini človeštva in da se kaj podobnega ne more več zgoditi.

Slovenija se je v preteklih sto letih velike vojne le malo in slabo spominjala, a tokrat je zaradi okrogle obletnice nekaj mesecev kazalo, da bo zdaj povsem drugače. Zlasti zgodovinarica Petra Svoltjšak in njen stanovski kolega Marko Štepec sta preprosto preveč angažirana in preglasno poudarjata pomen tega dela slovenske zgodovine (ki je bil doslej prisoten predvsem kot zadeva zahodne Slovenije in še bolj ozko kot Soška fronta), da bi ju, predvsem pa zgodovino, na katero opozarjata, še bilo mogoče spregledati. Ustanovitve Nacionalnega odbora za obeležitev 100-letnic 1. svetovne vojne (<http://www.100letprve.si/>), televizijske dokumentarne serije in aktivnih posameznikov, ki predavajo, se javno pogovarjajo, organizirajo razstave, le težko ne opazimo. Čeprav v knjigarnah ni posebnih polic, ki bi se šibile pod literaturo o prvi svetovni vojni, je duh po tragični vojni v zraku. Pred dobrim mesecem je bila na ljubljanskih Žalah ob kostnici žrtev prve svetovne

vojne prva komemoracija od njene postavitve. Ker imajo prav javni spomeniki odločilen vpliv na kolektivno spominjanje, je zgodovina spomina na vojne pomembno povezana z umetnostnozgodovinskim preučevanjem.

V svojih težavah z dediščino velike vojne je slovenski prostor, če ga primerjamo s preostalo Evropo, specifičen; morda podobno, kot je specifična Južna Tirolska. Že v prvi vojni se je slovenski narod boril v dveh vojskah, ki sta si kot sovražnici stali nasproti, in še danes se na slovenskem ozemlju v kostnici v Kobaridu spominja italijanskih vojakov, padlih v prvi svetovni vojni, ki jo je leta 1938 odprl Benito Mussolini. Neozaveščenost širšega sloja prebivalcev ni posledica zgodovinske irelevantnosti prve svetovne vojne za Slovence, temveč izhaja iz odnosa do nje v času od njenega konca pa vse do danes; spominjanje je mogoče iz kolektivnega izriniti, v spremenjenih družbenopolitičnih okoliščinah pa ga ni mogoče na hitro vpeljati nazaj.

Če se nam je letos torej zdelo, da se uspešno pripravljajo pogoji za vključitev velike vojne v slovenski kolektivni spomin, pa proti koncu tega prvega leta že kaže, da se bo proces tudi tokrat ustavil. Spomin na prvo svetovno vojno že začenjajo preglašati napovedi spominjanja konca druge. V letu 2015 bomo namreč beležili sedemdeseto obletnico. Tu se pokaže, da se je moral spomin na prvo svetovno vojno umakniti spominu na drugo, kar je po letu 1945 sistematično generirala nova oblast. Za kolektivno spominjanje je ključna prisotnost spomenikov v javnem prostoru. In druga svetovna vojna je v bitki za kolektivni spomin močno omejila spomine na

veliko vojno. Kako pomembno spomin vzpostavlja in usmerja javni spomeniki, kažejo tudi aktualni politični boji ob njihovem postavljanju. Instrumenti za zavzetje (tako spomina kakor tudi prostora) pa so morda bolje kot raziskovalcem, ki bi morali analizirati in razkrivati mehanizme politične propagande, znani politikom in ideologom.

Kdo lahko konča to ali ono vojno, ki še vedno poteka na slovenskem ozemlju ali – bolje rečeno – v slovenskih glavah? Zagotovo bi umestitev zgodovine iz politične scene nazaj v humanistiko izdatno prispevala k takšnemu koncu.

Že od svoje ustanovitve leta 1913, leta pred začetkom velike vojne, se je konservatorska služba za Kranjsko soočala s političnim odločanjem o umetnostnih spomenikih, o vrednosti dediščine, o njeni obnovljivosti, ne nazadnje o njenem izbrisu; v današnji spomeniškovarstveni praksi to pomeni ne le izbris iz registra, temveč tudi z obličja zemlje (npr. Kolizej). Pravzaprav je (bilo) spomeniško varstvo intenzivno vključeno v vsako vojno, ki (je) poteka(la) na ozemlju Slovenije, še bolj pa v revolucionarno preoblikovanje javnega prostora po letu 1945, s katerim se je povezala privatizacijska vojna (najprej pod krinko nacionalizacije in nato denacionalizacije). Iz Steletovih spominov Moja pot (ki so pomembni tudi kot spomini na veliko vojno) lahko razberemo, da se je takšnih pritiskov na stroko močno zavedal. Današnji vodilni konservatorji pa prepogosto nimajo niti Steletovega strokovnega znanja niti osebnostnih

kvalitet in etičnosti. So pa pragmatični in vedo, če citiram, da »imajo medalje dve plati«. Povsem jasno je, da s takšne pozicije ne morejo poskrbeti za boljše upravljanje kulturne dediščine. Sporočajo nam, da pristajajo na politično in finančno uzurpacijo slovenskega prostora, kar se kaže tudi v odnosu do javnih spomenikov.

Spomin na prvo vojno se v slovenski prostor počasi vrača skozi zgodovinsko analizo končane vojne. Prav ob primerjalni analizi z drugačnimi oblikami odnosa do preteklosti in dediščine moramo ugotoviti, da je skrajni čas, da tudi druga svetovna vojna postane del zgodovine in da se v Sloveniji začne spoštovati pravica do groba (na kar je nedavno opozorilo tudi predsedstvo Slovenske akademije znanosti in umetnosti). Šele takrat bodo lahko zgodovinarji in »spomeničarji« začeli opravljati svoje temeljno poslanstvo ohranjanja in raziskovanja, sami pa ne bodo več instrument ideologije, kapitala ali spomina. Takrat bo prva svetovna vojna dobila ustrezno mesto ob drugi, saj bo mogoče analizirati pretekle oblike vzpostavljanja narodovega spomina in tudi širši množici pokazati, kako je skozi stoletja delovala monumentalna propaganda. Šele takrat bo usmerjanje k razumevanju in ohranjanju kulturne dediščine strokovno delo, saj ne bo več revolucionarne potrebe po boju za javni prostor, ki bo lahko odprt za ustvarjalnega posameznika in ne le za javne spomenike nedokončane vojne.

Barbara Murovec

MARIBOR KOT IZHODIŠČNA TOČKA IN MESTO VRNITVE

POGOVOR Z AKADEMSKIM SLIKARJEM PROF. OTOM RIMELETOM

Pogovarjali smo se z enim vidnejših slovenskih slikarjev Otom Rimeletom (rojen 1962 v Mariboru), rednim profesorjem na Oddelku za likovno umetnost na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru (UM). Rimele je diplomiral leta 1990 na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri prof. Emeriku Bernardu in prav tam čez dve leti zaključil slikarsko specialko pri prof. Janezu Berniku. Svoje znanje dopolnjuje s študijskimi potovanji, med katerimi so zanj posebnega pomena večmesečna bivanja v Veliki Britaniji, ZDA in Parizu. Oto Rimele razmeroma veliko razstavlja, med številnimi javnimi predstavitvami v zadnjih nekaj letih pa velja izpostaviti razstave *Le Jeu* (Galerija Loža, Koper, 2006), *Slike* (Galerija Božidar Jakac – Lapidarij, Kostanjevica na Krki, 2010), *Paintings +* (Galerija A + A, Benetke, 2011) in *La luz de la sombra* (Circulo de Bellas Artes, Madrid, 2014).

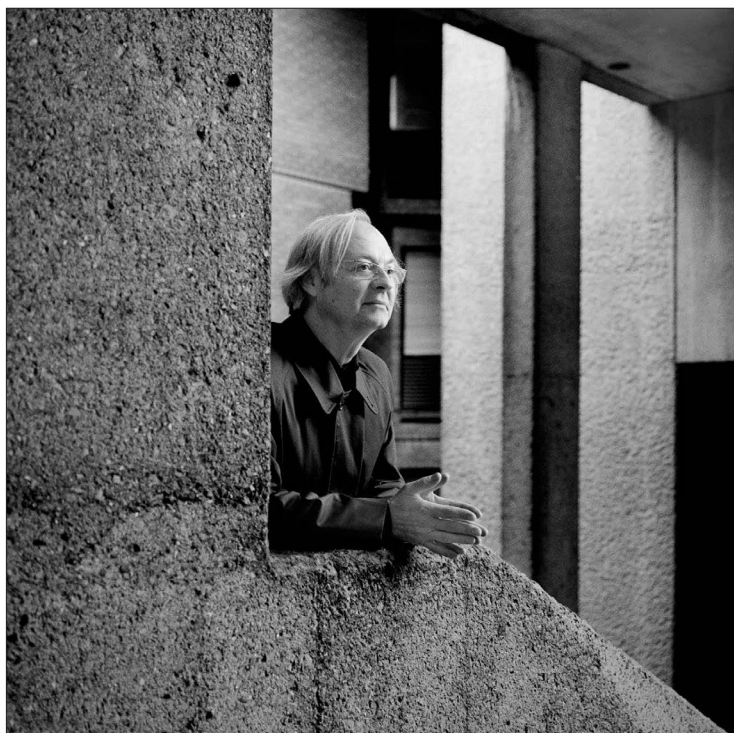
Rimeletovo slikarstvo je zavezano vprašanjem barve in minimalistični govorici, ki zahteva poglobljen angažma gledalca. Za razstavo v nekdanji cerkvi cistercijanskega samostana v Kostanjevici na Krki, naslovljeni *Iluminacije* (2003), je leta 2004 prejel nagrado Prešernovega sklada. Leta 2012 je izšla dvojezična monografija z naslovom *Oto Rimele. Duhovnost materialne odsotnosti / Spirituality of material absence*, za katero je strokovno študijo napisal dr. Jure Mikuž. Sicer pa so o Rimeletovem ustvarjanju pisali tudi drugi umetnostni zgodovinarji (Tomaž Brejc, Marjeta Ciglencečki, Meta Gabršek Prosenc, Nadja Gnamuš, Andrej Medved, Andrej Smrekar, Nadja Zgonik). O avtorju in njegovem delu je nastalo tudi več filmskih zapisov, med katerimi je posebej zanimiv dokumentarec Amirja Muratovića iz serije *Zapeljevanje pogleda* (2010), v katerem režiser skozi filmski dokument o sodobni slovenski umetnosti razgalja ustvarjalno prezenco slikarjev Ota Rimeleta in Dušana Kirbiša.

Oto Rimele razmeroma pogosto dobi vabilo za intervju, saj je odličen sogovornik. Široko je razgledan po sodobni likovni umetnosti, zanima ga filozofija, hkrati pa kritično spremlja kulturni utrip svojega okolja. Tudi na vabilo uredništva *Umetnostne kronike* se je odzval brez oklevanja.

Tvoje osebno življenje in poklicne dolžnosti te vežejo na mesto Maribor. Kako doživljaš to zavezanoost?

Maribor pojmem kot izhodiščno točko. Tukaj sem se rodil, odraščal, odhajal v svet in se ponovno vračal v mesto. Večina mojega

osebnega življenja se odvija v kontekstu tega mesta in prav tako poklicne dolžnosti. Vendar svojega odnosa do mesta in regije ne doživljam kot nekaj statičnega. Je zanimivo presečišče lokalnega z globalnim, ki se kaže kot moj osebni odnos, kjer se neposredno doživljanje mesta



Oto Rimele, London, 2013
(foto: Mike Crawford)

napaja iz distančnega pogleda. Moja zavezanost mestu torej temelji na kompleksnem odnosu do mesta.

Nekoč sem tisto, česar v Mariboru ni bilo mogoče najti, iskal drugod in prinašal nazaj v mesto. Tako je tudi sedaj. Mesto je potrebno doživljati in uvideti v kontekstu in šele takrat se lahko lokalno spremeni v dragoceno izkušnjo, ki je lahko obrušena tako, da jo opazijo tudi drugi. Če izkušnje, ki jih ponuja neko mesto, sprejmejo tudi drugi, je dobro in takrat smo lahko na mesto ponosni. Rečemo, da mesto cveti. In to se je v Mariboru dogajalo nekoč, danes je povsem drugače.

Do svojega okolja želim biti najprej iskren in tudi dovolj kritičen. Zavezanost mestu torej skušam doživljati razširjeno kot mentalno dimenzijo in ne samo kot geografsko in socialno pripadnost.

Pogosto uporabljamo izraz »slovenska umetnost« za likovno dogajanje 20. in 21. stoletja, ki je vezano na ozemlje znotraj slovenskih državnih meja. Zelo redko se to dogajanje opredeljuje bolj lokalno. Edino Fran Šijanec je v svoji še vedno nepreseženi monografiji *Sodobna slovenska likovna umetnost* (1961) dosledno predstavljal Maribor kot dobro prepoznavno umetnostno središče. Meniš, da bi bil izraz »mariborska likovna umetnost« primeren za pogled nazaj in za današnjo rabo?

Likovni ustvarjalec je nedvomno povezan z okoljem, v katerem deluje. Seveda je vpliv okolja večplasten in ustvarjalec lahko črpa tudi iz kritičnega, celo odklonilnega odnosa do okolja. In seveda ni omejen na čutno zaznavo okolja. Pa vendar je bila za slikarja vedno pomembna danost narave, svetlobe in posebne

atmosfere. Tukaj v barvnem smislu ne dosega mo prefinjene harmoničnosti in raznolikosti barvnih harmonij, ki jih ponuja dvojna svetloba Benetk ali nenehno razkošno spreminjanje prizorov, ki jih bežeči oblaki in izmenjavanje dežja in sonca ponujajo v Provansi. Narava in um ustvarjalca sta namreč povezana v celoto, iz katere je možno zreti znotraj dimenzij celotnega univerzuma.

V Mariboru pogled ne sega daleč; prevladujejo neizraziti barvni odtenki in preprosta barvna skladja in slikar brez notranje svetlobe je lahko hitro ujetnik takšne čutno-zaznavne danosti. Tudi z dravskega mostu v gladini vode ni videti odseva »druge svetlobe« in stika. Kalna gmota vode ne omogoča refleksije, temveč svetlobo vsrkava vase. Na tem mestu mi spomin preskoči v polje svetlobe, ki sem jo zrl na mostičku, ki vodi k Louvru. Ljudje so sedeli na leseni osnovi povrhnjice te arhitekturne tvorbe, odpirali torbice s hrano in se v pogovoru družili z naravo in soncem, ki sta jim iz trenutka v trenutek uprizarjala igro kolorističnih podob: Pont des arts.

Očitno slikarju niso pomembni samo neposredni vtisi in opazovanje narave. Ustvarjalni motivni impulzi so heterogeni in nikakor niso samo čutni. Okolica nas nagovarja z zgodbami, nastalimi pred in za zidovi. Skoznje vidimo s svetlobo, ki razpira »okna« in »vrata« v poglede barve in naprej skozi kožo in oči tvorcev teh zgodb.

Vendar skoraj nikoli nisem hoteno želel neposredno dokumentirati podobe mesta in ljudi. V sebi sem želel preseči stanje manjkajoče barvne svetlobe. Ustvarjalec sam jo mora prinesiti v mesto in preseči dožemanje stvarnosti, ki je profana ali pa temačna, siva in odtujena, prazna in črna, površinska, bizarna, zlomljena in predvsem neartikulirana, nepoznana.

Spet drugič pa se ta stvarnost na trenutke kaže kot srčnost in je polna čustev. Nato se pojavljata hrepenenje in upanje. Koprnenje in spet obup, zatemnitev, norost. Zato je lahko svetloba ustvarjalcev tukaj temna.

In prav likovna artikulacija odnosa do pomanjkanja spoznanja in svetlobe ter evidentna občutljivost posameznika sta skupni pomembnim ustvarjalcem mariborskega kroga. In če omenim nekatere: Jožef Straub, Jožef Holzinger, Zoran Mušič, Jan Oeltjen, Rudolf Kotnik, Slavko Tihec, Ludvik Pandur, Zmago Jeraj, Stojan Kerbler, Stojan Grauf, Samuel Grajfoner, Darko Golija, med »Mariborčane« pa osebno prištevam tudi Sandija Črveka. So predvsem avtonomni posamezniki z avtorskimi izrazi. Vendar ne gre toliko za geografsko pripadnost ustvarjalcev, temveč za določeno specifično vsebinsko povezanost.

Strokovna definicija »mariborske likovne umetnosti« je umestna, želena in tudi nujna. Izpostavil sem dva vsebinska sklopa: prostori koprnenja in svetlobe ter prostori zatemnitve. Potrebno bi bilo fenomen »mariborske likovne umetnosti« najprej strniti v smislu kontinuitete od gotske umetnosti naprej in seveda v naslednji stopnji razkriti, povezati širše – najprej v kontekstu z umetnostjo celotne Štajerske: umetnost Maribora in Gradca. Gre za pomemben strokoven projekt, ki bi bil v širšem smislu osnova za izgradnjo identitete mesta in regije ter za ozaveščanje kolektivnega nezavednega. Slednje je tukaj fragmentarno in nepoznano. Projekt Evropske prestolnice kulture (EPK) Maribor 2012 smisla razkrivanja kolektivnega nezavednega in oblikovanja (kulturne) identitete ni dodobra razumel. Še posebej likovna tradicija in sedanost, povezana z njo v strokovnem in afirmativnem smislu, sta bili potisnjeni na stran. Festival EPK 2012 je iz tega področja »uvozil« nekaj

starejših zvezdnikov, vendar Evropi ni znal v strokovnem smislu ponuditi soočanja in refleksije z avtorji, ki nikakor niso samo del ozko lokalne umetniške produkcije. Evropa je pisala zgodovino likovne umetnosti brez nas. Bili smo Evropa brez tega, da bi Evropa vedela za nas. Imeli smo priložnost, ki jo je nudil status kulturne prestolnice, da bi lahko to krivico do neke mere pokazali kot neosnovano.

V mariborski likovni polpreteklosti je bilo nekaj pomembnih prelomnic. Ena od njih je nedvomno pojav skupine MI. Čeprav člani skupine niste delovali po enotnem konceptu, pa ste vendar pretresli takratno mariborsko in tudi širšo likovno sceno. Kakšen je tvoj današnji pogled na vaše mladostno in entuziastično delovanje?

Posamezniki, zbrani v krogu skupine MI (Irena Čuk, Darko Golija, Samuel Grajfoner, Zdravko Jerkovič, Samo Pajek, Oto Rimele), smo vsi diplomirali na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Študijski program in ugledni profesorji so vsakemu izmed nas nudili široko izobrazbo v smislu doseganja obvladovanja temeljnih parametrov likovnega izražanja. Iz sfere matrice jezika je bilo nato potrebno prestopiti v izgradnjo avtorske govorice, avtorskega izraza. Pomemben aspekt študija je bil posvečen doseganju kriterijev vrednotenja v vsebinskem, estetskem in etičnem smislu kakor tudi doseganju tiste vrste občutljivosti, ki je značilna za doseganje likovne forme, za katero je značilna večplastna celovitost, neponovljivost in nespremenljiva dokončnost. Bili smo skupina posameznikov in prav to dejstvo nas je ohranjalo skupaj.

Delovanje skupine MI je v območje mesta prinašalo nove poglede na vsebine, ki jih je ponujalo lokalno okolje in prevrednotenje le-teh. Na lokalno smo gledali v kontekstu evropske in

ameriške likovne izkušnje. Predvsem smo v stanju materije zaslutili vsebinski potencial, ki je likovno snovnost povezoval z vsebino materialov, ki so tukaj imeli tradicijo. Les, kovina, zemlja, granit in nadalje vosek, volna, olje, lasje, voda, kri so odpirali vrata arhetipskemu občutenju in povezovali občelikovno in lokalno stvarnost. V odnosu do materialov se kaže namreč kolektivno nezavedno in lokalna specifika.

Arhetipska materija je bila v okolju, v katerem smo živeli, dosegljiva kot material. V procesu likovne artikulacije smo torej iz materiala spet poskušali ustvariti materijo. Ta je preko ustvarjalčeve intervencije material ponovno povezala z nesnovno idejo in celo duhovnim. Nemost in otopelost materiala je bilo potrebno povzdigniti na raven ponovnega življenja, upanja in celo svetlobe. Kot reference so nam služili svetovni avtorji.

Stanje okolja, v katerega smo se vrnili iz Ljubljane, je torej v nezavednem klicalo po revitalizaciji. Patologijo viničarjev, delavcev, alkoholikov, revščine, socializma »bloksovskih« otrok in mestne ruralnosti smo iz neposredne upodobitve spremenili v govorico materialov, ki so določali parametre oblike. V artikulaciji specifične likovne materije v življenje likovne forme se skrivata namen in pomen delovanja posameznikov skupine MI. In posredno je bila izražena nuja, da ponovno mi in občinstvo dosežemo kontinuiteto, ki je bila v mestu večkrat prekinjena in neupoštevana ter pozabljena. Mislim na kontinuiteto v ekonomskem, socialnem in mentalnem smislu in posledično na kontinuiteto in tradicijo umetniškega izraza. Maribor namreč dojemam kot mesto z večkrat zlomljeno hrbtenico, ki kliče po ponovni vzpostavitvi celovitosti.

Verjetno je pomembno, da ste kar trije člani skupine MI postali profesorji na Oddelku

za likovno umetnost na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru; ob tebi Darko Golija in Samuel Grajfoner. Kako vidiš vlogo in pomen vašega oddelka v sodobnem likovnem dogajanju v Mariboru in v njegovem zaledju?

Podagoško poslanstvo je podobno likovnemu procesu transformiranja snovi v stanje življenja in vsebine. V likovnem delovanju torej z artikulacijo snovno spreminjaš v stanje intencionalne ideje. Snovnost in pomen se povežeta skozi resničnosti izraznega medija v dejanskost. In v tem smislu je lahko takšna likovna stvarnost prav tako živ del mesta. In pomemben del njegove identitete. To povezanost začutiš npr. v Londonu takoj, ko vstopiš v mesto iz Undergrounda. Zato mesto niso samo matere in otroci, prodajalke in kovi-narji, tehnično osebje in državni uslužbenci, birokrati in zdravniki. In prav tako mesto niso samo zgradbe, ulice, denar, intelektualci in nebo nad mestom. Mesto je veliko več. Je podoba, je artikulirana snovnost, je ideja in je resničnost, ki jo je prepoznala umetnost. Vendar obstajajo tudi mesta brez umetnosti, brez vizije, brez spoznanja, spomina. Samo so.

In prav tako so študentje in profesorji na Oddelku za likovno umetnost veliko več kot zgradbe, zapisniki sestankov, rektorat UM, internetno mreženje in preverjanje. Smo ustvarjalci, ki mestu in Univerzi v Mariboru ponujamo ogledalo in v tem ogledalu spreminjamo podobo. Profesorji ponujamo različne načine, da študentje aktivno sooblikujejo podobo. S tem ko skupaj določamo pomene, pa spreminjajo sebe.

Vitalno perspektivno mesto bi moralo opaziti, sprejeti njihovo preobrazbo. So mesta, ki spremembe sprejemajo, in so mesta, ki svoje mlade pošiljajo drugam. In Maribor je eno takšnih. Še posebej, ko gre za možnosti vpisa na umetniške študije.

Že kar nekaj let je minilo od zamisli, da bi v Mariboru ustanovili akademijo za umetnosti, kjer bi se mladi izobraževali na področju likovne in glasbene ter uprizoritvenih umetnosti. Tovrstna izobrazba bi nedvomno oplemenitila razmere v vzhodnem delu države in dopolnila programske vsebine mariborske univerze. Dvakrat se je zdelo, da je ustanovitev nove članice Univerze v Mariboru samo še vprašanje formalnosti, a je bilo takšno prepričanje zmotno. Razočaranje med ustvarjalci obsežne programske dokumentacije, to pa ste bili predvsem profesorji z Oddelka za likovno umetnost, je veliko. Kakšen je pogled v prihodnost projekta?

Akademija za umetnosti Maribor je projekt za tiste, ki imajo vizijo prihodnosti univerze, Maribora in regije in pogum, da ta pomemben košček mozaika pretvorijo v življenje. Vizija, pogum, zrelost. Vse troje smo snovalci umetniških programov imeli. Sam sem prav tako prepričan, da širitev vsebin in področij študija v regijo prinaša pomemben del identitete in dodano vrednost. Tako kot umetnost. Pripravili smo sodobne programe, ki poleg znanja in veščin iz posamičnih umetniških zvrsti nudijo inderdisciplinarnost in veliko mero izbirnosti. Študentu bi tako omogočili izgradnjo individualne študijske poti, ki bi se maksimalno prilagajala njegovim intencam.

Program uprizoritvenih umetnosti je pripravil ustvarjalec, pronicljiv poznavalec uprizoritvene poetike in gramatike prof. Vili Ravnjak. Za glasbeni del programa sta skrbeli predvsem glasbena ustvarjalca prof. Žarko Ignjatović in predstojnik Oddelka za glasbo prof. Slavko Kovačič. Likovni del programa je nastajal timsko na Oddelku za likovno umetnost Pedagoške fakultete. Izpostavil pa bi predvsem prizadevanja likovnih ustvarjalcev

prof. Samuela Grajfonerja, prof. Dušana Zidarja in seveda prof. Darka Golije. Tudi sam sem prispeval po svojih najboljših močeh.

Vizijo, pogum in zrelost smo snovalci programa pričakovali tudi od vodstva univerze in seveda od vodilnih v Mestni občini Maribor. Podporo smo pričakovali prav tako od širše intelektualne in umetniške javnosti in kreatorjev projekta EPK Maribor 2012.

Izražena podpora nastanku akademije se je znotraj UM v času rektorja Rebolja pokazala predvsem kot formalna v obliki nekakšne preračunljive strategije, ki je kandidatu za rektorja prinesla predvsem naše glasove. Zaupanje snovalcev programov je bilo tako izigrano, obljube pozabljene in zastavljena vizija akademije stornirana ali v najboljšem primeru zamrznjena.

Študij umetnosti na Univerzi v Mariboru zato še vedno ne obstaja. Dejansko se na področju umetniškega izobraževanja v Sloveniji skoraj pol stoletja ni nič premaknilo. Univerza v Mariboru je imela možnost to stanje preseči. Akademija za umetnosti UM bi torej ponujala izgradnjo mednarodne infrastrukturne matrice, ki bi temeljila na izmenjavi znanja in izkušenj. Univerza v Mariboru bi tako dodatno pridobila možnosti mednarodnega sodelovanja in povezovanja. V naslednji fazi bi tovrstno delovanje na področju umetnosti preraščalo v kompleksnejša interdisciplinarna mednarodna sodelovanja.

Kolegi in priznani ustvarjalci na področju kulture in umetnosti na Univerzi v Ljubljani, slovenska umetniška javnost in Odbor za kulturo RS so v nastanku akademije videli logično dopolnitev programov UM in strokovno rast likovne, glasbene in intermedijske umetniške izkušnje. Oddelek za likovno umetnost in Oddelek za glasbo, ki delujeta kot pedagoška programa, sta bila ustanovljena že v šestdesetih

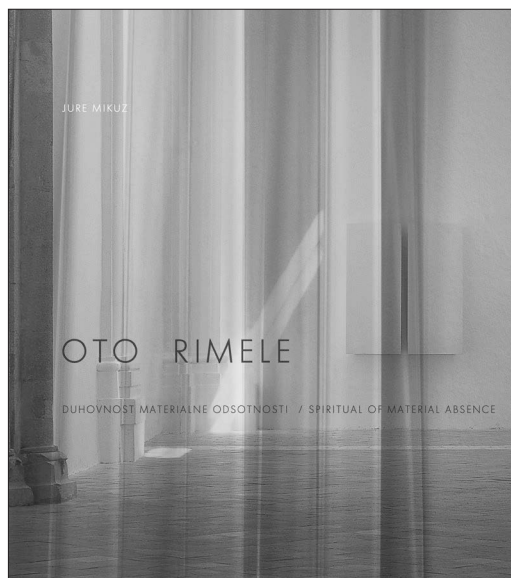
letih prejšnjega stoletja in sta v svojem poslanstvu dozorela, da ponudita študentom poleg pedagoških usmeritev tudi izobraževanje v sferi umetniške izkušnje. Vendar polja umetnosti danes ne vidim kot nekaj hermenevtičnega, saj ponuja neskončne možnosti različnega sodelovanja.

Vzpostavitev infrastrukture na področju kulture in umetnosti je bila osrednja ideja projekta Evropska prestolnica kulture Maribor 2012. In čeprav je bil v kandidaturi Maribora nastanek akademije prepoznan kot pomemben element projekta, je bila realizacija iz programskih smernic kasneje v celoti izpuščena. Ne vem, zakaj.

Projekt EPK Maribor 2012 ocenjujem kot manj uspešen iz več razlogov. Ni mu uspelo vzpostaviti dialoga med slovensko in evropsko kulturno tradicijo, prav tako ni izpolnil pričakovanj po vzpostavitvi trajne infrastrukture za področje umetnosti in ustreznih strokovnih povezav z evropskimi institucijami. Projekt torej vidim kot trajno zamujeno priložnost – kot generalko za nek dogodek, ki se bo šele zgodil.

Kot veliko nedoraslost projekta želim postaviti tudi preživeli organizacijsko konceptualni model, ki je preko nekakšnih lokalnih političnih veljakov in njihovih organizacijskih oprod od zgoraj navzdol določal in usmerjal umetnost in kulturo. Tako je lahko Evropa doživela neko stanje regresije, ko je lahko ponovno opazovala satisfakcije lokalnih »možgančkov in mišč«, ki so na podlagi novega imperativa podeljevali licence umetnosti in odredjali vrstne rede na prizoriščih. Koncept torej ni izhajal iz narave umetnosti same, iz strokovne kompetence, temveč je uprizarjal zamegljeno samodržno stanje nekaterih.

Vendar je projekt EPK Maribor 2012 bil seveda tudi uspešen. Bili smo uspešni predvsem



Oto Rimele. Duhovnost materialne odsotnosti
(naslovnica monografije)

v numeričnem smislu, saj je armada dobro plačanih uradnikov Evropo in nas vse prepričala s številkami. In bili smo prepričljivi in uspešni povsod tam, ko je bila v ospredju hrana oz. pijača. In da ne pozabimo: župan je obljubljal eksplozijo kulture. In res: zgodila se je luknja. [Oto Rimele meri na gradbeno jamo, ki naj bi bila začetek gradnje galerijsko-kulturnega centra na desnem bregu Drave, popularno imenovanega MAKŠ (Mariborsko kulturno središče). Projekte so pripravili v biroju Sadar in Vuga arhitekti, vendar se je gradnja ustavila ob izkopu jame; op. M. C.]

Kot resnično pozitivno ugotovitev izpostavljam, da je projekt dejansko pokazal na usmeritev in stanje mesta ter na to, kdo smo in kaj zmoremo. In brez cinizma: projekt je bil uspešen tudi takrat, ko je bila na preizkusu srčnost in gostoljubnost Štajercev.

In da ne pozabim na še eno tragikomično vižo: ko naš projekt prepotrebne umetnostne

galerije primerjamo z Gradcem, ki mu je uspelo poleg nove sodobne galerije v letu 2003, ko je bil avstrijski Gradec EPK, vzpostaviti tudi novo identifikacijo mesta, sta seveda razvidna naš odnos do kulture in pripravljenost slediti civilizacijskim izzivom Evrope. Ni nam uspelo zgraditi novega sodobnega prostora, v katerem bi lahko sodobno umetnost in stalno zbirko dostojno ponudili evropski kulturni javnosti. Osmešili smo se tudi z nerealizacijo evropskega arhitekturnega natečaja. Dobili pa smo nekaj novih pločnikov in novo cestno krožišče kot inženirski praktični spomin pod geslom: »Ko Evropa vzpostavlja imanentne umetniške projekte, mi še vedno gradimo ceste in krožišča.« Tudi Evropa jih, vendar ne pod okriljem kulture in kulturne prestolnice in ne z denarjem, namenjenim kulturi in umetnosti.

Kot redka trajna pridobitev je nastala poslanstvu arhitekture dosledno obnovljen Naskov dvorec. Vendar je nastala predvsem z namenom, da je nudila prostore uradnikom in vodstvenemu aparatu EPK in ne kulturi ali celo umetnosti.

Nedvomno pa je bila prireditev uspešna še v nečem: v predstavljanju ljubiteljske in popularne kulture.

Predlani je izšla monografija z naslovom *Oto Rimele. Duhovnost materialne odsotnosti*, za katero je spremno študijo napisal Jure Mikuž. Monografijo bi smeli videti kot svojstven umetniški izdelek. Izvrstne fotografije tvojih del, ki so tudi za najboljše fotografije velik izziv, predstavljajo tehten izbor iz tvoje produkcije zadnjih 15 let. Knjigo si oblikoval sam; usklajena je s tvojim pretanjenim občutkom za formo in barvo. Predstavljal si jo tudi v Londonu in Cambridgeu. Kakšni so bili odzivi?

Nastala monografija je pomemben dokument, ki v strokovnem smislu nagovarja in obravnava avtorsko ustvarjalnost. Umetnost zmore vzpostavljati nematerialno komunikacijo, ki ima svoj izvor v mentalnih sposobnostih posameznika, v njegovi aktivni interakciji s podobami. Govorimo lahko o komunikaciji na duhovni ravni in prav se mi zdi, da se družba zaveda te sposobnosti, ki jo omogoča umetnost. In prav o globalnem civilizacijskem okviru tovrstne dejavnosti govori Juretov tekstovni del. Fenomen umetniškega izraza je nedvomno večplasten in sam sem poskušal prav ta del nematerialnega razkriti v sebi in ga v razkrivanje ponuditi gledalcu. Nematerialno in duhovno razumem kot ontološki imanentni del umetnosti. Še več, menim, da brez te dimenzije umetnost sploh ni mogoča. Brez te dimenzije so samo poskusi delovanja v polju umetnosti.

Res pa je, da dimenzija duhovnega za večino umetniških del ni primarna osredotočenost. Sociološka naravnost del kakšnega Georga Grosza, popartistična navidezna »površinskost« in »potrošniškost« Andyjevih del ali konceptualna intelektualizacija del Duchampa brez omenjenega drobca ali deleža ne bi dosegali umetnostnozgodovinske umestitve. Nekateri umetnostni zgodovinarji, še posebej pa ljubiteljski »poznavalci«, samoimenovani umetniki, posebneži pa tudi ekonomisti, sociologi, psihologi in celo politiki večkrat zmorejo osredotočenost na eno samo zelo razvidno plast likovnega dela in ne dosegaajo prepoznavanja celostnega fenomena, ki vsebuje tudi nematerialne komponente.

Kadar se takšni pogledi realizirajo v pisanju, je v tovrstnih besedilih značilna odsotnost kritičnega in strokovnega diskurza. Populistično pisanje tako danes v veliko primerih vpliva na napačno razumevanje pretekle in sodobne vizualne produkcije. Nekateri kritiki in večina

občinstva so se tako znašli v vrtincu potrošniške definicije umetnosti. Kupec se pojavlja kot kralj, vendar prav zaradi odsotnosti kriterijev in manipulacije kapitala takšen kupec zaobide prepoznavanje umetniškega dela in postane lastnik nadomestka umetnosti. Tako je potešil svojo željo po konzumaciji in ne po umetnosti. Njegov vstop v svet umetnosti je bil navidezen. S tem je potešitev takšnega kupca podobna potešitvi v nakupovalnih centrih. Tovrstni nakupi temeljijo na materialni vrednosti in izhajajo iz razumevanja »kapitala in naložb«. Njen presežek je samo materialen.

Knjiga *Oto Rimele. Duhovnost materialne odsotnosti* v prvi vrsti razpira fenomen nematerialnega v kontekstu dualnosti svetlobe in sence. Vendar se v mojem delu senca druží s svetlobo na specifičen način in senca v kromatskem smislu nenavadno presega osvetljene dele. Govor je o novi vsebinski poziciji sence v likovnem izrazu.

Z dr. Juretom Mikužem sva skupaj zasnovala projekt knjige, skupaj določala njen tekstovni, slikovni in oblikovni del. Knjiga je strukturirana po principu »razsrediščenosti« in nelinearnosti, če se za takšen pristop razbiranja vsebin odloči bralec. Ker je knjiga med drugim pomemben dokument časa, v katerem živimo, sem seveda pričakoval sodelovanje in zanimanje s strani projekta Evropska prestolnica kulture Maribor 2012 in Univerze v Mariboru, pri kateri naj bi knjiga leta 2012 tudi izšla. Vendar v projektu knjige niso videli ne strokovnega ne kulturnega interesa.

Juretu sem hvaležen za pomoč pri izboru verbalizmov, ki so strnjeni drobci iz mojih zapiskov in so nastajali vzporedno z nastankom mojih likovnih del. Prav tako sem hvaležen odličnim fotografom, ki so znali umestili mojo likovno govorico v realiteto fotografskega izraza. Prav je, da na tem mestu izpostavim dva



Oto Rimele: postavitev v Tovarni umetnosti, Majšperk, 2014 (foto: Valeska Rimele)

mojstra: Borisa Gaberščika in Damjana Švarca. Hčeri Valeski pa sem hvaležen za portretno fotografijo.

Kvaliteto celote projekta določa njen najšibkejši člen, in ko smo po zaustavitvi projekta s strani UM našli iskreno naklonjenost pri založniku in galeristu Petru Žuli, smo končno dosegli ustrezno vzajemnost med vsemi člani projekta. V smislu pomembnega strokovnega sodelovanja in konzultacij želim izpostaviti tudi prispevek predstojnice Oddelka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete UM dr. Marjete Ciglenečki in sodelovanje z omenjenim oddelkom.

Omenjena knjiga je bila predstavljena na mojem predavanju v Cambridgeu in Londonu. Občinstvo jo je sprejelo kot korektno strokovno informacijo in kot celovito publikacijo, ki vsebuje tudi angleški prevod. Vprašanja na predavanju, ki je vključevalo tudi avtorsko videoinformacijo in zvočno opremo, so kazala na velik interes komuniciranja z vsebino »generatorjev svetlobe«. Ponosen sem, da sem delček tukajšnje likovne sporočilnosti ponesel v anglosaško okolje in da je knjiga na voljo bralcem v knjižnici Univerze v Cambridgeu in v knjižnici muzeja Fitzwilliam.

V času mojega enomesečnega bivanja v Londonu je nastalo tudi zanimivo sodelovanje z britanskim fotografom Mikom Crawfordom in nastali so črno-beli fotografski portreti v okolici Barbicana. Na poti od Shoreditcha do Barbicana sva se nekoč zaustavila še na enem izmed šarmatno zaraščenih pokopališč in uzrl sem nagrobnik pomembnega slikarja in poeta iz časa angleške romantike Williama Blakea. V pogovor dveh se je vključil še tretji.

Razstavljaš razmeroma pogosto. Tvoja zadnja udeležba je povezana s festivalom Art Stays in z avstrijskim slikarjem Manfredom Mörthom, s katerim sta skupaj razstavljala v Tovarni umetnosti v Majšperku. Z Mörthom vaju družijo marsikaj: zanimanje za barvo, minimalistični pristop in meditativni značaj likovnih del. S kakšnimi pričakovanji si se pripravljala na skupno razstavljanje?

Povabilo sem sprejel kot nekakšno poletno komunikacijo z neznanim. Koncept *Relations* mi je bil blizu in veselil sem se sodelovanja z ustvarjalcem, katerega del nisem poznal. Seveda je najprej stekel pogovor in koncipiranje skupne postavitve. Pripravila sva vsak svoj izbor del za konkretni prostor



Slikarja Manfred Mörrth
in Oto Rimele v Tovarni
umetnosti, 2014
(foto: Stojan Kerbler)

in nato je sledilo dejansko prostorsko umeščanje najinih del, ki so na prvi pogled zelo različna. Njegova dela namreč zaznamuje uporaba temnih in moja dela uporaba svetlih odtenkov barve. Vendar je razvidna povezava v dejstvu nekakšne »odsotnosti« kromatičnih odtenkov barve. Oba namreč zaznamujejo minimalna koloristična odstopanja od izhodiščne barve, ki je v njegovem delu temno siva in pri meni bela. Manfred jo ustvari s

kontrastom grafitno sivih svetlečih in zamolklih mat predelov. Sam ustvarjam minimalno diferenciacijo predvsem z refleksijo barve iz robov nosilcev podobe v območje zidu. Za tovrstno prostorsko postavitve so nastala nekatera nova dela in vesel sem, da sem poletje aktivno doživljal v ustvarjanju le-teh. Bil sem končno to, kar sem: ustvarjalec, slikar.

Marjeta Ciglenečki, september 2014

BARBARA MUROVEC

ILUSTRIRANI LETAKI IZ VALVASORJEVE GRAFIČNE ZBIRKE KOT ZRCALO BAROČNEGA SVETA

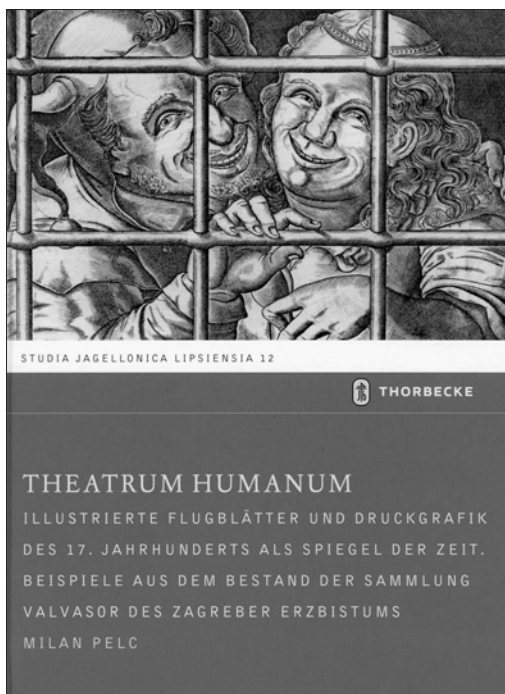
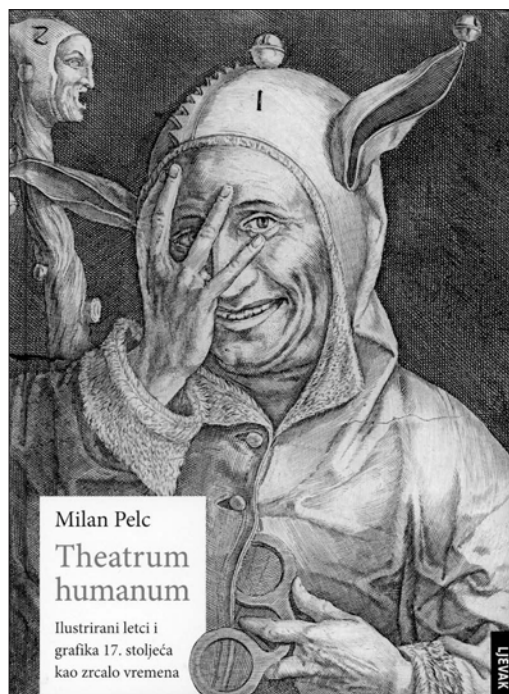
Milan Pelc: *THEATRUM HUMANUM. Ilustrirani letci i grafika 17. stoljeća kao zrcalo vremena. Primjeri iz Valvasorove grafičke zbirke Nadbiskupije zagrebačke*, Naklada Ljevak d. o. o., Zagreb 2013, 227 str., 188 čb repr., ISBN 978-953-303-581-9

Milan Pelc: *THEATRUM HUMANUM. Illustrierte Flugblätter und Druckgraphik des 17. Jahrhunderts als Spiegel der Zeit. Beispiele aus dem Bestand der Sammlung Valvasor des Zagreber Erzbistums*, Jan Torbecke Verlag, Ostfildern 2013 (Studia Jagellonica Lipsiensia, 12), 204 str., 187 čb repr., ISBN 978-3-7995-8412-8

Leta 2008 je bil končan veliki projekt *Iconotheca Valvasoriana*, ponatis grafične zbirke Janeza Vajkarda Valvasorja (1641–1693), ki je last zagrebške nadškofije. Pod zavzetim vodstvom Lojzeta Gostiše in okriljem Slovenske akademije znanosti in umetnosti je zbirka za več let postala središče hrvaško-slovenskega raziskovanja, nastale so uvodne študije in trijezični kritični katalog vseh grafik; ker je četrti zvezek izgubljen, je bilo natisnjenih sedemnajst albumov. Če smo malo bolj natančni, moramo dodati, da je knjižni projekt zastal tik pred koncem, saj je zmanjkalo denarja za natis skupnega indeksa pa tudi volje, da se ga objavi na spletu. Obdelava sedemnajstega zvezka z risbami pa bi zahtevala drugačen pristop in bi močno podaljšala raziskovanje, zato je njegov ponatis ostal brez kritične obdelave posameznih listov.

Nerealizirano idejo, da se Valvasorjevo izjemno zbirko še bolj popularizira oziroma razširi med raziskovalci zgodnjega novega veka v obliki cenovno dostopnejših žepnic, bo morda enkrat v prihodnje zamenjala na spletu dostopna baza. Zaenkrat lahko Valvasorjevo zbirko uporabljamo in naprej preučujemo na podlagi razkošnih ponatisov, ki so hranjeni v marsikateri slovenski knjižnici, čeprav so v nekaterih postali bolj razstavni in reprezentativni objekti kot ilustrirane knjige, namenjene čim širši uporabi, s katero bi se lažje približali Valvasorju in njegovi dobi.

Smiselno nadaljevanje obdelave posameznih albumov, v katerih je Valvasor grafične liste razporedil po dveh glavnih kriterijih, glede na nacionalno pripadnost oziroma šolo in glede na tematiko, je poglobljena študija, kakršno je o ilustriranih letakih (v veliki meri so vlepljeni v osmo knjigo) pripravil Milan Pelc, hrvaški umetnostni zgodovinar in eden od sodelavcev pri projektu *Iconotheca Valvasoriana*. Način, kako je Pelc raziskavo objavil, bi moral postati zgled tudi za naš prostor. V istem letu sta izšli dve knjigi: hrvaška pri zagrebški založbi Ljevak, ki sledi principom nacionalne publicistike (sofinancirali sta jo ministrstvo za znanost in ministrstvo



za kulturo, v kolofonu so navedeni recenzenti, v uvodu in zaključku pa izpostavlja Zagreb in Hrvaško kot nosilca oziroma lastnika izjemne zbirke), in nemška, ki je posvečena priznani nizozemski raziskovalki grafike Ilji M. Veldman in je dvanajsta knjiga v seriji Studia Jagellonica Lipsiensia, ki jo izdaja humanistični center za zgodovino in kulturo vzhodne Srednje Evrope Leipziške univerze z eminentnima uredniškim in svetovalnim odborom (prvega sestavljajo Jiří Fajt, Markus Hörsch in Evelin Wetter, drugega pa Winfried Eberhard, Adam S. Labuda, Hellmut Lorenz, Christian Lübke, Ernő Marosi, Robert Suckale in František Šmahel); izdala jo je nemška založba Jan Torbecke Verlag s sedežem v mestu Ostfildern v bližini Stuttgarta.

Ilustrirani letaki so bili od 16. pa vse do 19. stoletja, ko je prevladalo ilustrirano časopisje, najbolj razširjen in popularen likovni medij, osnovno javno komunikacijsko sredstvo. V nasprotju z umetniškimi listi so bili v celoti namenjeni trgu, čeprav povsem jasne meje med obema zvrstema ni mogoče potegniti. Po kratki predstavitvi Valvasorja in njegove grafične zbirke se je Pelc v svoji raziskavi posvetil številnim vidikom nastanka letakov. Na začetku je odprl vprašanje, kdo so bili avtorji oziroma sodelavci pri pripravi tega vizualnega medija, ki je v 17. stoletju imel številna poslanstva od povsem zabavnih in moralnovzgojnih do informacijskih in propagandnih. Posebej ga je zanimala vloga založnikov, na kakšen način so si izbirali sodelavce, kako so prišli do besedil oziroma kdo so bili tekstopisci, razmerje med tekstom in podobo ipd. Ena od pogostejših možnosti je, da besedilo natančno pojasnjuje podobo, ki jo je mogoče razumeti šele na podlagi napisanega, čeprav niso redki primeri, ko tudi besedilo ne da dovolj podatkov za dojetje poante, saj sodobnikom zgodovinskega/specifičnega konteksta, v

katerem je letak nastal, ni bilo treba pojasnjevati. Osrednji del knjige oziroma obeh knjig je posvečen prav zakonitostim upodobitev na letakih in vsebinski razlagi posameznih listov, ki so bili povečini natisnjeni na nemško govorečem področju. Razdeljen je na tri poglavja, ki v detajlni analizi posameznih listov postavijo pred bralca *comédie humaine* ali, kot je naslovljena Pelčeva študija, *theatrum humanum*, torej zrcalo časa v njegovi antropološki, duhovnozgodovinski, spoznavni, svetovnonazorski in politični dimenziji (hrv. izd. str. 9). V prvi tematski sklop so vključeni letaki, ki so bili instrument moralnega discipliniranja, poglavja o njih pa so naslovljena kot Igre spolov, Ženske in moške nečimrnosti, Vojna in kredit, *Castigant ridendo mores* – vzgoja s smehom in nadaljnji krogi satire, Poučne pregrehe, Kmetje in reveži, *Memento stultitiae*, Narobe svet, Živalske alegorije, *Memento mori*, Starostne dobe, pregrehe, kreposti in pet čutov. Številni listi tega tematskega sklopa so še danes zelo aktualni, tako na primer list z živalsko alegorijo, naslovljen *Volk pridiga goskam*, vlepljen v osmi zvezek (VZ VIII, 28; za reprodukcijo glej naslovnico revije). Koristoljubni pridigar prepričuje preproste ljudi, kako ga skrbi njihovo blagostanje, čeprav jih hoče le izkoristiti. Volk, ki je bil z ustreznimi atributi pogosto upodobljen kot del verske instrumentalizacije, na tem letaku ponazarja splošno človeško pokvarjenost in pogoltnost. Vendar kritika ne leti le na grabežljivega volka, temveč tudi na naivne in neumne gosi, ki kljub mrtvim predstavnicam svoje vrste še vedno zaupljivo poslušajo pridigarja in mu sledijo. Erotični namigi so del številnih ilustriranih letakov, posebna skupina pa jih je posvečena boju med spoloma za prevlado, ko ženska jaha kokoš in nosi hlače, prevaranemu možu na petelinu pa rastejo rogovi. Ker pa je (v tem se ilustrirani letaki pomembno razlikujejo od današnjega časopisja) močno izpostavljena potreba, da bi ljudje razmišljali in se moralno poboljšali, so negativne in satirične vsebine predstavljene kot slabi primeri, za katere je jasno, s čim so v nasprotju in kaj so prave vrednote. Tako so kardinalne in teološke kreposti predstavljene na stopničasti piramidi, ki je postavljena v jukstapozicijo s piramido sedmih glavnih pregreh. V hierarhiji kreposti pripada osrednje mesto Pravičnosti (Iustitia), ki mora nadvladati militantno energijo Jeze (Ira). Ljubezni (Caritas) in Modrosti (Prudentia) ne smeta zamenjati Lakomnosti (Avaritia) in Lenoba (Pigritia), Nevoščljivost (Invidia) in Požrešnost (Gula) pa se morata umakniti Upanju (Spes) in Srčnosti (Fortitudo). Vera (Spes) in Zmernost (Temperantia) na spodnjem



Jezdec na petelinu – prevarani mož, rogonosec, Valvasorjeva grafična zbirka, VZ VIII, 28 (reproducirano po Milan Pelc: *Theatrum humanum*, 2013)



Sedem poglavitnih pregreh,
Valvasorjeva grafična zbirka,
VZ V, 255

(reproducirano po Milan Pelc:
Theatrum humanum, 2013)

robu predstavljata temeljni kreposti, s katerima se pravi kristjan zoperstavlja Napuhu (Superbia) in Nečistosti (Luxuria), pri čemer se zaveda, da pregrehe predstavljajo stalno nevarnost tako za posameznika kot za celotno družbo (VZ V, 254 in 255). Dva različna norčava letaka sta bila izbrana za naslovnici Pelčeve monografije, pri čemer nas hrvaška še posebej izzivalno nagovarja z naslovom *Trije smo* (VZ VIII, 232).

V drugem tematskem sklopu so analizirani letaki, ki so služili kot informacijsko sredstvo, pri čemer je jasno, da je imela vizualizacija dejstev natančno določen cilj, njihova politično-propagandna vloga pa je bila neredko pospremljena s satiro, nad katero se je Valvasor še posebej navduševal, saj je v svoji knjižnici hranil kar dvajset del enega vodilnih baročnih piscev satire Hansa Jakoba Christoffla von Grimmelshausna (hrv. izd. str. 68, nem. izd. str. 65). Med številnimi letaki tega sklopa, ki jih je Pelc obravnaval in razdelil v poglavja Cesar Leopold I., Cesarjeve ženitve, Vojne s Turki, Obleganje in osvoboditev Dunaja, Vojna za osvoboditev Ogrske, Obleganje in osvoboditev Budima, Zmage krščanske vojske na Ogrskem do leta 1687, Osvoboditev Moreja, Zasmehovalni letaki in alegorije proti Turkom in grofu Imri Thökölyju, Francoski vladarji in Črna kronika (naslovi poglavij v nemški knjigi se delno razlikujejo), naj izpostavim norčevanje iz leta 1683 pred Dunajem poraženih Turkov, naslovljeno *Kdor išče, ta najde!* (VZ VIII, 101). V zadnji sklop, naslovljen Pisani svet baročne likovne publicistike, pa so uvrščeni letaki, na katerih so predstavljeni poklici, družabne igre, *naturalia*, kuriozitet, čarovnice, pošasti in nakaze, ter trije spominski listi. Vsebina teh letakov kaže, da se je Valvasorjev svet odvijal med natančnimi empiričnimi raziskavami, zaradi katerih je bil sprejet v londonsko Kraljevo družbo, in vraževerjem. Občudoval je velikega umetnika in raziskovalca Albrechta Dürerja (VZ VIII, 130) in bil toleranten do reformacije: njegova zbirka odraža predvsem interes za zgodovino nemškega protestantizma (VZ I, 412; VZ VIII, 50), primerjalno gledano pa je imel v svoji knjižnici le malo knjig z versko vsebino.



Justus von der Nypoort:
Kdo išče, ta najde, jedkanica,
 Valvasorjeva grafična zbirka, VZ VIII, 101
 (reproducirano po Milan Pelc:
Theatrum humanum, 2013)



Jubilejni letak ob stoletnici nemške
 reformacije, 1617, bakrorez in jedkanica,
 Valvasorjeva grafična zbirka, VZ VIII, 101
 (reproducirano po Milan Pelc:
Theatrum humanum, 2013)

Zelo berljivo napisana študija, v kateri so vsi obravnavani letaki tudi reproducirani, nas nagovarja k natančnemu gledanju, med katerim lahko tudi sami prepoznavamo nadaljnjo uporabo alegoričnega jezika, kot na primer pri puttih kot personifikacijah letnih časov na gosji namizni družabni igri (VZ VI, 10).

Ker Pelčeva študija ni le kulturnozgodovinska analiza zgodnjega novega veka skozi perspektivo ilustriranih letakov nasploh, temveč govori o specifični kranjski zbirki, je slovenski bralec zainteresiran ne le za vsebino posameznih letakov oziroma skupin listov s sorodno tematiko, temveč (morda še bolj) tudi za vse detajle, iz katerih lahko kaj izve o Valvasorju, njegovi dobi ter z njim povezanih umetnikov in umetninah. Zanimivo izhodišče za nadaljnje preučevanje tako na primer predstavlja navedba, da naj bi bil križ Šeršana Cantacuzina (1640–1688), religiozna kuriozitet, upodobljena na jedkanici iz prvega albuma (VZ I, 316), danes v dvorcu Lisiče (hr. izd. str. 186, nem. izd. str. 176).¹

¹ V dvorcu je bil sicer krajši čas hranjen del zbirke Slovenskega etnografskega muzeja, vendar doslej ni bilo mogoče ugotoviti, ali je bil križ med eksponati. Po informaciji direktorice muzeja dr. Bojane Rogelj Škafar, za katero se ji najlepše zahvaljujem, križ danes ni del muzejske zbirke.

Če so letaki po vsebinski plati del srednjeevropske oziroma nemške in po hranišču del hrvaške kulture, pa so po njihovem zbiratelju tudi pomemben del kranjske oziroma slovenske kulturne dediščine. Slednje je v knjigo slabše vključeno, saj bo bralec o Valvasorju samem in o umetnikih, ki so bili neposredno povezani z njim, včasih dobil ne dovolj natančne podatke oziroma ga besedilo ne bo napotilo na rezultate novjših raziskav. Že nekaj časa je znano, da Johann Wierix ni bil grafik iz Valvasorjevega kroga² in po doktorski disertaciji Uroša Lubeja bi Justusa van der Nypoorta le težko označili kot zagonetnega umetnika.³ Ko bomo avtorju ponudili, da svojo študijo objavi tudi v slovenskem jeziku, ga bomo vsekakor nagovorili, da vanjo vključi tudi spoznanja, ki so jih o Valvasorju, njegovi zbirki in njegovih umetnikih objavili slovenski raziskovalci.⁴ Morda bi smeli kolegu Pelcu nekoliko oponesti, da je Valvasorjevo zbirko posvojil in jo v zagrebški izdaji obravnaval, kot da bi bila nastala za hrvaški prostor. A če bi Slovenci v zvezi z Valvasorjem lahko komu kaj zamerili, so to kranjski deželni stanovi, ki niso prepoznali izjemne vrednosti albumov, ki jim jih je Valvasor skupaj s svojo knjižnico ponudil v odkup. Tako je zdaj ta izjemna zbirka »eden najpomembnejših kulturnozgodovinskih fondov mesta Zagreba in Hrvaške«, kot lahko preberemo tudi v uvodnem stavku predstavitve na ovitku hrvaške izdaje. Tako celotna zbirka kakor tudi številni posamezni listi so del ljubljanske in kranjske kulture, zato jih bomo lahko še bolj poglobljeno razumeli, ko bodo preučeni tudi v tem kontekstu in hkrati primerjalno postavljeni v širši evropski okvir zbirateljstva ilustriranih letakov.⁵

S Pelčevo knjigo je eden od kulturnozgodovinsko najzanimivejših delov Valvasorjeve zbirke, ki je v takšni obliki nastal predvsem zato, ker Valvasor ni bil elitističen zbiratelj, pospremljen s temeljito študijo. Številni vsebinsko razloženi letaki so pomembni kot zgodovinski vir, hkrati pa nam veliko povedo tudi o današnji dobi – kako močno je še vedno zasidrana v navadah in vzorcih, ki so vladali pred tristo leti. Pelčeva knjiga o ilustriranih letakih iz Valvasorjeve grafične zbirke še zdaleč ni ozko specialistično delo, temveč nagovarja širok krog radovednih bralcev, da se poglobijo v predstavi, moralni in propagandni svet baroka in se morda z njegovo pomočjo naučijo celo bolje razumevati vizualni jezik svoje dobe.

² Barbara MUROVEC, Die Zeichnungen des 17. Jahrhunderts im Herzogtum Krain. Der Künstlerkreis um den Freiherrn J. W. Valvasor (1641–1693), *Barockberichte*, 20/21, 1998, str. 244–245.

³ Uroš LUBEJ, *Justus van der Nypoort. Življenje in delo holandskega umetnika na Kranjskem in v drugih deželah nemškega cesarstva*, Ljubljana 2008 (tipkopis doktorske disertacije).

⁴ O samem Valvasorju predvsem raziskave zgodovinarja Borisa Golca; npr. Boris GOLEC, Neznano in presenetljivo o življenju, družini, smrti, grobu in zapuščini Janeza Vajkarda Valvasorja, *Zgodovinski časopis*, 61, 2007, str. 303–364, in tudi dela, ki so izšla šele po Pelčevi knjigi, zlasti Boris GOLEC, Epilog k Valvasorjevemu baronstvu, družini, smrti, grobu in zapuščini, *Zgodovinski časopis*, 68, 2014, str. 28–53; Boris GOLEC, Valvasorjevi bogenšperški sodelavci. Andrej (Andreas) Trost, Mihael Stangl, Matija Greischer (Grajžar), Jernej Ramschissl, Janez Koch in Peter Mungerstorff v luči novih biografskih spoznanj, *Acta historiae artis Slovenica*, 19/2, 2014 (v tisku).

⁵ Prim. Marjan SMOLIK, Grafični listi v Semeniški knjižnici v Ljubljani, *Acta historiae artis Slovenica*, 10, 2005, str. 191–200.

UMETNOSTNOZGODOVINSKA BIBLIOGRAFIJA ZA LETO 2012

UMETNOST DO OKOLI LETA 1945

Bibliografija vsebuje bibliografske enote, ki so bile s pomočjo UDK vrstilcev za umetnost in po ključnih besedah, zlasti osebnih imenih, zajete iz bibliografsko-kataložne baze podatkov CO-BIB.SI do konca avgusta 2014. Bibliografskemu opisu je zato dodana identifikacijska številka COBISS-zapisa. Vključena so dela, ki so izšla v Sloveniji, in tista, ki so jih naši avtorji objavili v tujini. Včasih je težko potegniti mejo med umetnostnozgodovinsko bibliografijo in bibliografijo, ki je pomembna tudi za umetnostno zgodovino, zlasti v smislu pomožnih strok, zato so delno vključene bibliografske enote z drugih humanističnih področij, kot so zgodovina, arheologija, etnologija, prav tako so v bibliografijo vnesene naravoslovne in tehnične raziskave umetnin.

UMETNOST (splošno)

1. *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives / Umetnost okrog 1400. Globalni in regionalni pogledi* (ur. Marjeta Ciglencčki, Polona Vidmar), Maribor: Faculty of Arts, 2012, 362 str., ISBN 978-961-6656-91-7 [COBISS.SI-ID 71337985]
2. *Emona. Med Akvilejo in Panonijo* (ur. Irena Lazar, Bernarda Županek), Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za dediščino Sredozemlja, Univerzitetna založba Annales, 2012 (Annales Mediterraneae), 529 str., ISBN 978-961-6862-21-9 [COBISS.SI-ID 262548992]
3. *Historia artis magistra. Amicorum discipulorumque munuscula Johanni Höfler septuagenario dicata* (ur. Renata Novak Klemenčič, Samo Štefanac), Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), 432 str., ISBN 978-961-237-623-9 [COBISS.SI-ID 271102976]
4. *Iz zgodovine slovenskih gradov* (ur. Miha Preinfalk), Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), 463 str., ISBN 978-961-6777-13-1 [COBISS.SI-ID 263437312]
5. Nataša KOVAČIČ, Ferdinand ŠERBELJ, *550 let ljubljanske škofije 1461–2012* (elektronski vir), Ljubljana: Narodna galerija, 2012, ISBN 978-961-6743-33-4; ISBN 978-961-6743-34-1, tudi v angl. jeziku [COBISS.SI-ID 263138816; 263139072]
6. *Orizzonti dischiusi. Arte del '900 tra Italia e Slovenia / Razprta obzorja. Umetnost 20. stoletja med Italijo in Slovenijo / Opening horizons. Art of the 20th century between Italy and Slovenia* (ur. Joško Vetrih, Jana Miličević, Matejka Grgič), Gorizia / Gorica: Transmedia, 2012, 286 str., ISBN 978-88-904-340-13 [COBISS.SI-ID 5145836]
7. *Samostani in umetnost. Programska knjižica. Znanstveni posvet na temo projektov Samostani – povezovalci evropskega umetnostnega prostora in Ljubljanski barok – materialna kultura in duhovni kontekst*, 25. april 2012, Prešernova dvorana SAZU (program in povzetki; ur. Ana Lavrič, Barbara

Murovec), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, 7 str. [COBISS.SI-ID 34091565]

8. *Samostanska umetnost / Monastic art and architecture* (ur. Ana Lavrič, Barbara Murovec), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU / France Stele Institute of Art History ZRC SAZU, 2012 (*Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419; 17/2), 202 str. [COBISS.SI-ID 35043885]
9. *Umetnostna zgodovina. Izbrani temeljni spomeniki za splošno maturo* (avtorji Nadja Zgonik, Tanja Mastnak, Anton Starc, Snežana Sotlar), Ljubljana: Državni izpitni center, 2012, 112 str., ISBN 978-961-6322-98-0 [COBISS.SI-ID 260177920]

• • •

10. *Acta historiae artis Slovenica*, Ljubljana: ZRC SAZU, Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta, ISSN 1408-0419, 2012, 17/1–2, <http://uifs1.zrc-sazu.si> [COBISS.SI-ID 64217856]
11. *Ars & humanitas. Revija za umetnost in humanistiko*, Ljubljana: Filozofska fakulteta, ISSN 1854-9632, 2012, 6/1–2, <http://revije.ff.uni-lj.si/arshumanitas> [COBISS.SI-ID 233246720]
12. *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), Ljubljana: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, ISSN 1855-6809, 2012, 16–20, <http://www.suzd.si/bilten> [COBISS.SI-ID 245685760]
13. *Likovne besede. Revija za likovno umetnost / Artwords*, Ljubljana: Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov, ISSN 0352-7263, 2012, 95–96 [COBISS.SI-ID 16307458]
14. *Studia Historica Slovenica. Časopis za humanistične in družboslovne študije*, Maribor: Pedagoška fakulteta, Oddelek za zgodovino: Zgodovinsko društvo dr. Franca Kovačiča, ISSN 1580-8122, 2012, 12, 1–3 [COBISS.SI-ID 115987200]
15. *Umetnostna kronika*, Ljubljana: ZRC SAZU, Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta, ISSN 1581-7512, 2012, 34–37 [COBISS.SI-ID 125877760]
16. *Zbornik za umetnostno zgodovino / Archives d'histoire de l'art / Art history journal*, Ljubljana: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, ISSN 0351-224X, 2012 (izid 2014), n. v. 48, <http://www.suzd.si/zbornik> [COBISS.SI-ID 32546]

• • •

17. Matjaž AMBROŽIČ, Grajske kapele in patronatni vpliv fevdalne gosposke na cerkveno življenje, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 555–574 [COBISS.SI-ID 515099263]
18. Rajka BRAČUN SOVA, Metoda KEMPERL, Art education in Slovenia between policy and practice, *Arts education at the crossroad of cultures. 11th InSEA European Congress, Lemesos – Cyprus, 25–27 June 2012. Proceedings*, Lemesos: Cyprus Society for Education through Arts, CySEA, 2012, str. 624–631 [COBISS.SI-ID 9526345]
19. Rajka BRAČUN SOVA, Metoda KEMPERL, The curricular reform of art education in primary school in Slovenia in terms of certain components of the European competence of cultural awareness and expression, *CEPS journal. Center for Educational Policy Studies Journal / Revija Centra za študij edukacijskih strategij*, ISSN 1855-9719, 2/2, 2012, str. 71–91, <http://pefprints.pef.uni-lj.si/id/eprint/1098> [COBISS.SI-ID 9390665]

20. Marjeta CIGLENEČKI, Podoba v stičišču kultur, premenah spomina in v dotiku z besedo, *Slovenski jezik v stiku evropskega podonavskega in alpskega prostora. Mednarodni znanstveni simpozij*, 30. in 31. januar 2012, Univerza v Mariboru (povzetki), Maribor: Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru; Dunaj: Slovenski znanstveni inštitut / Slowenisches Wissenschaftsinstitut in Wien, 2012, str. 14–16 [COBISS.SI-ID 18967048]
21. Danijel CIKOVIĆ, XIII. dani Cvita Fiskovića, Znanstveni skup – Majstorske radionice u umjetničkoj baštini Hrvatske, Orebić, Općinska dvorana, od 4. do 7. listopada 2012, *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 20, 2012 [COBISS.SI-ID 51285602]
22. Aleš ERJAVEC, Futurizem in fašizem, *Gledališki list SNG, Drama*, ISSN C500-0408; 2350-3769, 91/1, 2012, str. 12–16 [COBISS.SI-ID 34618925]
23. Silvester GABERŠČEK, Umetniki med strelskimi jarki zgornjega Posočja v prvi svetovni vojni, *Koledar za leto...*, ISSN Y500-5655; 1124-6561, 2012, str. 53–57 [COBISS.SI-ID 689480]
24. Damir GLOBOČNIK, Chashchenje narodotvornih pesnikov, Vodnika in Preshera / Veneration of the nation-building poets, Vodnik and Presheren, *Lives journal. Liberty, verity, and spirit*, ISSN 1855-8267, 3/5, 2012, str. 90–101 [COBISS.SI-ID 270927616]
25. Nataša GOLOB, Reflections on some expressions of Bohemian art around 1400 in Slovenia, *Codices manuscripti. Zeitschrift für Handschriftenkunde*, ISSN 0379-3621, Suppl. 6, 2012, str. 56–62 [COBISS.SI-ID 48360034]
26. Janez HÖFLER, Gašper CERKOVNIK, Josip Mantuani. Med umetnostno zgodovino in muzikologijo, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 167–175 [COBISS.SI-ID 54422370]
27. Vesna KAMIN KAJFEŽ, Piranska bratovščina Rožnovenske matere božje v 18. stoletju, *Annales. Analiza istrske in mediteranske študije*, ISSN 1408-5348, 22/1, 2012, str. 77–84 [COBISS.SI-ID 2249683]
28. Vesna KAMIN KAJFEŽ, Štiri pomembnejša naročila piranske bratovščine Sv. Rešnjega telesa v 17. in v začetku 18. stoletja, *Acta Histriae*, ISSN 1318-0185, 20/1–2, 2012, str. 63–80 [COBISS.SI-ID 2242003]
29. Vesna KAMIN KAJFEŽ, Gregor POBEŽIN, Koprski škof Paolo Naldini (1632–1713), njegova oporoka in njegovo zadnje počivališče v cerkvi sv. Blaža v Kopru, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 67–91 [COBISS.SI-ID 1536425668]
30. Borut KLABJAN, »Partizanska pokrajina«. Partizanski spomeniki in komemoriranje partizanov na Tržaškem, *Acta Histriae*, ISSN 1318-0185, 20/4, 2012, str. 669–692 [COBISS.SI-ID 2330067]
31. Stanko KOKOLE, »Mulle ibi uetustatis reliquie uisuntur«. Evoking marble remains of ancient Celeia before and after 1400, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 35–65 [COBISS.SI-ID 18475061]
32. Anabelle KRIŽNAR, Interdisciplinary approach to medieval wall paintings in Slovenia. Between art history and material analysis, *Acta artis academica 2012. Znalost a praxe ve výtvarném umění. Cesta od poznání materiálů k technologickému uplatnění / Knowledge and experience in the fine art. From understanding materials to technological applications [proceedings of the 4th Interdisciplinary Conference of ALMA, Strahov Monastery in Prague]*, 21.–23. 11. 2012 (ur. David Hradil, Janka Hradilová), Praha: Akademie výtvarných umění v Praze, 2012, str. 25–34 [COBISS.SI-ID 50778978]
33. Franci LAZARINI, Redovi in sakralna umetnost na Slovenskem v drugi polovici 19. in začetku 20. stoletja. Nekaj opazanj, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/2, 2012, str. 137–153 [COBISS.SI-ID 35096877]
34. Lev MENAŠE, Dosežke žal preglasijo zamujene priložnosti. Vprašljiva osnovna izhodišča »slovenske secesije«. Knjiga, ki govori o času okoli leta 1900, je videti, kot bi bila tedaj tudi napisana [Robert Simonišek, *Slovenska secesija*], *Delo*, ISSN 0350-7521, 54/128, 2012, str. 17 [COBISS.SI-ID 12183373]

35. Jure MIKUŽ, »Zgodovinenje« in potlačitev, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 34, 2012, str. 1–2 [COBISS.SI-ID 34365741]
36. Barbara MUROVEC, Ob 100. obletnici Steletovega doktorata. Kje smo (bili) in kam gremo?, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 35, 2012, str. 1–2 [COBISS.SI-ID 34593837]
37. Barbara MUROVEC, Ljubezen proti strahu in odgovornost proti pohlepu, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 37, 2012, str. 1–2 [COBISS.SI-ID 35232045]
38. Renata NOVAK KLEMENČIČ, Writing art history from a national point of view. The case of Dalmatia, *Balkan memories. Media constructions of national and transnational history* (ur. Tanja Zimmermann), Bielefeld: Transcript, 2012, str. 181–186 [COBISS.SI-ID 50061410]
39. Mija OTER GORENČIČ, Der politische Einfluss der Babenberger und Andechs-Meranier bei der Gründung und Errichtung des Kartäuserklosters Gairach/Jurkloster, *Kartäusisches Denken und daraus resultierende Netzwerke vom Mittelalter bis zur Neuzeit. Internationale Tagung, Kartause Aggsbach 23.–27. August 2011. Zum Anlass des 80. Geburtstages von James Hogg*, 2, 2012, str. 121–140 [COBISS.SI-ID 34981165]
40. Mija OTER GORENČIČ, Dolina sv. Janeza Krstnika v evropskem kontekstu, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 53–60 [COBISS.SI-ID 36600621]
41. Mija OTER GORENČIČ, Kartuzija Jurkloster in Leopold VI. Babenberžan, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/2, 2012, str. 25–45 [COBISS.SI-ID 35095597]
42. Tina POTOČNIK, Cesar Franc Jožef I. in umetnost, *Spomenik v javnem prostoru. Programska knjižica znanstvenega simpozija* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 7 [COBISS.SI-ID 33993517]
43. Miha PREINFALK, Igor SAPAČ, Gradovi na Slovenskem – med včeraj, danes in jutri / Burgen und Schlösser in Slowenien – zwischen gestern, heute und morgen / Castles in Slovenia – between yesterday, today and tomorrow, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 369–377 [COBISS.SI-ID 34791213]
44. Miha PREINFALK, Igor SAPAČ, Grajska dediščina na Slovenskem. Nekaj misli z okrogle mize Gradovi na Slovenskem danes in jutri – usoda, načrti in perspektive, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 37, 2012, str. 34–40 [COBISS.SI-ID 35048493]
45. Andrej RAHTEN, Prelomna obdobja Izidorja Cankarja, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 199–219 [COBISS.SI-ID 37198637]
46. Igor SAPAČ, Kaj je grad? Problematika terminološke oznake in temeljne definicije, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 391–412 [COBISS.SI-ID 515100031]
47. Mario SCHWARZ, Kunst des Mittelalters im Deutschen Orden zwischen Wien und Ljubljana, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 61–68 [COBISS.SI-ID 36645165]
48. Tone SMOLEJ, Dunajska študijska leta Moleta, Steleta in Cankarja, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 177–196 [COBISS.SI-ID 54642786]
49. Kaja ŠIROK, Identitete, zgodovina in dediščina prostora – prakse spominjanja in komemoracije na Goriškem v XX. stoletju, *Acta Histriae*, ISSN 1318-0185, 20/4, 2012, str. 631–646 [COBISS.SI-ID 2331603]
50. Katarina ŠMID, Rajko Ložar (1904–1985) und seine Dissertation. Ein wenig bekannter Beitrag zur Sarkophagforschung in Noricum und Pannonien, *Internationales Werkstattgespräch „Römische Sarkophage“*, Graz, 11. Oktober–13. Oktober 2012, Graz: Universalmuseum Joanneum, 2012, str. 22 [COBISS.SI-ID 2307027]

51. Peter ŠTIH, Addenda et corrigenda k listini stiškega opata Aldepranda za stavbenika Mihaela, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 43–51 [COBISS.SI-ID 53731170]
52. Tomislav VIGNJEVIĆ, Die Grafen von Cilli (Celje) und die Entstehung des Quaternionen-Systems, *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 119–127 [COBISS.SI-ID 2321875]
53. Gojko ZUPAN, Gradovi kot duhovna dediščina Slovenije v 20. stoletju. Med dokumenti in zidovi, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 809–824 [COBISS.SI-ID 515102079]
54. Bernarda ŽUPANEK, Produkcija antične preteklosti. Ljubljana, rimski zid na Mirju ter teorija akterja in mreže, *Monitor ISH. Revija za humanistične in družbene znanosti*, ISSN 1580-688X, 14/2, 2012, str. 7–32 [COBISS.SI-ID 1507981]

SPOMENIKI IN TOPOGRAFSKA DELA

55. *Assisi. Mesto majhno, a v sebi veliko* (avtorji Andraž Arko idr.), Ljubljana: Brat Frančišek, 2012, 72 str. [COBISS.SI-ID 262694912]
56. Maja AVGUŠTIN, *Ravbarjev grad*, Mengeš: Izolit, 2012, 95 str., ISBN 978-961-6625-49-4 [COBISS.SI-ID 260032000]
57. *Cerkev sv. Jurija in Tabor med Brkini in Krasom* (ur. Božidar Premrl; avtorji besedil Igor Sapač idr.), Koper: Zgodovinsko društvo za južno Primorsko: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 2012 (Knjižnica Annales majora), 183 str., ISBN 978-961-6732-35-2 [COBISS.SI-ID 262700032]
58. Marjeta CIGLENEČKI, *Maribor/Marburg an der Drau. Ein kunstgeschichtlicher Rundgang*, Regensburg: Schnell + Steiner, 2012 (Grosse Kunstführer; 265), 48 str., ISBN 978-3-7954-2504-3 [COBISS.SI-ID 69270529]
59. Jože CURK, Primož PREMŽL, *Maribor 2012. Evropska prestolnica kulture. Vodnik po mestu*, Maribor: Umetniški kabinet Primož Premzl, 2012, 141 str., ISBN 978-961-6055-34-5, tudi v angl. in nem. jeziku [COBISS.SI-ID 67962881; 68142081; 68141569]
60. Stanislava DEŠNIK, Janez BALAŽIC, *Goričko in Porabje povezana v kulturi. Vodnik za popotnike sedmih dni*, Grad: Javni zavod Krajinski park Goričko, 2012, 58 str., ISBN 978-961-92147-6-3, tudi v angl., nem. in madž. jeziku [COBISS.SI-ID 264568320; 265134336; 265135616; 265135104]
61. *Grad na Goričkem. Monografija občine Grad* (ur. Sašo Radovanovič; avtorji besedil Polona Vidmar idr.), Maribor: Ostroga, 2012, 120 str., ISBN 978-961-6903-00-4 [COBISS.SI-ID 262693632]
62. Renata GUTNIK, *Dobrodošli v Logatcu. Logatec, stičišče naravnega in kulturnega bogastva*, Logatec: Občina, 2012, 66 str., ISBN 978-961-92581-7-0, tudi v angl., nem., ital., franc., niz. in rus. jeziku [COBISS.SI-ID 264139264; 264139520; 264139776; 264140032; 264140288; 264140544; 264140800]
63. *Hajdina* (ur. Sonja Brlek Krajnc idr.; avtorji Polona Vidmar idr.), Hajdina: Občina: Turistično društvo Mitra, 2012, 22 str. [COBISS.SI-ID 23796280]
64. Gregor JERMAN, *Primarni sakralni objekti v Zasavju*, Trbovlje: Zasavski muzej, 2012, 79 str., ISBN 978-961-6640-14-5 [COBISS.SI-ID 261511936]

65. Franc KRALJ, *Sakralni spomeniki na območju Občine Braslovče*, Braslovče: Kulturno zgodovinsko društvo Žovnek, 2012, 334 str., ISBN 978-961-92201-1-5 [COBISS.SI-ID 258201088]
66. *Kratki vodnik po Ptuj* (ur. Marija Hernja Masten), Ptuj: Mestna občina, 2012, 45 str., ISBN 978-961-6791-10-6 [COBISS.SI-ID 70066945]
67. Vesna KRMEJ, *Rožnik*, Ljubljana: Založba ZRC, 2012 (Umetnine v žepu; 6), 90 str., ISBN 978-961-254-418-8 [COBISS.SI-ID 265057280]
68. *Kulturni vrhovi. Sv. Primož nad Kamnikom, Križna gora nad Ložem, Šmarski triptih, Kostanjevica nad Novo Gorico* (videoposnetek; ur. Andrej Doblehar), Ljubljana: TV Slovenija, 2012, 118 min, 42 sek [COBISS.SI-ID 51491426]
69. Marko LESAR, *Župnijska cerkev sv. Florijana v Trzinu*, Kamnik: Medobčinski muzej, 2012, 70 str., ISBN 978-961-6599-19-1 [COBISS.SI-ID 264461568]
70. *Loška dolina in Babno Polje. Dežela ostrnic* (avtorji Matjaž Žnidaršič, Majda Obreza-Špeh, Romana Nared), Stari trg pri Ložu: Javni zavod za kulturo in turizem grad Snežnik, 2012, 16 str. [COBISS.SI-ID 7924920]
71. *Marburg. Ein Stadtpanorama zur europäischen Kulturhauptstadt 2012 / Maribor. A city panorama of the European capital of culture 2012* (ur. Adolph Stiller idr.), Salzburg; Wien: M. Salzmann, 2012 (Architektur im Ringturm; 29), 151 str., ISBN 978-3-99014-067-3 [COBISS.SI-ID 265610496]
72. *Maribor Center. Sodobni vodnik po starem mestnem jedru in okolici* (avtorji besedil Eva Sapač idr.), Maribor: Pivec, 2012, 130 str., ISBN 978-961-6817-93-6, tudi v angl., nem. in rus. jeziku [COBISS.SI-ID 69977601; 70500865; 70554369; 70942721]
73. Robert PESKAR, *Tri fare. Romarsko središče Tri fare v Rosalnicah. Metlika – Bela krajina – Slovenija*, Metlika: Turistično društvo Vigred: Župnijski urad, 2012, 12 str. [COBISS.SI-ID 22633783]
74. Milena PIŠKUR, *Vodnik po pokopališču Vič*, Ljubljana: Župnija Vič, 2012, 71 str. [COBISS.SI-ID 263480832]
75. *Po osrednjih Slovenskih goricah. Občina Benedikt* (ur. Renata Vajngerl), Lenart v Slovenskih goricah: Društvo za razvoj podeželja LAS Ovtar Slovenskih gor; Benedikt: Razvojna agencija Slovenske gorice: Občina, 2012, 39 str. [COBISS.SI-ID 72619777]
76. *Po osrednjih Slovenskih goricah. Občina Sveta Trojica v Slovenskih goricah* (ur. Renata Vajngerl idr.), Lenart v Slovenskih goricah: Društvo za razvoj podeželja LAS Ovtar Slovenskih gor; Sveta Trojica v Slovenskih goricah: Razvojna agencija Slovenske gorice: Občina, 2012, 43 str. [COBISS.SI-ID 72619521]
77. *Po osrednjih Slovenskih goricah. Občina Sveti Jurij v Slovenskih goricah* (ur. Renata Vajngerl, Marija Šauperl), Lenart v Slovenskih goricah: Društvo za razvoj podeželja LAS Ovtar Slovenskih gor; Sveti Jurij v Slovenskih goricah: Razvojna agencija Slovenske gorice: Občina Sveti Jurij v Slovenskih goricah, 2012, 35 str. [COBISS.SI-ID 72606465]
78. *Podobe mariborske Sinagoge / Images of the Maribor Synagogue. Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor*, 21. 6.–24. 8. 2012 (avtorji Mario Alimede idr.), Maribor: Center judovske kulturne dediščine Sinagoga, 2012, 77 str. [COBISS.SI-ID 70144001]
79. *Pot po baročni Ljubljani. Virtualna razstava sakralnih spomenikov* (elektronski vir; ur. Ana Lavrič; avtorji besedil Simona Kermavnar, Ana Lavrič, Franci Lazarini, Barbara Murovec, Blaž Resman, Helena Seražin), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, <http://barok.zrc-sazu.si/domov.aspx> [COBISS.SI-ID 36024109]
80. Damjan PRELOVŠEK, *Cerkev sv. Mihaela na Ljubljanskem barju. Ob 140. obletnici rojstva arhitekta Jožeta Plečnika*, Ljubljana: Založba ZRC, 2012 (Umetnine v žepu; 5), 79 str., ISBN 978-961-254-355-6 [COBISS.SI-ID 259698944]

81. Božidar PREMRL, *Cerkev sv. Valentina v Črnem Kalu. Ob stoletnici njene dograditve*, Predloka: Župnija, 2012, 152 str. [COBISS.SI-ID 262630912]
 82. Sašo RADOVANOVIČ, *Vodnik po Mariboru*, Maribor: S. Pirtovšek, 2012, 100 str., ISBN 978-961-269-756-3, tudi v angl. jeziku [COBISS.SI-ID 70635777; 70991873]
 83. Ksenija ROZMAN, *Cerkev sv. Janeza v Bohinju*, Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2012 (Kulturni in naravni spomeniki Slovenije; 215), 92 str., ISBN 978-961-6902-09-0, tudi v angl. jeziku [COBISS.SI-ID 264493312; 264790272]
 84. Ivan STOPAR, *Celjske impresije. Dediščina knežjega mesta*, Celje: Pokrajinski muzej, 2012, 128 str., ISBN 978-961-6411-23-3, tudi v angl. jeziku [COBISS.SI-ID 264419072; 264893440]
 85. Škofja Loka cluster – city (ur. Pepe Barbieri), Pescara: Sala editori, 2012, 73 str., ISBN 978-88-96338-28-5 [COBISS.SI-ID 2805636]
 86. *Upravna enota Ajdovščina. Občini Ajdovščina in Vipava* (ur. Helena Seražin; avtorji besedil Blaž Resman, Helena Seražin, Nataša Ivanović, Simona Kermavnar, Tina Košak, Franci Lazarini, Tanja Martelanc, Katarina Mohar, Mina Mušinović, Mija Oter Gorenčič, Tina Potočnik), Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2012 (Umetnostna topografija Slovenije, ISSN 2232-3783), 2 zv., 739 str., ISBN 978-961-254-415-7 [COBISS.SI-ID 264992768]
 87. *Utrinki iz stoletne zgodovine stolnice v Murski Soboti* (avtorji Franc Kuzmič, Janez Balažic, Mateja Žižek, Jožef Smej, Andreja Benko, Franc Obal, Vinko Škafar, Avguštin Lah, Franc Režonja, Martin Horvat, Jožef Celec), Murska Sobota: Stolna župnija svetega Nikolaja, 2012, 183 str., ISBN 978-961-91963-3-5 [COBISS.SI-ID 262660096]
 88. *Zbornik ob 400-letnici posvetitve cerkve sv. Lucije na Mostu na Soči* (ur. Miha Mlinar, Tatjana Šalej Faletič; avtorji Silvester Gaberšček idr.), Most na Soči: samozal. M. Mlinar, 2012, 57 str., ISBN 978-961-276-604-7 [COBISS.SI-ID 264553984]
 89. *Znamenje. Cerkev, grajske kapele in znamenja v župniji Dob* (ur. Blaž Otrin; avtorji besedil Blaž Resman idr.), Ljubljana: Salve, 2012, 182 str., ISBN 978-961-211-644-6 [COBISS.SI-ID 262782464]
 90. Damir ŽERIC, *Celeia Cilli Celje*, Celje: Pokrajinski muzej, 2012 (Starožitnosti. Vodniki Pokrajinskega muzeja Celje; 6), 67 str., ISBN 978-961-6411-21-9, tudi v angl. jeziku [COBISS.SI-ID 261027584; 261027840]
- • •
91. Janez BALAŽIC, *Die Rotunde in Selo, Prekmurje. Für Neugierige und Liebhaber* (ur. Oto Luthar), Ljubljana: Založba ZRC, 2012, str. 125–128 [COBISS.SI-ID 34278957]
 92. Marjeta CIGLENEČKI, *Dominikanski samostan na Ptuj in njegova usoda po razpustu, Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/2, 2012, str. 169–190 [COBISS.SI-ID 35097133]
 93. Agostino COLLA, *Javorca e la chiesa di S.Spirito. Ovvero l'inimmaginabile dietro l'angolo di casa / Javorca in cerkev sv. Duha. Nepojmljivo za hišnim vogalom, Isonzo. Giornale di frontiera*, ISSN Y500-2109; 1124-6510, 24/93, 2012, str. 44–46 [COBISS.SI-ID 15843890]
 94. Jerneja FERLEŽ, *Kadetnica, Nemci in Maribor. Stoletje preobratov 1846–1946* (ur. Jerneja Ferlež), Maribor: Umetniški kabinet Primož Premzl, 2012, str. 100–103 [COBISS.SI-ID 73217281]
 95. Mojca HORVAT, *Zgodovina dominikanskega samostana, Ptujčan. Glasilo mestne občine Ptuj*, ISSN 1318-8550, 18/12, 2012, str. 17 [COBISS.SI-ID 23828024]
 96. Nataša KOVAČIČ, *Cerkev sv. Štefana v Smrjenah, Glasnik. Glasilo občine Škofljica*, ISSN C501-3933, 21/8, 2012, str. 27 [COBISS.SI-ID 515058815]

97. Ana LAVRIČ Ljubljanska cerkev sv. Krištofa za Bežigradom, *Kronika*, ISSN 0023-4923, 60/1, 2012, str. 7–22 [COBISS.SI-ID 33786669]
98. Ana LAVRIČ, Oprema cerkve in samostana bosonogih avguštincev v Ljubljani, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/1, 2012, str. 21–55 [COBISS.SI-ID 34693933]
99. Blaž RESMAN, Umetnostnozgodovinski oris dobskih cerkva, *Znamenje. Cerkev, grajske kapele in znamenja v župniji Dob*, Ljubljana: Salve, 2012, str. 11–59 [COBISS.SI-ID 34694957]
100. Igor SAPAČ, Grajske stavbe v Sloveniji (Igor Sapač, *Grajske stavbe v zahodni Sloveniji. Kras in Primorje*), *Kras*, ISSN 1318-3257, 120–121, 2012, str. 42–47 [COBISS.SI-ID 7605144]
101. Klaudija SEDAR, Die Plečnik-Kirche in Bogojina, *Prekmurje. Für Neugierige und Liebhaber* (ur. Oto Luthar), Ljubljana: Založba ZRC, 2012, str. 141–143 [COBISS.SI-ID 34230317]
102. Silva SEŠEL, Cerkev svete Uršule, *Naša Gora. Zbornik ob stoletnici odprtja planinske koče na Uršlji gori*, Prevalje: Kulturno društvo Mohorjan, 2012, 96–101 [COBISS.SI-ID 12915508]
103. Pavel SKRINJAR, Sežanski Stari grad, *Kras*, ISSN 1318-3257, 116–117, 2012, str. 22–25 [COBISS.SI-ID 514819711]
104. Maša ŠIPIČ, Simona PEČENIK, Nela KRIŽNIK PRIMOŽIČ, Glavni kolodvor Ljubljana, *Ljubljana med nostalgijo in sanjami*, ISSN 2232-6316, 1/1, 2012, str. 7–40 [COBISS.SI-ID 1101720926]
105. Samo ŠTEFANAC, Eden najcelovitejših spomenikov srednjeveške umetnosti. Umetnostnozgodovinski pomen ptujskogorske cerkve močno presega lokalne okvire [recenzija monografije o Ptujski Gori], *Večer*, ISSN 0350-4972, 68/114, 2012, str. 24–25 [COBISS.SI-ID 349823]
106. Polona VIDMAR, The Palais of Hermann Baron Gödel Lannoy in Maribor, *Studia Historica Slovenica*, ISSN 1580-8122, 12/1, 2012, str. 147–172 [COBISS.SI-ID 1225349]
107. Teja ZORKO, Plečnikov stadion, *Ljubljana med nostalgijo in sanjami*, ISSN 2232-6316, 1/1, 2012, str. 81–113 [COBISS.SI-ID 1101721438]
108. Ivo ŽAJDELA, Pod zvonom sv. Lucije. Most na Soči je znan po arheologiji, cerkvi sv. Lucije in poslikavah Toneta Kralja, *Družina. Slovenski katoliški tednik*, ISSN 0416-3885, 61/28, 2012, str. 16–17 [COBISS.SI-ID 768840]

ARHITEKTURA IN URBANIZEM

109. Andrew BALLANTYNE, *Arhitektura. Zelo kratek uvod*, Ljubljana: Krtina, 2012 (Knjižna zbirka Kratka; 17), 126 str., ISBN 978-961-260-054-9 [COBISS.SI-ID 260849664]
110. *Igra ustvarjalnosti. Urbanistične, urbanistično-arhitekturne in planerske delavnice* (ur. Peter Gabrijelčič, Alenka Fikfak; avtorji besedil Peter Gabrijelčič idr.), Ljubljana: Fakulteta za arhitekturo, 2012, 384 str., ISBN 978-961-6823-22-7 [COBISS.SI-ID 261921792]
111. *Iskalca. Ivan Vurnik, Helena Kottler Vurnik* (video DVD), Ljubljana: RTV Slovenija, 2012, 75 min, 17 sek [COBISS.SI-ID 265861376]
112. Stanislav JUŽNIČ, *Holotecture. From Francesco Robba through Gabrijel Gruber to Bruno Urh. The fountain of the three*, Ljubljana: Nacionalni inštitut za arhitekturo, 2012, 42 str., ISBN 978-961-92781-3-0 [COBISS.SI-ID 263714304]
113. Metoda KEMPERL, *Arhitekturna tipologija romarskih cerkva v 17. in 18. stoletju na Slovenskem*, Ljubljana: Slovenska matica, 2012, 235 str., ISBN 978-961-213-232-3 [COBISS.SI-ID 266245632]

114. Juhani PALLASMAA, *Misleča roka. Eksistencialna in utelešena modrost v arhitekturi*, Ljubljana: Studia humanitatis, 2012 (Zbirka Varia), 193 str., ISBN 978-961-6798-29-7 [COBISS.SI-ID 261509376]
115. *Piranski dnevi arhitekture* (videoposnetek; scenarist Andrej Doblehar), Ljubljana: TV Slovenija, 2012, 29 min, 48 sek [COBISS.SI-ID 51501410]
116. Zdenka SEMLIČ RAJH, Žiga OMAN, Lučka MLINARIČ, *Maribor. Mesto, hiše, ljudje. Stavbna zgodovina starega mestnega jedra med sredino 18. stoletja in letom 1941*, Maribor: Pokrajinski arhiv, 2012, 292 str., ISBN 978-961-6507-50-9 [COBISS.SI-ID 71972609]
117. *Vzpon mesta* (videoposnetek; scenarij, režija in montaža Marko Radmilović), Maribor: s. n., 2012, ok. 48 min [COBISS.SI-ID 16847894]
118. *Zakrito, odkrito. Zbornik prispevkov k razstavi. O vratih, o zakritih in odkritih prostorih, dogodkih in stanjih* (ur. Metka Fujs), Murska Sobota: Pomurski muzej, 2012, 89 str., ISBN 978-961-6579-19-3 [COBISS.SI-ID 71549441]

...

119. *AR. Arhitektura, raziskave / Architecture, research*, Ljubljana: Fakulteta za arhitekturo, ISSN 1580-5573, 2012, 1–3, <http://www.fa.uni-lj.si/default.asp?id=2577> [COBISS.SI-ID 111220736]
120. *Arhitektov bilten. Mednarodna revija za teorijo arhitekture / Architect's bulletin. International Magazine for Theory of Architecture*, Ljubljana: Društvo arhitektov, ISSN 0352-1982, 2012, 42/193–196, <http://www.ab-magazine.com/> [COBISS.SI-ID 6878208]
121. *Piranesi. 1. srednjeevropska arhitekturna revija za kulturo prostora / 1st Middle-European architectural magazine for the culture of environment*, Ljubljana: Piranesi: Ministry of Environmental Protection and Regional Planning of the Republic of Slovenia, ISSN 1318-007X, 2012, 20/30–31 [COBISS.SI-ID 31080192]
122. *Praznine. Glasilo za arhitekturo, umetnost in bivanjsko kulturo*, Ljubljana: Umetniško izobraževalno društvo Praznine, ISSN 2232-4216, 2012, 2–3 [COBISS.SI-ID 257585920]
123. *Urbani izziv*, Ljubljana: Urbanistični inštitut Republike Slovenije, ISSN 0353-6483, 2012, 23/1–2, <http://urbani-izziv.uirs.si/sl/Urbaniizziv/tabid/94/Default.aspx> [COBISS.SI-ID 16588546]

...

124. Izidor BARŠI, Katja LOŽAR, Martina MALEŠIČ, *Vse to je arhitektura, Praznine*, ISSN 2232-4216, 2–3, 2012, str. 56–62 [COBISS.SI-ID 270430976]
125. Jan BAŽANT, Plečnik, president, and hippodrome, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 153–146 [COBISS.SI-ID 274758144]
126. Mladen BOGIČ, *Železniški mostovi v Sloveniji / Railway bridges in Slovenia, Arhitektov bilten*, ISSN 0352-1982, 42/195–196, 2012, str. 43–53 [COBISS.SI-ID 36674565]
127. Matjaž BIZJAK, *Listina o izgradnji in posvetitvi lastniške cerkve v Lescah, Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 33–42 [COBISS.SI-ID 36623149]
128. Marjeta CIGLENEČKI, *Urbanizacija desnega brega Drave v Mariboru, Spomenik v javnem prostoru. Programska knjižica znanstvenega simpozija (povzetki)*, Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 3 [COBISS.SI-ID 19573256]

129. Miha DEŠMAN, Mostovi Slovenije. Uvodnik / Bridges of Slovenia. Introduction, *Arhitektov bilten*, ISSN 0352-1982, 42/195–196, 2012, str. 4–7 [COBISS.SI-ID 36674053]
130. Miha DEŠMAN, Tovarna Rog – ljubljanski Tate Modern?, *Pogledi. Umetnost, kultura, družba*, ISSN 1855-8747, 3/11, 2012, str. 16 [COBISS.SI-ID 262667264]
131. Peter GABRIJELČIČ, Arhitektura. Traženje istine kroz nauku i umetnost / Architecture. Seeking truth through science and arts, *Savremeno graditeljstvo*, ISSN 1986-5759, 4/9, 2012, str. 30–36 [COBISS.SI-ID 2806660]
132. Tea GOLJEVŠČEK, Problematika mesta in njegove prihodnosti, *Razpotja. Revija humanistov Goriške*, ISSN C506-8096; 2232-2582, 3/8, 2012, str. 26–28 [COBISS.SI-ID 15950898]
133. Neva HARC, Jože Plečnik in France Kralj – med tradicijo in modernizmom, *Humanistične paradigme. Študentska humanistična revija*, ISSN 1855-3834, 3/1, 2012, str. 75–87 [COBISS.SI-ID 512853632]
134. Vito HAZLER, Celovitost in celostnost obravnave gradov, graščin, dvorcev in pripadajočih gospodarskih stavb v sodobni recepciji in percepciji kulturne dediščine, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 761–790 [COBISS.SI-ID 50335586]
135. Andrej HRAUSKY, Plečnikovi mostovi. Kako je Plečnik reko približal mestu / Plečnik's bridges. How Plečnik Brought the River Closer to the City, *Arhitektov bilten*, ISSN 0352-1982, 42/195–196, 2012, str. 12–18 [COBISS.SI-ID 8671262]
136. Gorazd HUMAR, Kratek sprehod skozi zgodovino gradnje mostov na ozemlju današnje Slovenije. Od davnine do začetka 2. svetovne vojne / A short walkthrough of the history of bridge-building on the territory of present-day Slovenia. From prehistory to the beginning of world war 2, *Arhitektov bilten*, ISSN 0352-1982, 42/195–196, 2012, str. 54–57 [COBISS.SI-ID 8665630]
137. Metoda KEMPERL, Hoffer, Joseph, *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, 74, München; Leipzig: K. G. Saur; Berlin; New York: W. de Gruyter, 2012, str. 77–78 [COBISS.SI-ID 9560393]
138. Metoda KEMPERL, Hoffer, Leopold, *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, 74, München; Leipzig: K. G. Saur; Berlin; New York: W. de Gruyter, 2012, str. 78 [COBISS.SI-ID 9560649]
139. Metoda KEMPERL, Načrti Johanna Schöbla za gradnjo nove romarske cerkve v Novi Štiti pri Gornjem Gradu, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 369–375 [COBISS.SI-ID 9949257]
140. Metoda KEMPERL, Nekaj drobcev o gradbeni zgodovini cerkve sv. Barbare v Idriji, *Annales. Analizirane in mediteranske študije*, ISSN 1408-5348, 22/1, 2012, str. 43–54 [COBISS.SI-ID 2249171]
141. Metoda KEMPERL, Zidarski mojster Franc Grein st. in sakralna arhitektura na Celjskem v prvi polovici 19. stoletja, *Historični seminar 10* (ur. Katarina Šter), Ljubljana: Založba ZRC, 2012, str. 105–126 [COBISS.SI-ID 34905901]
142. Jurij KOBE, Razmisleki o mostovih / Consideration on bridges, *Arhitektov bilten*, ISSN 0352-1982, 42/195–196, 2012, str. 36–39 [COBISS.SI-ID 2795652]
143. Kristina KOŠIČ HUMAR, Jana PINTERIČ, Kongresni trg, *Ljubljana med nostalgijo in sanjami*, ISSN 2232-6316, 1/2, 2012, str. 7–49 [COBISS.SI-ID 1101721694]
144. Mojca Marjana KOVAČ, Sodnijska palača v Piranu. Preoblikovanje kompleksa fontika, zastavljalnice in mestnih vrat sv. Jurija v 19. stoletju, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/1, 2012, str. 103–122 [COBISS.SI-ID 34698285]
145. Vesna KRMELJ, Most skozi Cukrarno – zloraba Fabianijevega imena, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 36, 2012, str. 1–2 [COBISS.SI-ID 34975789]

146. Mateja KURIR BOROVČIČ, Arhitektura arhitekture. O pomenski zgradbi besede arhitekture od antike do modernizma, *Phainomena. Glasilo Fenomenološkega društva v Ljubljani*, ISSN 1318-3362, 21/80–81, 2012, str. 67–102 [COBISS.SI-ID 513094274]
147. Ana LAVRIČ, Prispevek k stavbni zgodovini samostana in cerkve bosonogih avguštincev v Ljubljani, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/2, 2012, str. 103–136 [COBISS.SI-ID 35096621]
148. Franci LAZARINI, Cerkev Srca Jezusovega v Drežnici nad Kobaridom in njeno mesto v slovenski arhitekturi poznega historizma, *Annales. Analizirane istrske in mediteranske študije*, ISSN 1408-5348, 22/1, 2012, str. 55–64 [COBISS.SI-ID 2249427]
149. Franci LAZARINI, Dr. Mihael Napotnik, prince-bishop of Lavantine diocese, and the church architecture of his time, *Studia Historica Slovenica*, ISSN 1580-8122, 12/1, 2012, str. 173–202 [COBISS.SI-ID 1225605]
150. Franci LAZARINI, Dvorec Smlednik in njegovi prebivalci v 20. in 21. stoletju, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 735–746 [COBISS.SI-ID 515101311]
151. Franci LAZARINI, Poznohistoristična cerkvena arhitektura in oprema na slovenskem Štajerskem v luči dveh sinod lavantinske škofije (1900 in 1911), *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/1, 2012, str. 123–133 [COBISS.SI-ID 34698541]
152. Franci LAZARINI, Christiane NEUE, Hraský, Jan Vladimír, *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, 75, München; Leipzig: K. G. Saur; Berlin; New York: W. de Gruyter, 2012, str. 166–167 [COBISS.SI-ID 34854445]
153. Predrag MARKOVIĆ, The artists of Michelozzo's circle in Dubrovnik and the reflections of their activity in Dalmatia, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 221–230 [COBISS.SI-ID 36657965]
154. Vladimir MARKOVIĆ, Luposignoli's design for the franciscan church in Split, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 343–348 [COBISS.SI-ID 36660269]
155. Tanja MARTELANC, Kapucinska arhitektura. Izhodišča za obravnavo svetokriškega in škofjeloškega samostana, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/2, 2012, str. 71–89 [COBISS.SI-ID 35096109]
156. Matija MILER, Plečnik in Koroška, *Odsevanja. Revija za leposlovje in kulturo*, ISSN 0351-3661, 85–86, 2012, str. 45–50 [COBISS.SI-ID 11146036]
157. Vladimir Braco MUŠIČ, Urbani in krajinski prostor na prelomu stoletja, *Landscape 21. International journal for planning research and landscape design*, ISSN 1581-8322, 2012, str. 16–19 [COBISS.SI-ID 265580800]
158. Aleksander OSTAN, O sedmih mestih Mediterana, *Emzin. Revija za kulturo*, ISSN 1318-5497, 22/1–2, 2012, str. 94–99 [COBISS.SI-ID 270297344]
159. Mija OTER GORENČIČ, Srednjeveška stavbna dediščina benediktincev, dominikancev, manjših bratov sv. Frančiška in klaris v slovenski Istri, *Annales. Analizirane istrske in mediteranske študije*, ISSN 1408-5348, 22/2, 2012, str. 555–588 [COBISS.SI-ID 2343123]
160. Robert PESKAR, Prague – Vienna – Ptujška Gora. The origins of forms in the architecture around 1400 in Slovenia and the problems of authorship, *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 227–238 [COBISS.SI-ID 24077624]
161. Damjan PRELOVŠEK, Preporod memorialne arhitekture v prvi polovici dvajsetega stoletja – Plečnikove spomeniške zamisli, *Javni spomeniki. Programska knjižica znanstvenega simpozija (povzetki)*, Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 14–15 [COBISS.SI-ID 35175469]

162. Damjan PRELOVŠEK, Stavba deželnega gledališča v Ljubljani / The Provincial Theatre in Ljubljana, *Piranesi*, ISSN 1318-007X, 20/30, 2012, str. 12–21 [COBISS.SI-ID 269946624]
163. Blaž RESMAN, Vloga samostanov v urbanistični podobi mest – primer Ljubljana, *Samostani in umetnost. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 6 [COBISS.SI-ID 34124077]
164. Janko ROŽIČ, Gradovi v pokrajini – Kamen, Pusti grad in Blejski grad, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 747–760 [COBISS.SI-ID 515101567]
165. Janko ROŽIČ, O Bohinju in prostoru, *Bohinjski zbornik II. Posvečeno 12-letnici Muzejskega društva Žiga Zois Bohinj ter 20-letnici sodelovanja Bohinjcev v osamosvojitveni vojni*, Bohinj: Občina: Turizem, 2012, str. 136–142 [COBISS.SI-ID 12034718]
166. Zdenka SEMLIČ RAJH, Arhivske zgradbe v Republiki Sloveniji, *Atlanti*, ISSN 1318-0134, 1/22, 2012, str. 165–174 [COBISS.SI-ID 1215109]
167. Helena SERAŽIN, A “Venetian” discaled Carmelite church in Habsburg lands, *Abstract of papers presented at the 65th annual conference of the Society of Architectural historians, Detroit, Michigan, April 18–22, 2012*, Chicago: Society of Architectural historians, 2012, str. 82 [COBISS.SI-ID 34161453]
168. Helena SERAŽIN, A “Venetian” discaled Carmelite church in Habsburg lands, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/2, 2012, str. 91–102 [COBISS.SI-ID 35096365]
169. Helena SERAŽIN, Cesarski veleposlaniki iz vrst goriškega plemstva v vlogi posrednikov novih arhitekturnih modelov in umetnostnih smeri, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 645–666 [COBISS.SI-ID 515100799]
170. Helena SERAŽIN, L'uso dei moduli di Jacopo Barozzi da Vignola nei territori dell'Austria Interna, *Crocevia e capitale della migrazione artistica. Forestieri a Bologna e bolognesi nel mondo (secolo XVII)*, Bologna: Bononia University Press, 2012, str. 189–203 [COBISS.SI-ID 34358317]
171. Helena SERAŽIN, Lo Stato da Mar, *Storia dell'architettura nel Veneto, Il Settecento*, Venezia: Marsilio: Regione del Veneto, 2012, str. 202–213 [COBISS.SI-ID 34358829]
172. Ines UNETIČ, Grünflächen in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts in Ljubljana, *Gartenhistorisches Forschungskolloquium 2012, Hannover, 15. bis 17. März 2012* (povzetki), Hannover: Leibniz Universität Hannover, 2012, 121–122 [COBISS.SI-ID 48574562]
173. Ines UNETIČ, Nekdanje vloge in funkcije grajskega okrasnega vrta v vsakdanu družbe in posameznika, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 539–554 [COBISS.SI-ID 515099007]
174. Ines UNETIČ, Okrasna vrtova ob vilah Bolani in Saziletto v neposredni bližini Cervignana (Furlanija) sredi 18. stoletja, *Annales. Anali za istrske in mediteranske študije*, ISSN 1408-5348, 22/1, 2012, str. 33–42 [COBISS.SI-ID 2248915]
175. Julijana VISOČNIK, Blaž OTRIN, Grajske kapele v župniji Dob, *Znamenje. Cerkve, grajske kapele in znamenja v župniji Dob*, Ljubljana: Salve, 2012, str. 61–79 [COBISS.SI-ID 1465461]
176. Martina ZBAŠNIK-SENEGAČNIK, Trajnostna izhodišča v arhitekturi Franka Lloyd Wrighta / Sustainable origins in architecture of Frank Lloyd Wright, *AR. Arhitektura, raziskave*, ISSN 1580-5573, 1, 2012, str. 6–17 [COBISS.SI-ID 2773380]
177. Nadja ZGONIK, Preoblikovanje slovenske družbene krajine, *40 let študija krajinske arhitekture* (ur. Ana Kučan), Ljubljana: Oddelek za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta, 2012, str. 70–75 [COBISS.SI-ID 7891065]
178. Gojko ZUPAN, 5.000 let premoščanj / 5.000 years of bridging, *Arhitektov bilten*, ISSN 0352-1982, 42/195–196, 2012, str. 8–11 [COBISS.SI-ID 515127935]

KIPARSTVO

179. *Javni spomeniki. Znanstveni simpozij na temo bilateralnega projekta Umetnostna izmenjava in ustvarjanje jugoslovanske identitete v vizualni kulturi 1848–1990. / Umetniška razmena i kreiranje jugoslovenskog identiteta u vizuelnoj kulturi od 1848–1990. Srbija–Slovenija. Slovenija–Srbija. Ljubljana, 23. november 2012. Programska knjižica, Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, 15 str. [COBISS.SI-ID 35174701]*
180. *Podoba svetega. Špansko kiparstvo od 14. do 18. stoletja. Narodna galerija, Ljubljana, 11. oktober 2012–6. januar 2013* (ur. Mateja Breščak), Ljubljana: Narodna galerija, 2012, 58 str., ISBN 978-961-6743-37-2 [COBISS.SI-ID 263271680]
181. *Spomenik v javnem prostoru. Programska knjižica znanstvenega simpozija. Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU v sodelovanju z Oddelkom za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in PDRIU, Vojaškim muzejem Slovenske vojske Kadetnica, Maribor, 15. marec 2012* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, 8 str. [COBISS.SI-ID 33987373]
182. *Marijan TRŠAR, Odlivanje in modeliranje* (video DVD), Maribor: Oddelek za likovno umetnost Pedagoške fakultete, 2012, ok. 29 min [COBISS.SI-ID 19714568]
183. *Več glav... več ve. Iz kiperske zbirke Mestnega muzeja Ljubljana [8. februar–31. december 2012, Mestni muzej Ljubljana] / Many heads are better than one. Portraits from the sculpture collection of the City Museum of Ljubljana [8 February–31 December 2012, City Museum of Ljubljana]* (ur. Ana Pokrajac Iskra; avtorji besedil Metka Simončič idr.), Ljubljana: Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2012, 116 str., ISBN 978-961-6509-29-9 [COBISS.SI-ID 260046848]

...

184. *Francesco CAGLIOTI, Un nuovo "profilo" di Desiderio da Settignano, Historia artis magistra, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 183–192 [COBISS.SI-ID 36657453]*
185. *Serenella CASTRI, Un focus sul Strassburger Frari meister von 1468. Collaborazione e integrazione di un artista teutonico nella Venezia del secondo Quattrocento, Historia artis magistra, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 237–252 [COBISS.SI-ID 36658477]*
186. *Gašper CERKOVNIK, Auf der Spur eines Kärntner Bildschnitzers der Spätgotik in Oberkrain, Carinthia I. Mittheilungen des Geschichtsvereines für Kärnten, ISSN 0008-6606, 202, 2012, str. 83–92 [COBISS.SI-ID 50919010]*
187. *Gašper CERKOVNIK, Some notes on the survival of the Beautiful Madonna type in Central European sculpture of the 15th century, Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 303–309 [COBISS.SI-ID 50914146]*
188. *Gašper CERKOVNIK, Speča čuvaja v Medobčinskem muzeju Kamnik. Zgodnje delo Leonharda Kerna?, Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 19, 2012 [COBISS.SI-ID 50428514]
189. *Massimo DE GRASSI, Scultori veneti in Istria. La bottega dei Groppelli, Annales. Anali za istrske in mediteranske študije, ISSN 1408-5348, 22/1, 2012, str. 1–14 [COBISS.SI-ID 2252243]*
190. *Ulrich FÜRST, De aspectibus – das Phänomen der Mehransichtigkeit in der mittelalterlichen Skulptur und die Sehtheorie in den Optiktraktaten des 13. Jahrhunderts, Historia artis magistra, Ljubljana:*

- Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 69–78 [COBISS.SI-ID 36645677]
191. Damir GLOBOČNIK, Cankarjev spomenik na Vrhniki, *Vrhnški razgledi*, ISSN 1408-0583, 13, 2012, str. 139–163 [COBISS.SI-ID 269319168]
 192. Damir GLOBOČNIK, Dolinarjev Matija Gubec. Zgodbe muzejskih predmetov, *Gorenjski glas*, ISSN 0352-6666, 65/28, 2012, str. 20 [COBISS.SI-ID 13959222]
 193. Damir GLOBOČNIK, Spomenik Napoleonovi Iliriji v Ljubljani, *Zgodovinske dimenzije Ilirskih provinc* (ur. Barbara Šterbenc Svetina, Matija Godeša), Ljubljana: Založba ZRC, 2012, str. 101–130 [COBISS.SI-ID 34771245]
 194. Damir GLOBOČNIK, Spomenika padlim v 1. svetovni vojni v Škofji Loki in Stari Loki, *Loški razgledi*, ISSN 0459-8210, 59, 2012, str. 111–124 [COBISS.SI-ID 10317727]
 195. Janez HÖFLER, Das Kultbild zwischen Formel und visueller Faszination. Zur Skulptur um 1400 in Zentraleuropa, *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 15–28 [COBISS.SI-ID 50915170]
 196. Božidar JEZERNIK, No monuments, no history, no past. Monuments and memory, *After Yugoslavia. Identities and politics within the successor states* (ur. Robert Hudson, Glenn Bowman), Houndmills; New York: Palgrave Macmillan, 2012, str. 182–191 [COBISS.SI-ID 259999488]
 197. Vesna KAMIN KAJFEŽ, Igor WEIGL, Prispevki k delu piranskega kamnoseka Gaspara Albertinija ter kamnoseka in kiparja Giovannija Battiste Bettinija iz Portogruara, *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 16, 2012 [COBISS.SI-ID 2179027]
 198. Andreja KAUČIČ, O cesarju in spomenikih. Javne spomenike so po navadi odstranjevali iz politično-ideoloških, ne iz umetnostnih razlogov [razstava o spomeniku cesarja Franca Jožefa], *Večer*, ISSN 0350-4972, 68/63, 2012, str. 19 [COBISS.SI-ID 73906945]
 199. Matej KLEMENČIČ, Antonio Corradini, the Collegio dei scultori and Neo-Cinquecentismo in Venice around 1720, *The Renaissance Society of America, Annual meeting, Program and abstract book Washington, DC, 22–24 March 2012*, S. l.: s. n., 2012, str. 51 [COBISS.SI-ID 48763234]
 200. Matej KLEMENČIČ, Le opere di Giovanni Bonazza a Santa Maria dei Servi, *La Chiesa di Santa Maria dei Servi in Padova. Archeologia, storia, arte, architettura e restauri* (ur. Girolamo Zampieri), Roma: "L'Erma" di Bretschneider, 2012, str. 223–234 [COBISS.SI-ID 49718114]
 201. Matej KLEMENČIČ, Sv. Janez Evangelist Francesca Robbe v reški Marijini cerkvi. Opomba k reško-ljubljanskim umetnostnim povezavam v 18. stoletju, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 349–354 [COBISS.SI-ID 53804130]
 202. Stanko KOKOLE, Ciriaco d'Ancona in Zadar and Dubrovnik. Designing classicizing epigraphs and reviving ancient allegorical imagery, *The Renaissance Society of America, Annual meeting, Program and abstract book Washington, DC, 22–24 March 2012*, S. l.: s. n., 2012, str. 285 [COBISS.SI-ID 50259554]
 203. Renata KOMIČ MARN, Može na konjih. O konjeniških spomenikih v Ljubljani, *Spomenik v javnem prostoru. Programska knjižica znanstvenega simpozija* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 5 [COBISS.SI-ID 33992493]
 204. Anne MARKHAM SCHULZ, Nanni di Bartolo and terracotta sculpture in fifteenth-century Venice, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 165–176 [COBISS.SI-ID 36657197]
 205. Barbara MUROVEC, Raziskovanje in recepcija javnih spomenikov v Sloveniji po letih 1945 in 1991, *Javni spomeniki. Programska knjižica znanstvenega simpozija* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 12 [COBISS.SI-ID 35174957]

206. Barbara MUROVEC, True art on the "right" side, *Europe and the Balkans. 3rd Workshop of the Network Media and Memoria in South-Eastern Europe, 8th–13th May 2012* (elektronski vir; povzetki), Konstanz: Universität, 2012 [COBISS.SI-ID 34248749]
207. Barbara MUROVEC, Umetnina – spomenik. Kako spomin oblikuje spomenike in kako spomeniki spomin, *Spomenik v javnem prostoru. Programska knjižica znanstvenega simpozija* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 6 [COBISS.SI-ID 33993005]
208. Renata NOVAK KLEMENČIČ, Guglielmo Monaco med Milanom, Dubrovnikom in Neapljem, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 177–182 [COBISS.SI-ID 53804898]
209. Renata NOVAK KLEMENČIČ, Pietro di Martino. Da Milano a Dubrovnik e Napoli. La diffusione e i cambiamenti del Gotico Internazionale, *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 219–226 [COBISS.SI-ID 51255650]
210. Blaž RESMAN, Holzinger, Joseph (Josef; Jožef), *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, 74, München; Leipzig: K. G. Saur; Berlin; New York: W. de Gruyter, 2012, str. 356–357 [COBISS.SI-ID 34854189]
211. Johannes RÖLL, Ein Beitrag zum Grabmonument des Giovanni Antonio Lommellino in Sant'Agostino in Rom, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 275–280 [COBISS.SI-ID 36659245]
212. Helena SERAŽIN, Pozabljeni oltar Baldassareja Longhene v beneški cerkvi San Giovanni Crisostomo, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 315–324 [COBISS.SI-ID 36600877]
213. Samo ŠTEFANAC, Agostino di Duccio. Alcuni problemi attributivi, *Per un nuovo Agostino di Duccio. Studi e documenti* (ur. Arturo Calzona, Matteo Ceriana), Verona: Scripta Edizioni, 2012, str. 45–61 [COBISS.SI-ID 49259874]
214. Samo ŠTEFANAC, Kip Marije Alietske v Izoli / La statua della Madonna d'Alieto a Isola d'Istria, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 15–33 [COBISS.SI-ID 54421858]
215. Samo ŠTEFANAC, "Mavrus me fecit". Aggiunta all'opera dell'enigmatico scultore trecentesco, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 97–106 [COBISS.SI-ID 53802082]
216. Samo ŠTEFANAC, Prezrti kip v cerkvi sv. Marije Alietske v Izoli, *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 19, 2012 [COBISS.SI-ID 50429794]
217. Samo ŠTEFANAC, Vere da pozzo veneziane all'Avana, *Arte Veneta*, ISSN 0392-5234, 69, 2012, str. 123–127 [COBISS.SI-ID 55181666]
218. Guido TIGLER, L'attività di tre generazioni di una maestranza di scultori nella seconda metà del Trecento a Venezia, Aquileia e Capodistria alla luce di tre malonte opere a Rimini, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 107–118 [COBISS.SI-ID 36656941]
219. Radoslav TOMIĆ, Due crocifissi lignei in Dalmazia, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 355–360 [COBISS.SI-ID 36660525]
220. Damir TULIĆ, Per un recupero artistico della chiesa scomparsa dei Servi a Venezia. Un Giovanni Marchiori ritrovato e l'altare della Cappella dei Lucchesi, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 109–122 [COBISS.SI-ID 274751488]

221. Polona VIDMAR, Marijino znamenje in pot trpljenja v marenberškem samostanu, *Samostani in umetnost. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 7 [COBISS.SI-ID 34124333]
222. Polona VIDMAR, Nagrobnik Seifrida Marenberškega v samostanu dominikank v Marenberku, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/2, 2012, str. 47–70 [COBISS.SI-ID 35095853]
223. Polona VIDMAR, Obrazy a rámy. Dřevořezby Jana Brokofa pro knížata Gundakara a Ferdinanda Josefa z Dietrichštejna na zámku v Libochovicích, *Tencalla I. Barokní nástěnná malba v českých zemích* (ur. Martin Mádl), Praha: Artefactum, 2012, str. 359–369 [COBISS.SI-ID 20025352]
224. Polona VIDMAR, Ptujskogorska Marija Zavetnica s plaščem, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 131–142 [COBISS.SI-ID 20356616]
225. Polona VIDMAR, Veneration of the Virgin and memoria. Sculptures in Ptujška Gora pilgrimage church, *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 239–250 [COBISS.SI-ID 19555592]
226. Gojko ZUPAN, Kobariška kostnica in dva spomenika Simonu Gregorčiču. Castiglioni, Savinšek, Vuković, *Kras*, ISSN 1318-3257, 118–119, 2012, str. 62–66 [COBISS.SI-ID 514954879]
227. Sonja ŽITKO, La scultura funeraria nella Slovenia, *Lo splendore della forma. La scultura negli spazi della memoria* (ur. Mauro Felicori, Franco Sborgi), Roma: Luca Sossella editore, 2012, str. 108–117 [COBISS.SI-ID 9261641]

SLIKARSTVO, GRAFIKA, RISBA

228. France ADAMIČ, *Valvasoricon. Collected essays on the work of Johann Weichard von Valvasor* (elektronski vir), Ljubljana: Neupolis, 2012, ISBN 978-961-93355-0-5, <http://www.valvasor.org> [COBISS.SI-ID 263049472]
229. *Ive Šubic. Slikar Poljanske doline* (ur. Tomaž Krpič, avtorji besedil Barbara Borčič idr.), Ljubljana: Modrijan; Škofja Loka: Muzejsko društvo, 2012, 355 str., ISBN 978-961-241-694-2 [COBISS.SI-ID 264544512]
230. *Kranjski poznobaročni slikar Leopold Layer. Izbor slik iz umetnostnozgodovinske zbirke* (besedilo Damir Globočnik), Kranj: Gorenjski muzej, 2012 (Muzejska vitrina), 59 str., ISBN 978-961-6478-46-5 [COBISS.SI-ID 264678656]
231. Jožef MUHOVIČ, *S slikarstvom na štiri oči. Deset seans*, Ljubljana: Raziskovalni inštitut Akademije za likovno umetnost in oblikovanje, 2012 (Act:A; 7), 245 str., ISBN 978-961-92733-9-5 [COBISS.SI-ID 261010688]
232. *Nikolaj Pirnat y don Quijote de La Mancha* (ur. Jasmina Markič, Maja Šabec), Ciudad Real: Centro de Estudios de Castilla-La Mancha: Escuela de Arte Pedro Almodovar, 2012 (Quixote ex libris; 10), 100 str., ISBN 978-84-8427-858-0 [COBISS.SI-ID 49624674]
233. *Oskar Kokoschka. Zgodnja grafična dela in njegov vpliv na Elso Oeltjen Kasimir in Jana Oeltjena. Ptuj, 19. oktober–18. november 2012, Galerija Mihelič Ptuj* (avtorica besedila Andreja Borin), Ptuj: Pokrajinski muzej Ptuj Ormož, 2012, 15 str., ISBN 978-961-6438-40-7 [COBISS.SI-ID 71413249]
234. Jasmina ROJC, *Cerkvena umetnost v Zaloščah. 100-letnica Del Nerijevih poslikav v cerkvi sv. Lovrenca v Zaloščah*, Zalošče: s. n., 2012, 43 str. [COBISS.SI-ID 15865394]

235. *Slikarski mojstri od 16. do 18. stoletja. Vodnik po zbirki*, Ptuj: Pokrajinski muzej Ptuj Ormož, 2012, 12 str., tudi v angl., nem., franc., ital. in rus. jeziku [COBISS.SI-ID 515009919; 23849016; 23954744; 23955512; 23955256; 8503392]
 236. *Slovenski impresionisti in njihov čas 1890–1920. Vodnik po razstavi, 23. april 2008–8. februar 2009* (elektronski vir; ur. Kristina Preininger, Andrej Smrekar; avtorji besedil Mateja Breščak idr.), Ljubljana: Narodna galerija, 2012, ISBN 978-961-6743-31-0, Biblos lib, tudi v angl. jeziku [COBISS.SI-ID 262684672; 262685184]
 237. *Srednjeveške in renesančne knjižne umetnine iz zakladnice Nadškofije Maribor / Masterpieces of Medieval and Renaissance books from the treasury of the Archdiocese of Maribor* (ur. Dragica Marinič, Igor Filipič; avtorji besedil Igor Filipič, Jože Goličnik, Nataša Golob, Dragica Marinič, Lilijana Urlep), Maribor: Evropski kulturni in tehnološki center / European Cultural and Technological Center, 2012, 239 str., ISBN 978-961-92816-2-8 [COBISS.SI-ID 71551489]
 238. *Velike! Dela iz zbirke Mednarodnega grafičnega likovnega centra / The big ones! Works from the collection of The International Centre of Graphic Arts* (ur. Breda Škrjanec; avtorja besedil Paul Coldwell, Breda Škrjanec), Ljubljana: Mednarodni grafični likovni center, 2012, 123 str., ISBN 978-961-6229-42-5 [COBISS.SI-ID 262260480]
 239. *Videnja Zorana Mušiča* (ur. Niko Grafenauer idr.; avtorji Emerik Bernard idr.), Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2012, 301 str., ISBN 978-961-268-018-3 [COBISS.SI-ID 263378432]
 240. *Zamenjani pogled. Risbe Vlasta Kopača iz koncentracijskega taborišča Dachau (1944–1945). Razstavni katalog ob 100-letnici rojstva Vlasta Kopača*, Ljubljana: Muzej novejšje zgodovine Slovenije, 2012, 100 str., ISBN 978-961-6665-18-6 [COBISS.SI-ID 261090816]
 241. *Beti ŽEROVC, Slovenski impresionisti*, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012, 263 str., ISBN 978-961-01-1656-1 [COBISS.SI-ID 262462464]
- • •
242. Janez BALAŽIC, Krog slikarja iz Altenmarkta, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 89–96 [COBISS.SI-ID 10524723]
 243. Janez BALAŽIC, Wall-paintings and their character in the West Pannonia milieu, *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 261–270 [COBISS.SI-ID 19735048]
 244. Aleksander BASSIN, »Moja umetnost ni abstraktna« [O življenju in ustvarjanju ameriškega slikarja Marka Rothka], *Gledališki list SNG, Drama*, ISSN C500-0408; 2350-3769, 91/14, 2012, str. 17–24 [COBISS.SI-ID 265766400]
 245. Tomaž BREJC, Patos življenja [O življenju in ustvarjanju ameriškega slikarja Marka Rothka], *Gledališki list SNG, Drama*, ISSN C500-0408; 2350-3769, 91/14, 2012, str. 14–16 [COBISS.SI-ID 265766144]
 246. Tomaž BREJC, Zoran Mušič in slikarska tradicija, *Videnja Zorana Mušiča*, Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2012, str. 38–80 [COBISS.SI-ID 515137663]
 247. Gašper CERKOVNIK, Freske Mojstra Bolfganga iz leta 1453 v romarski cerkvi v Crngrobu. Okoliščine njihovega odkrivanja leta 1935 in njihova usoda, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/1, 2012, str. 147–157 [COBISS.SI-ID 34699053]
 248. Gašper CERKOVNIK, Lesorezne ilustracije Hansa Springinkleja za molitvenik Hortulus animae in italijanske renesančne okrasne in arhitekturne oblike severno od Alp, *Annales. Anali za istrske in mediteranske študije*, ISSN 1408-5348, 22/1, 2012, str. 15–20 [COBISS.SI-ID 2248403]

249. Gašper CERKOVNIK, Nekaj opažanj o sv. Ani Samotretji Mojstra Bolfganga v Crngrobu, bakrorezu Israela van Meckenema in izgubljeni kompoziciji Mojstra E. S., *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 211–220 [COBISS.SI-ID 53806178]
250. Gašper CERKOVNIK, Metoda KEMPERL, Jasna Horvat, Mateja Kos, Zbirka slik Narodnega muzeja Slovenije / The collection of paintings of the National Museum of Slovenia, Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, 2011, 284 str., ilustr., ISBN: 978-961-6169-75-2, 30 EUR, *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 17–18, 2012 [COBISS.SI-ID 9427785]
251. Anna C. CHAVE, Mit in rojstvo tragedije iz duha glasbe [O življenju in ustvarjanju ameriškega slikarja Marka Rothka], *Gledališki list SNG, Drama*, ISSN C500-0408; 2350-3769, 91/14, 2012, str. 58–60 [COBISS.SI-ID 265768192]
252. Marjeta CIGLENEČKI, Malby Kristiána Schrödera pro zámek Libochovice, *Tencalla I. Barokní nástěnná malba v českých zemích* (ur. Martin Mádl), Praha: Artefactum, 2012, str. 345–354 [COBISS.SI-ID 20024840]
253. Marjeta CIGLENEČKI, Andrea ROUSOVÁ, Seznam kopií Kristiána Schrödera z let 1690–1691 ze zámku Libochovice, *Tencalla I. Barokní nástěnná malba v českých zemích* (ur. Martin Mádl), Praha: Artefactum, 2012, str. 355–356 [COBISS.SI-ID 20025096]
254. Simona ERJAVEC, Maurice Merleau-Ponty. Slikarstvo kot paradigma predrefleksivnega izkustva, *Anthropos. Časopis za psihologijo in filozofijo ter za sodelovanje humanističnih ved*, ISSN 0587-5161, 44/1–2, 2012, str. 57–79 [COBISS.SI-ID 512849280]
255. Maruša GANTAR, Oltarni sliki Janeza Šubica v Župnijski cerkvi svetega Tomaža v Krašnji pri Lukovici, *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 17–18, 2012 [COBISS.SI-ID 50431074]
256. Tine GERM, Zapoznena renesansa v bakrorezih iz grafične delavnice barona Janeza Vajkarda Valvasorja. Provincialnost ali vpetost v evropski kontekst?, *Slovenske identitete v evropskem in svetovnem kontekstu. Knjižica povzetkov znanstvenega seminarja. Ljubljana, 7. decembra 2012* (ur. Božidar Jezernik, Dan Podjed), Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2012, str. 8–9 [COBISS.SI-ID 51243618]
257. Damir GLOBOČNIK, Karikature v chasniku Jutro (1910–1912), *Revija SRP. Svoboda, resnica, pogum*, ISSN 1318-1912, 20/109–110, 2012, str. 101–105 [COBISS.SI-ID 271784448]
258. Damir GLOBOČNIK, Karikatura Ivana Cankarja iz leta 1913, *Revija SRP. Svoboda, resnica, pogum*, ISSN 1318-1912, 20/111–112, 2012, str. 103–106 [COBISS.SI-ID 515023743]
259. Damir GLOBOČNIK, Zrcalo sveta. Satirichni ciklus Hinka Smrekarja iz leta 1933 / World's reflection. Hinko Smrekar's satirical series from 1933, *Lives journal. Liberty, verity, and spirit*, ISSN 1855-8267, 3/6, 2012, str. 94–101 [COBISS.SI-ID 514976895]
260. Nataša IVANOVIČ, »Ja, ja to je grumlovški Van Gogh«. Grumlovski graščak, slikar Ferdo Vesel, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 721–734 [COBISS.SI-ID 515101055]
261. Mojca JENKO, Jernej iz Loke v Rutu upodobil legendo o sv. Lambertu, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 289–296 [COBISS.SI-ID 515339903]
262. Irena JERAS DIMOVSKA, Ikona sv. Dionizija in sv. Stilianosa, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/1, 2012, str. 120–131 [COBISS.SI-ID 272122880]
263. Vesna KAMIN KAJFEŽ, I colori della seduzione, Giambattista Tiepolo e Paolo Veronese, razstava Civici Musei e Gallerie di Storia e Arte di Udine, avtorji William L. Barcham, Linda Borean in

- Caterina Furlan; Videm/Udine, Castello di Udine, Salone del Parlamento, 17. november 2012–1. april 2013, katalog (ur. William L.Barcham, Linda Borean), 221 str., ilustr., *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 20, 2012 [COBISS.SI-ID 51285090]
264. Vesna KAMIN KAJFEŽ, Primer egiptomanije na prelomu 18. v 19. stoletje. Klasicistični slikar Franc Kavčič in njegov opus D'Egitto, *Istraživanje povijesti i kulture starog istoka i Egipta na prostoru jugoistočne Europe. Međunarodna znanstvena konferencija, Zagreb, 18.–21.6.2012* (povzetki; ur. Mladen Tomorad), Zagreb: Arheološki muzej, 2012, str. 19 [COBISS.SI-ID 2247123]
265. Vesna KAMIN KAJFEŽ, Gregor POBEŽIN, Pyrrhanensis poeta – avtor napisa na sliki Čudež sv. Jurija Angela de Costerja v Piranu, *Keria. Studia Latina et Graeca*, ISSN 1580-0261, 14/2, 2012, str. 75–88 [COBISS.SI-ID 512919424]
266. Nataša KAVČIČ, Cadels and other decorative elements in the 15th century charters (Archives of the Republic of Slovenia), *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 67–72 [COBISS.SI-ID 53387618]
267. Nataša KAVČIČ, Manuscript and charter decoration. The transmission of artistic patterns, *Re-inventing traditions. On the transmission of artistic patterns in Late Medieval manuscript illumination. Berlin, 8–10 June 2012*, Berlin: Staatliche Museen zu Berlin, 2012, str. 8–9 [COBISS.SI-ID 50426722]
268. Milček KOMELJ, Bezbrojne kulturne sličnosti i kontakti, *Vijenac. Novine Matice hrvatske za književnost, umjetnost i znanost*, ISSN Y502-2959; 1330-2787, 20/482–483, 2012, str. 8–9 [COBISS.SI-ID 515102847]
269. Milček KOMELJ, Prizadevanje za pristno umetnost. Helena Vurnik: Sveta Katarina pred sodniki, 1919–20, *Vzgoja. Revija za učitelje, vzgojitelje in starše*, ISSN 1580-0482, 14/54, 2012, str. 41–42 [COBISS.SI-ID 6048090]
270. Milček KOMELJ, Sporočilo o krhkem bistvu gole, samotne človeškosti, *Videnja Zorana Mušiča*, Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2012, str. 160–167 [COBISS.SI-ID 515138687]
271. Simona KOSTANJŠEK BRGLEZ, »Bogu v čast ponovično«. O poslikavi prezbiterja podružnične cerkve sv. Treh kraljev v Ješovcu, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 34, 2012, str. 3–5 [COBISS.SI-ID 34153261]
272. Tina KOŠAK, Italijanski komedijanti v Prekmurju. Razposajena družba Jana Abela Wassenbergha st. in likovni okvir zanj, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 93–107 [COBISS.SI-ID 37217069]
273. Tina KOŠAK, Lirično-bizaro-dvoumno. Evropska manieristična grafika, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 34, 2012, str. 33–36 [COBISS.SI-ID 34153517]
274. Tina KOŠAK, Saivejeva Alegorija pomladi med Gradcem, Dunajem in Ormožem, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/1, 2012, str. 7–19 [COBISS.SI-ID 34693677]
275. Brane KOVIČ, Med strastjo in bojem za preživetje [Ob razstavi Artemisia v Parizu], *Pogledi. Umetnost, kultura, družba*, ISSN 1855-8747, 3/9, 2012, str. 8–9 [COBISS.SI-ID 514856319]
276. Brane KOVIČ, Slikar na milanskem dvoru [Ob razstavi Leonardo da Vinci, Slikar na milanskem dvoru v Narodni galeriji London], *Pogledi. Umetnost, kultura, družba*, ISSN 1855-8747, 3/2, 2012, str. 18–19 [COBISS.SI-ID 514878079]
277. Eva KRAŠEVEC, Dramatični odenki rdeče, *Gledališki list SNG, Drama*, ISSN C500-0408; 2350-3769, 91/14, 2012, str. 7–13 [COBISS.SI-ID 265763840]
278. Anabelle KRIŽNAR, Pigments in medieval wall paintings in Slovenia, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 79–88 [COBISS.SI-ID 36645933]

279. Anabelle KRIŽNAR, Workshop practice as a common feature of several groups of wall paintings in Slovenia (fourteenth and fifteenth centuries), *The Renaissance workshop. The British Museum, BP Lecture Theatre, 10–11 May 2012* (elektronski vir; povzetki), London: The British Museum: Charisma, 2012, str. 6 [COBISS.SI-ID 49482338]
280. Nina KUDIŠ, Three altarpieces by Costantino Cedini, "che s'occupa degli affreschi", *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 361–368 [COBISS.SI-ID 36661037]
281. Douglas LEWIS, Out of the shadows. Drawings after the 1656–1664 prisons in Vicenza by Baldassare Longhena, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 325–332 [COBISS.SI-ID 36659757]
282. Maja LOZAR ŠTAMCAR, Svobodne umetnosti Jacopa Amigonija, lepljenka in slika na steklo iz Strahlove zbirke v Narodnem muzeju Slovenije, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 125–151 [COBISS.SI-ID 8763744]
283. Uroš LUBEJ, Avtoportret Giulia Quaglia z ženo iz leta 1695, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 35, 2012, str. 5–10 [COBISS.SI-ID 34611245]
284. Lev MENAŠE, Manire, dobre in slabe [razstava grafik Lirično-bizarno-dvoumno. Evropska menieristična grafika], *Delo*, ISSN 0350-7521, 54/21, 2012, str. 18 [COBISS.SI-ID 12109389]
285. Mojca MIKOLIČ, Alfred Tominc – slike v Narodnem muzeju Slovenije, *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 17–18, 2012 [COBISS.SI-ID 50513250]
286. Jana MLAKAR, »Taka je moja domovina. Pozdrav Iv. Grohar«. Nova zbirka Ivana Groharja v Loškem muzeju, decembra 2012, *Loški razgledi*, ISSN 0459-8210, 59, 2012, str. 293–296 [COBISS.SI-ID 273321984]
287. Jožef MUHOVIČ, O rojevanju vidnosti, *Videnja Zorana Mušiča*, Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2012, str. 174–191 [COBISS.SI-ID 3112302]
288. Barbara MUROVEC, Herrlein, Andreas, *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, 72, München; Leipzig: K. G. Saur; Berlin; New York: W. de Gruyter, 2012, str. 371 [COBISS.SI-ID 34466605]
289. Barbara MUROVEC, Teologija podobe. O treh Flurerjevih oltarnih slikah v cerkvi Sv. Petra v Malečniku, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/1, 2012, str. 57–74 [COBISS.SI-ID 34694189]
290. Giovanna PERINI FOLESANI, Collezionismo d'autografi raffaelleschi tra '800 e '900. Osservazioni storico-metodologiche sul riconoscimento dei falsi documentali, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 385–394 [COBISS.SI-ID 36661293]
291. Gregor POBEŽIN, Napis na piranski sliki »Čudež sv. Jurija«. Poskus jezikovne, vsebinske in stilistične interpretacije, *Annales. Anali za istrske in mediteranske študije*, ISSN 1408-5348, 22/1, 2012, str. 85–92 [COBISS.SI-ID 2247379]
292. Boris PODRECCA, Beneška in pariška srečevanja, *Videnja Zorana Mušiča*, Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2012, str. 212–217 [COBISS.SI-ID 515138431]
293. Alessandro QUINZI, Tone Kralj, Guido Cadorin in Anton Zoran Mušič, *Glasilo Občine Šempeter-Vrtojba*, ISSN C506-6387, 2012, str. 49 [COBISS.SI-ID 16151602]
294. Saša QUINZI, Zakladi grafične zbirke, *Primorski dnevnik*, ISSN Y500-4586; 1124-6669, 68/84, 2012, str. 9 [COBISS.SI-ID 15733042]
295. Lothar SCHULTES, Ein Apostelaltar des Meisters S.H., *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena

- založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 261–268 [COBISS.SI-ID 36658989]
296. Darko SLAVEC, Likovna analiza slike Wilhelma Leibla Tri žene v cerkvi, *SLUT. Letno glasilo Društva Arhitektov in likovnih umetnikov Koroške*, ISSN 2232-2213, 5/5, 2012, str. 5–64 [COBISS.SI-ID 2858634]
297. Andrej SMREKAR, Mušičeva »španska« korespondenca v Narodni galeriji, *Acta historiae artis Slovenica*, ISSN 1408-0419, 17/1, 2012, str. 161–177 [COBISS.SI-ID 34699309]
298. Andrej SMREKAR, Schwentner in likovna oprema, *Rodoljubni založnik Lavoslav Schwentner* (ur. Katarina Glavan Batagelj, Rok Glavan), Ljubljana: Antikvariat Glavan: Umco, 2012, str. 17–22 [COBISS.SI-ID 514716799]
299. Anchise TEMPESTINI, L'«Ebbrezza di Noè» di Giovanni Bellini, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 253–259 [COBISS.SI-ID 36658733]
300. Jože TRONTELJ, O etičnih sporočilih slik Zorana Mušiča, *Videnja Zorana Mušiča*, Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2012, str. 8–9 [COBISS.SI-ID 592556]
301. Nataša VAMPELJ SUHADOLNIK, Med konservatizmom in radikalizmom. Modernizacija kitajskega slikarstva v dobi republike, *Tradicija v objemu modernosti. Stoletje kitajskega preporoda*, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2012, str. 81–110 [COBISS.SI-ID 51123554]
302. Tomislav VIGNJEVIĆ, Nizozemska ars nova in njen zmagoviti pohod po Srednji Evropi. Till-Holger Borchert (ur.): Van Eyck bis Dürer. Altniederländische Meister und die Malerei in Mitteleuropa, kat. raz., Groeningemuseum, Brugge, 29. 10. 2010–30. 1. 2011, Belser Verlag, Stuttgart, 552 str., ilustr., *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 16, 2012 [COBISS.SI-ID 2178771]
303. Tomislav VIGNJEVIĆ, Od Van Eycka do Dürerja. Van Eyck bis Dürer. Altniederländische Meister und die Malerei in Mitteleuropa, edd. Till-Holger Borchert, Antje-Fee Köllerman, katalog razstave, Groeningemuseum, Brugge, 29. 10. 2010–30. 1. 2011, Stuttgart: Belser Verlag, 2010, 552 pp., ilustr., *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 221–223 [COBISS.SI-ID 1536550596]
304. Tomislav VIGNJEVIĆ, Opombe k freskam v cerkvi sv. Roka v Draguču, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 297–304 [COBISS.SI-ID 1536232388]
305. Alenka VODNIK, Between worldly lords and eternal salvation, *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 41–49 [COBISS.SI-ID 50917730]
306. Marko VRANIČAR, Zgodba o Groharju še zadnjič, *Loški razgledi*, ISSN 0459-8210, 59, 2012, str. 277–279 [COBISS.SI-ID 515203967]
307. Nadja ZGONIK, Obrazi smrti, *Videnja Zorana Mušiča*, Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2012, str. 132–141 [COBISS.SI-ID 3112046]
308. Gojko ZUPAN, Krasote Krasa kot slikarjeva notranja krajina, *Videnja Zorana Mušiča*, Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2012, str. 81–92 [COBISS.SI-ID 515137919]
309. Beti ŽEROVC, O Jakopičevem portretu Henrika Czernyja, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 405–412 [COBISS.SI-ID 515340415]
310. Salvator ŽITKO, Nekdanji slikarski dekor stopnišča palače markizov Gravisi-Barbabanca v Kopru. Umetniško delo kot zgodovinsko pričevanje, *Annales. Anali za istrske in mediteranske študije*, ISSN 1408-5348, 22/1, 2012, str. 21–32 [COBISS.SI-ID 2248659]

UMETNA OBRT

311. Tatjana ŠTEFANIČ, Boštjan ROŠKAR, *Furniture in the Ptuj castle*, Ptuj: Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, 2012, 63 str., ISBN 978-961-6438-42-1 [COBISS.SI-ID 71993857]
312. *Umetnost iz tovarne. Keramika Dekor / Factory-made art. Decor ceramics* (ur. Mateja Kos; avtorji Breda Ilich-Klančnik, Mateja Kos, Nadja Zgonik, Bogo Zupančič), Ljubljana: Narodni muzej Slovenije, 2012, 79 str., ISBN 978-961-6169-77-6 [COBISS.SI-ID 261533952]

• • •

313. Mateja KOS, Domestic and foreign – problems of provenance in late medieval applied arts in today's Slovenia, *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 293–300 [COBISS.SI-ID 8369760]
314. Mateja KOS, Pripovedovanje keramike. Namizno posodje 18. in 19. stoletja, razstava Pokrajinskega muzeja Koper, avtorica Tina Novak Pucer, 2011, gostovanje v Narodnem muzeju Slovenije – Prešernova, 13. 9.–18. 11. 2012, katalog, 191 str., ilustr., *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 19, 2012 [COBISS.SI-ID 50567266]
315. Mateja KOS, Scientific analysis and the object, *The Challenge of the object. 33rd congress of the International committee of the history of art, Nuremberg, 15th–20th july 2012* (povzetki; ur. G. Ulrich Großmann, Petra Krutisch), Nürnberg: Germanisches national Museum, 2012, str. 73 [COBISS.SI-ID 8732512]
316. Maja LOZAR ŠTAMCAR, Grad kot plemiško bivališče, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 509–524 [COBISS.SI-ID 8337248]
317. Maja LOZAR ŠTAMCAR, Otroško pohištvo v Sloveniji, *Zgodovina otroštva / History of childhood* (ur. Aida Škoro Babič idr.), Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije, 2012 (Zbirka Zgodovinskega časopisa, ISSN 1408-3531; 45), str. 80–102 [COBISS.SI-ID 8318816]

FOTOGRAFIJA

318. Roland BARTHES, *Camera lucida. Zapiski o fotografiji*, Ljubljana: ŠKUC: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 2012 (*Studia humanitatis*), 122 str., ponatis [COBISS.SI-ID 9147934]
319. David BATE, *Fotografija. Ključni koncepti*, Ljubljana: Membrana (ZSKZ): Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta, 2012, 199 str., ISBN 978-961-93053-1-7 [COBISS.SI-ID 261646336]
320. Matjaž MATKO, *Prva kočevska fotografinja Margit Verderber. Iz fotografske dediščine Kočevarjev / Die erste Gottscheer Fotografien. Aus dem fotografischen Erbe der Gottscheer*, Koprivnik: Zavod za ohranitev kulturne dediščine Nesseltal Koprivnik, 2012, 76 str., ISBN 978-961-92496-5-9, tudi v hrv. jeziku [COBISS.SI-ID 258938368; 260394496]
321. Marjana ŽIBERT, *Fotografski atelje priporoča. Zbirka starih fotografij Gorenjskega muzeja*, Kranj: Gorenjski muzej, 2012 (Gorenjski kraji in ljudje. Zbirke; 7), 55 str., ISBN 978-961-6478-44-1 [COBISS.SI-ID 263524864]

• • •

322. *Foto antika. Bilten*, Ljubljana: Društvo fotografov Slovenije, ISSN C500-3806; 1318-9913, 2012, 29 [COBISS.SI-ID 18213122]
323. *Fotografija. Revija slovenskih fotografov*, Ljubljana: Založba /*cf., ISSN 1408-3566, 2012, 51-54, <http://www.revijafotografija.si/> [COBISS.SI-ID 67972096]

• • •

324. Andrej BLATNIK, Resnica v fotografiji in Henri Cartier-Bresson, *Praznine*, ISSN 2232-4216, 2–3, 2012, str. 76–79 [COBISS.SI-ID 270445312]
325. Dragan BOŽIČ, Že pred Lergetporerjem je fotografiral Bled profesor Reiner iz Celovca (1825–1897), *Blejske novice. Glasilo Krajevne skupnosti Bled*, ISSN C500-4373; 1855-4717, 7, 2012, str. 18 [COBISS.SI-ID 12059806]
326. Borivoj BREŽE, Fotografska zbirka zakoncev Bohanec v Muzeju narodne osvoboditve Maribor, *Foto antika*, ISSN C500-3806; 1318-9913, 29, 2012, str. 24–32 [COBISS.SI-ID 70441473]
327. Damir GLOBOČNIK, Prvi domači fotografski klubi, *Foto antika*, ISSN C500-3806; 1318-9913, 29, 2012, str. 3–8 [COBISS.SI-ID 514925951]
328. Boris GORUPIČ, »Bressonovske« fotografije pri nas, *Foto antika*, ISSN C500-3806; 1318-9913, 29, 2012, str. 40–44 [COBISS.SI-ID 514926719]
329. Boris GORUPIČ, Realnost in realizem fotografije, *Forum. Revija Slovenskega društva likovnih kritikov*, ISSN 1855-587X, 5/17–18, 2012, str. 81–119 [COBISS.SI-ID 515259775]
330. Primož HIENG, Družinska tradicija Aparnikove fotografske družine. 140-letnica rojstva Franca Aparnika, *Kamniški zbornik*, ISSN 1318-9069, 21, 2012, str. 269–276 [COBISS.SI-ID 265333504]
331. Katarina JURJAVČIČ, Fotografski fond časopisa »Slovenec« in njegove tedenske ilustrirane priloge »Ilustrirani Slovenec«, *Foto antika*, ISSN C500-3806; 1318-9913, 29, 2012, str. 9–11 [COBISS.SI-ID 514926207]
332. Primož LAMPIČ, Hibšer (bis 1929 Hübscher), Hugon, *Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, 73, München; Leipzig: K. G. Saur; Berlin; New York: W. de Gruyter, 2012, str. 84 [COBISS.SI-ID 1101938270]
333. Sarival SOSIČ, Avgust Berthold in modernizem, *Forum. Revija Slovenskega društva likovnih kritikov*, ISSN 1855-587X, 5/17–18, 2012, str. 33–80 [COBISS.SI-ID 515259519]

IKONOGRAFIJA

334. *Iskanje Prešernove podobe* (ur. Andrejka Čufer idr.; uvodno besedilo Damir Globočnik), Žirovnica: Zavod za turizem in kulturo, 2012, 80 str., ISBN 978-961-93399-0-9 [COBISS.SI-ID 264077824]
335. Trevor SHAW, Alenka ČUK, *Slovene caves and Karst pictured 1545–1914*, Ljubljana: ZRC Publishing; Postojna: Karst Research Institute at ZRC SAZU, 2012, 230 str., ISBN 978-961-254-369-3 [COBISS.SI-ID 261765888]

• • •

336. Luca BELLOCCHI, L'evoluzione del tema iconografico della Dormitio Virginis in ambito italiano, *Annales. Anali za istrske in mediteranske študije. Series historia et sociologia*, ISSN 1408-5348, 22/1, 2012, str. 65–76 [COBISS.SI-ID 2252499]
337. Gottfried BIEDERMANN, Some iconographic annotations on Leonardi da Vinci's Virgin of the rock in Paris (Louvre) and some specific remarks on the digital gesture in other paintings, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 281–288 [COBISS.SI-ID 36659501]
338. Marjeta CIGLENEČKI, Portraying the Ptujška Gora pilgrims, *Diogenes*, ISSN 0392-1921, 58/3, 2012, str. 121–138 [COBISS.SI-ID 19549448]
339. Marjeta CIGLENEČKI, The perception of the pilgrimage church at Ptujška Gora in 19th and 20th Century works of art, *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 315–324 [COBISS.SI-ID 19561480]
340. Bojan DJURIĆ, Mitološki prizori na noriških in panonskih sepulkralnih spomenikih, *Keria. Studia Latina et Graeca*, ISSN 1580-0261, 14/1, 2012, str. 41–54 [COBISS.SI-ID 51299170]
341. Marjana DOLŠINA, Sveti in posvetni. Podobe družine v navezavi na sakralne motive poznosrednjeveške pobožnosti, *Ars & humanitas*, ISSN 1854-9632, 6/2, 2012, str. 125–139 [COBISS.SI-ID 515164031]
342. Ingrid FLOR, Maria und die aurea dilectonis catena, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 193–204 [COBISS.SI-ID 36657709]
343. Tine GERM, Narcisove metamorfoze v slikarstvu simbolizma in nadrealizma. Gustave Moreau in Salvador Dalí, *Keria. Studia Latina et Graeca*, ISSN 1580-0261, 14/1, 2012, str. 99–123 [COBISS.SI-ID 51228514]
344. Damir GLOBOČNIK, Gradovi na likovnih upodobitvah, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 629–644 [COBISS.SI-ID 515100543]
345. Damir GLOBOČNIK, Likovna satira v ilegali, partizanih, taboriščih in zaporih, *Forum. Revija Slovenskega društva likovnih kritikov*, ISSN 1855-587X, 5/15–16, 2012, str. 123–140 [COBISS.SI-ID 515250815]
346. Nataša GOLOB, Barbara of Celje (Cilli). In search of her image, *Art and architecture around 1400. Global and regional perspectives*, Maribor: Faculty of Arts, 2012, str. 103–118 [COBISS.SI-ID 51662946]
347. Monika IVANČIČ FAJFAR, Sporočilnost karikature, *Forum. Revija Slovenskega društva likovnih kritikov*, ISSN 1855-587X, 5/15–16, 2012, str. 9–47 [COBISS.SI-ID 515250559]
348. Nataša IVANOVIĆ, Javni spomenici kao simbol jedinstva monarhije na grafici druge polovine XVIII veka, *Javni spomeniki. Programska knjižica znanstvenega simpozija* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 6 [COBISS.SI-ID 35175213]
349. Marija JAVOR BRIŠKI, Pogled z različnih perspektiv. Podoba mest v Valvasorjevi Slavi vojvodine Kranjske, *Ars & humanitas*, ISSN 1854-9632, 6/2, 2012, str. 153–166 [COBISS.SI-ID 50827874]
350. Vesna KAMIN KAJFEŽ, Koprski škof Paolo Naldini in njegovi trije portreti, *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 20, 2012 [COBISS.SI-ID 51239522]
351. Stanko KOKOLE, Robbov Narcis in nimfa Eho. Okamenela podoba in nevidni odmev poganske bajke sredi 18. stoletja. 19. predavanje – 30. 11. 2012, *Bilten. Slovensko društvo za preučevanje 18. stoletja*, ISSN 1855-8445, 4, 2012, str. 20–21 [COBISS.SI-ID 34996781]
352. Renata KOMIĆ MARN, Portret za samostanskimi zidovi. Pomen in vloga nekaterih donatorskih upodobitev na Slovenskem, *Samostani in umetnost. Programska knjižica znanstvenega posveta*

- (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 3 [COBISS.SI-ID 34115373]
353. Darja KOTER, Ikonografija glasbil. Kaj nam povedo dekoracije orgelskih omar, *Glasba v šoli in vrtcu*, ISSN 1854-9721, 16/3–4, 2012, str. 44–48 [COBISS.SI-ID 2341255]
354. Darja KOTER, Likovne upodobitve glasbil in glasbenih prizorov, *Zgodovina glasbe na Slovenskem. 1, Glasba na Slovenskem do konca 16. stoletja*, Ljubljana: Založba ZRC, 2012, str. 269–295 [COBISS.SI-ID 35381037]
355. Ana LAVRIČ, Bergantova slika Marije Snežne spet med nami, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 36, 2012, str. 3–8 [COBISS.SI-ID 34976301]
356. Ana LAVRIČ, Brezmadežna v slovenski likovni umetnosti, *Marija pa je vse te besede ohranila, Lk 2,19. Zbornik slovenske skupine na mednarodnih mariološko-marijanskih kongresih 2000–2008* (ur. Martina Kraljič), Ljubljana: Brat Francišek; Brezje: Franciškanski marijanski center, 2012, str. 95–150 [COBISS.SI-ID 34765869]
357. Ana LAVRIČ, David kot glasbenik in njegove upodobitve v krščanski umetnosti, *Cerkveni glasbenik*, ISSN 0351-496X, 105/2, 2012, str. 17–18 [COBISS.SI-ID 34242349]
358. Ana LAVRIČ, Psalmist David na naslovnica Cerkvenega glasbenika v letu 2012, *Cerkveni glasbenik*, ISSN 0351-496X, 105/6, 2012, str. 25–26 [COBISS.SI-ID 35059245]
359. Ana LAVRIČ, Razkrivanje neznanih Kristusovih muk - Kristus na mučilnem stolu v Kajfovi ječi, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 377–384 [COBISS.SI-ID 36601133]
360. Jure MIKUŽ, Marija, zaprta in odprta vrata, *Zakrito, odkrito. Zbornik prispevkov*, Murska Sobota: Pomurski muzej, 2012, 23–31 [COBISS.SI-ID 1507725]
361. Barbara MUROVEC, Baročno slikarstvo in redovna ikonografija, *Samostani in umetnost. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 5 [COBISS.SI-ID 34122541]
362. Renata NOVAK KLEMENČIČ, Antički junaci i upravne palače. Primjer Kneževa dvora u Dubrovniku, *Metamorfoze mita. Mitologija u umjetnosti od srednjeg vijeka do moderne. Zbornik radova znanstvenog skupa „Dani Cvita Fiskovića“ održanog 2010. godine* (povzetki; ur. Dino Milinović, Joško Belamarić), Zagreb: Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2012, str. 41–44 [COBISS.SI-ID 51276642]
363. Kristina PREININGER, Upodobitve otrok Matevža Langusa, *Zgodovina otroštva / History of childhood* (ur. Aida Škoro Babić idr.), Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije, 2012 (Zbirka Zgodovinskega časopisa, ISSN 1408-3531; 45), str. 69–79 [COBISS.SI-ID 515116415]
364. Ivana PRIJATELJ PAVIČIČ, The iconography of miniatures with depictions of exorcism of st. Tryphon in the Buča codex from the Marciana library in Venice, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 231–236 [COBISS.SI-ID 36658221]
365. Dejan PRŠA, Kaj bo zajtrk in kaj bo jedel umetnik? Problem občinstva in statusa umetnika pri znameniti Manetovi sliki, *Forum. Revija Slovenskega društva likovnih kritikov*, ISSN 1855-587X, 5/15–16, 2012, str. 153–179 [COBISS.SI-ID 515252351]
366. Andrej SMREKAR, Erotični motivi v grafiki Mateja Sternena, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 395–404 [COBISS.SI-ID 515340159]
367. Katarina ŠMID, A rare mythological scene at Gornji Grad. The tale of Scylla and Minos?, *Arheološki vestnik*, ISSN 0570-8966, 63, 2012, str. 179–198 [COBISS.SI-ID 35010861]

368. Katarina ŠMID, »Po kopnem in morju pot je zaprta, nebo je odprto...« Ikarjev lik na nagrobnih spomenikih Norika in Panonije, *Keria. Studia Latina et Graeca*, ISSN 1580-0261, 14/1, 2012, str. 55–66 [COBISS.SI-ID 2367955]
369. Andrej ŠTEKAR, Krščanska simbologija na slovenskih srednjeveških novcih, 4. del, *Numizmatični vestnik*, ISSN 0351-3602, 36/38, 2012, str. 676–689 [COBISS.SI-ID 6009324]
370. Polona VIDMAR, »I Turchi al solito crudeli...«. Images of Paolo Erizzo and the Venetian heroines Anna Erizzo and Belisandra Maraviglia in historiography and the visual art, *Annales. Anali za istrske in mediteranske študije*, ISSN 1408-5348, 22/2, 2012, str. 367–384 [COBISS.SI-ID 19633672]
371. Alenka VODNIK, Janezovo razodetje in poslednja sodba. Ali Pavlova vizija?, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 119–130 [COBISS.SI-ID 36644653]
372. Stanisław Ignacy WITKIEWICZ, Nekaj sorazmerno precej splošnih pripomb o portretih nasploh in o mojih portretih posebej, *Gledališki list SNG, Drama*, ISSN C500-0408; 2350-3769, 91/2, 2012, str. 52–53 [COBISS.SI-ID 269878016]
373. Tanja ZIMMERMANN, Mediatized prayer and the politicized nation, *Historia artis magistra*, Ljubljana: Znanstvena založba FF UL: Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo, 2012 (izid 2013), str. 413–418 [COBISS.SI-ID 36661549]

TEORIJA IN FILOZOFIJA UMETNOSTI

374. Claire BISHOP, *Umetni pekli. Participatorna umetnost in politika gledalstva*, Ljubljana: Maska, 2012 (Transformacije; 35), 359 str., ISBN 978-961-6572-34-7 [COBISS.SI-ID 266932992]
375. Jonathan CRARY, *Tehnike opazovalca. Videnje in modernost v devetnajstem stoletju*, Ljubljana: Sophia, 2012 (Teorija; 19), 190 str., ISBN 978-961-6768-44-3 [COBISS.SI-ID 262274816]
376. Jean LACOSTE, *Filozofija umetnosti*, Ljubljana: Krtina, 2012 (Knjižna zbirka Kratka; 18), 134 str., ISBN 978-961-260-061-7 [COBISS.SI-ID 263118336]
377. Jacques RANCIÈRE, *Nelagodje v estetiki*, Ljubljana: Založba ZRC, 2012 (Philosophica. Series Prizma), 171 str., ISBN 978-961-254-362-4 [COBISS.SI-ID 260816384]
378. Darko ŠTRAJN, *Umetnost v realnosti. Walter Benjamin in transformacija estetike v dobi množične reprodukcije* (elektronski vir), Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2012 (Digitalna knjižnica. Dissertationes; 18), 136 str., ISBN 978-961-270-117-8 [COBISS.SI-ID 263319296]
379. Nigel Warburton, *Vprašanje umetnosti*, Ljubljana: Sophia, 2012 (Teorija; 21), 158 str., ISBN 978-961-6768-48-1 [COBISS.SI-ID 263988736]

• • •

380. Jiří BEZLAJ, Postavljanje markacij ob poti, *Sodobnost*, ISSN 0038-0482, 76/6, 2012, str. 768–778 [COBISS.SI-ID 274521856]
381. Stipe ĆURKOVIĆ, Heteronomija dela, avtonomija estetskega, *Borec. Revija za zgodovino, literaturo in antropologijo*, ISSN 0006-7725, 64/685–689, 2012, str. 269–287 [COBISS.SI-ID 267757568]

382. Aleš ERJAVEC, Art and aesthetics. From modern to contemporary, *Diogenes* (elektronski vir), ISSN 1467-7695, 59/1–2, 2012, str. 148–157 [COBISS.SI-ID 35801901]
383. Aleš ERJAVEC, Estetska revolucija. Schlegel, Malraux in Rancière s Schillerjem, *filozofski vestnik*, 33/1, 2012, str. 77–90 [COBISS.SI-ID 34648365]
384. Simona ERJAVEC, Pomen Arnheimove teorije za razlago likovne umetnosti, *Likovne besede*, ISSN 0352-7263, 96, 2012, str. 28–35 [COBISS.SI-ID 512914816]
385. Nadja GNAMUŠ, O Rothkovi rdeči. Retorika barve in molk kot »govorna figura«, *Gledališki list SNG, Drama*, ISSN C500-0408; 2350-3769, 91/14, 2012, str. 49–57 [COBISS.SI-ID 265767680]
386. Petja GRAFENAUER, Slovenskost zgodnjega modernizma v slovenskem prostoru, *Monitor ISH. Revija za humanistične in družbene znanosti*, ISSN 1580-688X, 14/1, 2012, str. 157–173 [COBISS.SI-ID 1505933]
387. Miklavž KOMELJ, Uloga oznake »totalitarizam« u konstituisanju polja »istočne umetnosti«, *Sarajevske sveske*, ISSN 1512-8539; Y504-6823, 37–38, 2012, str. 242–260 [COBISS.SI-ID 51100770]
388. Miklavž KOMELJ, The function of the signifier "totalitarianism" in the constitution of the "East art" field, *Retracing images. Visual culture after Yugoslavia* (ur. Daniel Šuber, Slobodan Karamanić), Leiden; Boston: Brill, 2012, str. 55–79 [COBISS.SI-ID 266694144]
389. Marko KOŠAN, Umetniki in spremljevalci. Slovenska umetnostnozgodovinska stroka med teorijo in prakso, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 8 [COBISS.SI-ID 34369581]
390. Jakub STEJSKAL, Rancièreova estetska revolucija in njeni modernistični preostanki, *Filozofski vestnik*, ISSN 0353-4510, 33/3, 2012, str. 39–51 [COBISS.SI-ID 35356973]

VARSTVO SPOMENIKOV, KONSERVATORSTVO, RESTAVRATORSTVO, NARAVOSLOVNE IN TEHNIČNE RAZISKAVE UMETNOSTI

391. *Heritage live. Upravljanje dediščine z informacijskimi orodji* (ur. Hrvoje Stančić, Katharina Zanier), Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales, 2012, 148 str., ISBN 978-961-6862-18-9, tudi v hrv. jeziku [COBISS.SI-ID 260470528; 260471040]
392. Jelka PIRKOVIČ, Borut ŠANTEJ, *Pravno varstvo nepremične kulturne dediščine v Sloveniji / Tutela giuridica del patrimonio culturale immobile in Slovenia*, Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije / Istituto per la tutela dei beni culturali della Slovenia, 2012 (Vestnik; 25), 110 str., ISBN 978-961-6420-98-3 [COBISS.SI-ID 262505984]
393. *Restavriranje Quagliievih poslikav v ljubljanski stolnici* (ur. Mateja Neža Sitar; avtorji Marta Bensa idr.), Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2012 (Dela / Papers; 5), 316 str., ISBN 978-961-6902-10-6, tudi v angl. in ital. jeziku [COBISS.SI-ID 264727808; 264729088; 264731136]
394. Helena ROŽMAN, *Razvojno varstvo stavbne dediščine na primeru Kostanjevice na Krki*, Ljubljana: Slovensko etnološko društvo, 2012 (Knjižnica Glasnika Slovenskega etnološkega društva; 46), 143 str., ISBN 978-961-6775-12-0 [COBISS.SI-ID 264166656]
395. *Znanost za umetnost. Konservatorstvo in restavratorstvo danes. Zbornik prispevkov mednarodnega simpozija / Science in art. Conservation and restoration today. International symposium proceedings* (elektronski vir; ur. Tamara Trček Pečak, Nada Madžarac; besedila Marin Berovič idr.), Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Restavratorski center, 2012, 161 str., ISBN 978-961-

6902-08-3, http://www.zvkds.si/media/images/publications/Znanost_za_umetnost-posamezne.pdf [COBISS.SI-ID 263932160]

396. Vinko ZUPANČIČ, Eda BENČIČ MOHAR, *Revitalizacija kulturne dediščine istrskega podeželja*, Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2012 (Projekt Revitas), 75 str., ISBN 978-961-6420-95-2 [COBISS.SI-ID 262078208]

• • •

397. *Konservator-restavrador. Povzetki strokovnega srečanja*, ISSN 1854-5289, Ljubljana: Skupnost muzejev Slovenije, 2012 [COBISS.SI-ID 1913703]
398. *Varstvo spomenikov. Poročila*, Ljubljana: Ministrstvo za kulturo, Uprava Republike Slovenije za kulturno dediščino, ISSN 1580-5166, 2012, 47 [COBISS.SI-ID 113603328]

• • •

399. Neža ČEBRON LIPOVEC, Usode in nove rabe koprskih samostanov po razpustitvi redov s poudarkom na obdobju po drugi svetovni vojni, *Annales. Analiz za istrske in mediteranske študije*, ISSN 1408-5348, 22/2, 2012, str. 509–522 [COBISS.SI-ID 2336979]
400. Silvester GABERŠČEK, Cerkev sv. Urha, ena najstarejših lepotic. Restavratorska dela v Posočju, *Novi glas*, ISSN Y501-9125; 1124-6596, 17/46, 2012, str. 8 [COBISS.SI-ID 798024]
401. Aleš HAFNER, Prenova slovenskih gradov v novem tisočletju, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 791–808 [COBISS.SI-ID 515101823]
402. Mojca JENKO, Maja LOZAR ŠTAMCAR, Slovenski umetnostni zgodovinar in njegove dileme – profesionalizem in prenova muzejskih poslopij. Med strokovnostjo in profesionalizmom, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 35, 2012, str. 23–33 [COBISS.SI-ID 514984831]
403. Irena JERAS DIMOVSKA, Konserviranje in restavriranje treh pravoslavnih ikon, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/2, 2012, str. 110–123 [COBISS.SI-ID 272192256]
404. Anabelle KRIŽNAR, Analysis of medieval wall painting in Austria and Slovenia Slovenia, *Reflexionen für Manfred Koller / Reflections to Manfred Koller* (ur. Franka Bindernagel, Martina Griesser-Stermscheg), Klosterneuburg: Verlag Stift Klosterneuburg, 2012, str. 98–102 [COBISS.SI-ID 51148386]
405. Tomaž LAZAR, Obnavljanje Žovneka. Še ena zgodba o »transformaciji« slovenskih gradov, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 35, 2012, str. 40–51 [COBISS.SI-ID 8266848]
406. Franci LAZARINI, Uničeni in ogroženi spomeniki II. Vodnikov trg, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 34, 2012, str. 37–40 [COBISS.SI-ID]
407. Franci LAZARINI, Mnenje o sedanjem spomeniškovarstvenem zakonu, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 37, 2012, str. 51–53 [COBISS.SI-ID 35232813]
408. Franci LAZARINI, Načrtovana odstranitev velikega oltarja iz vrhpoljske župnijske cerkve. Kako ustaviti uničevanje?, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 37, 2012, str. 58–60 [COBISS.SI-ID 35233069]
409. Nataša NEMEČEK, Friedrich Rathgen, oče modernega arheološkega konservatorstva-restavradorstva. Nemška konservatorska šola na Slovenskem v času avstro-ogrske monarhije, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/2, 2012, str. 24–39 [COBISS.SI-ID 8481120]
410. Robert PESKAR, Preliminarno poročilo o dosedanjem poteku konservatorsko-restavratorskih del na nekdanjem dominikanskem samostanu, *Ptujčan. Glasilo mestne občine Ptuj*, ISSN 1318-8550, 18/12, 2012, str. 2, 16 [COBISS.SI-ID 23827000]

411. Jelka PIRKOVIČ, L'accessibilité au patrimoine, source de cohésion et d'identité en Europe / Accessibility of Heritage, a source of cohesion and identity in Europe, *Sensibilisation et communication / Awareness – raising and communication* (ur. Pierre Paquet idr.), Villejust: AISBL Herein, 2012, str. 113–125 [COBISS.SI-ID 512883499]
412. Jelka PIRKOVIČ, Slovenia, v: Ugo Carughi, *Maledetti vincoli. La tutela dell'architettura contemporanea*, Torino: Umberto Allemandi & C., 2012, str. 352–354 [COBISS.SI-ID 512883243]
413. Damjan PRELOVŠEK, Plečnikov stadion in vprašanje pravne države, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 35, 2012, str. 52–58 [COBISS.SI-ID 34611501]
414. Damjan PRELOVŠEK, Spet popravljen spomeniški zakon, spet slabši, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 36, 2012, str. 9–12 [COBISS.SI-ID 34976813]
415. Andrej SMREKAR, Freske so najbolje spravljene pod beležem, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 35, 2012, str. 14–22 [COBISS.SI-ID 514984575]
416. Ivan STOPAR, Slovenski gradovi – prezrta dediščina, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 379–390 [COBISS.SI-ID 515099775]
417. Polona VIDMAR, Uničeni in ogroženi spomeniki II. Romarska cerkev na Ptujski Gori, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 34, 2012, str. 40–43 [COBISS.SI-ID 34154029]
418. Barbara VODOPIVEC, Barbara MUROVEC, A gap between proclaimed and realised conservation doctrine – the case of Slovenia, *Re/theorising heritage. ACHS Conference, University of Gothenburg, 05 Jun 2012 to 08 Jun 2012* (elektronski vir; povzetki), Gothenburg: University, 2012, str. 2 [COBISS.SI-ID 36527661]
419. Mevludin ZEČEVIČ, Amir ČAUŠEVIČ, Nerman RUSTEMPAŠIČ, Preservation of a traditional timber roof. The case of the Handanija Mosque / Ohranitev lesenega ostrešja. Primer mošeje Handanija, *AR. Arhitektura, raziskave*, ISSN 1580-5573, 2–3, 2012, str. 12–17 [COBISS.SI-ID 272308992]

GALERIJE, MUZEJI, ZBIRKE

420. *Belokranjski muzej se predstavi* (avtorji Andreja Brancelj Bednaršek idr.), Metlika: Belokranjski muzej, 2012, 95 str., ISBN 978-961-6652-08-7 [COBISS.SI-ID 264701696]
421. *CIMAM Annual Conference Museums and the city. 14–17 November, 2011 – Moderna galerija Ljubljana, Muzej suvremene umjetnosti MSU Zagreb and Ars Aevi Sarajevo* (elektronski vir), Barcelona: CIMAM, 2012, 167 str. [COBISS.SI-ID 9612617]
422. *Conversations on museum ethics. Lysebu Conference Centre 25th–26th March 2011* (ur. Karin Hellandsjø; avtorji Zdenka Badovinac idr.), Høvikodden: Henie Onstad Art Centre, 2012, 79 str., ISBN 978-82-90955-99-6 [COBISS.SI-ID 442607]
423. *Muzejske razstave v Grajski pristavi Ormož, gradu Ormož in gradu Velika Nedelja* (avtorji Nevenka Korpič idr.), Ormož: Pokrajinski muzej Ptuj Ormož, 2012, 19 str., tudi v angl. jeziku [COBISS.SI-ID 23955768; 23956024]
424. *Muzejske zbirke v ptujskem gradu* (avtorja Andrej Brence, Martin Šteiner), Ptuj: Pokrajinski muzej Ptuj Ormož, 2012, 11 str., tudi v angl. in nem. jeziku [COBISS.SI-ID 268962560; 268996096; 268996352]
425. *Prelepa Gorenjska. Vodnik po stalni razstavi Gorenjskega muzeja v Khislsteinu* (avtorji Tatjana Eržen Dolžan idr.), Kranj: Gorenjski muzej, 2012, 143 str., ISBN 978-961-6478-47-2, http://www.gorenjski-muzej.videofon.si/upload/fckeditor/file/VODNIK1_1.pdf [COBISS.SI-ID 264763136]

426. *Prostori muz. Umetnostna zgodovina in muzej ter njun družbeni in interdisciplinarni kontekst. Programska knjižica. 5. posvet slovenskih umetnostnih zgodovinarjev, Prešernova dvorana SAZU, Novi trg 4, Ljubljana, 30.–31. marec 2012* (ur. Barbara Murovec, Renata Komič Marn), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, 11 str. [COBISS.SI-ID 33917741]
427. *Regional museums and the post-industrial age* (ur. Susan Hanna), Paris: ICOM, The International Committee for Regional Museums (ICR); Murska Sobota: Regional Museum, 2012, 129 str., ISBN 978-961-6579-18-6 [COBISS.SI-ID 70918401]
428. *Sledi sakralne dediščine Posavja 17. in 18. stoletja. Katalog stalne razstave*, Brežice: Posavski muzej, 2012, 55 str. [COBISS.SI-ID 264738304]
429. *Slovenski muzeji v 21. stoletju. Kako naprej? Zborovanje Slovenskega muzejskega društva, Maribor, 12.–13. 10. 2012* (elektronski vir; ur. Mojca Jenko; avtorji Rajka Bračun Sova, Marjeta Ciglencečki, Metoda Kemperl, Mateja Kos, Kristina Preininger idr.), Ljubljana: Slovensko muzejsko društvo, 2012 (Muzejska knjižnica; 7), 103 str., ISBN 978-961-91675-8-8, <http://www.smd-drustvo.si> [COBISS.SI-ID 263549440]
430. *Zakladi Gorenjske. Iz zbirk muzejev Gorenjske* (avtorji besedil Jože Štukl idr.), Škofja Loka: Loški muzej; Kranj: Gorenjski muzej; Jesenice: Gornjesavski muzej; Kamnik: Medobčinski muzej; Radovljica: Muzeji radovljiške občine; Tržič: Tržiški muzej, 2012, 18 str., ISBN 978-961-6727-26-6 [COBISS.SI-ID 261169408]
- • •
431. *Argo. Časopis slovenskih muzejev / Journal of the Slovene museums*, Ljubljana: Narodni muzej Slovenije: Slovensko muzejsko društvo: Skupnost muzejev Slovenije, ISSN 0570-8869, 2012, 55/1–2 [COBISS.SI-ID 16403202]
432. *mnz.si. muzejske novice / museum news*, Ljubljana: Muzej novejšje zgodovine Slovenije, ISSN 1854-3510, 2012, 8 [COBISS.SI-ID 222803200]
- • •
433. Janez BALAŽIC, Regionalna umetnostnozgodovinska praksa. Primer Prekmurje, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 4 [COBISS.SI-ID 34367277]
434. Rajka BRAČUN SOVA, Muzej kot prostor doživljanja in razumevanja likovnih umetnin, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 3 [COBISS.SI-ID 9172809]
435. Rajka BRAČUN SOVA, Muzeji, kulturna mediacija/interpretacija in prostovoljstvo, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/1, 2012, str. 87–89 [COBISS.SI-ID 9489225]
436. Rajka BRAČUN SOVA, Pedagoški vidiki interpretiranja umetnin v muzejih, *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 16, 2012 [COBISS.SI-ID 9127497]
437. Rajka BRAČUN SOVA, Understanding interpretation in art museums, *Arts education at the crossroad of cultures. 11th InSEA European Congress, Lemesos – Cyprus, 25–27 June 2012* (povzetki; ur. Gianna Theocharous-Gkantzidou), Lemesos: Cyprus Society for Education through Arts, 2012, str. 99–100 [COBISS.SI-ID 9280841]
438. Rajka BRAČUN SOVA, Lidija TAVČAR, Kritični razmislek [Polemika na članek Umetnostni muzeji v luči nove muzeologije, avtorice Tine Pleško], *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/2, 2012, str. 148–153 [COBISS.SI-ID 515158143]

439. Gašper CERKOVNIK, Okoliščine upokojitve Josipa Mantuanija kot ravnatelja Narodnega muzeja. Delo in odslovicev zadnjega ravnatelja – umetnostnega zgodovinarja, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 3 [COBISS.SI-ID 48523618]
440. Alenka DOMJAN, Pozabljena podoba nekega časa in prostora. Primer »stalne zbirke« Centra sodobnih umetnosti Celje, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 5 [COBISS.SI-ID 34367533]
441. Metka FUJS, Zakaj poseben zakon o muzejih in ključni problemi zakonodaje, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 5 [COBISS.SI-ID 34367789]
442. Maja GODINA GOLIJ, Muzejsko društvo in muzej, *Nemci in Maribor. Stoletje preobratov 1846–1946* (ur. Jerneja Ferlež), Maribor: Umetniški kabinet Primož Premzl, 2012, str. 152–155 [COBISS.SI-ID 73220609]
443. Jana INTIHAR FERJAN, Možnosti uporabe gradiva iz Dokumentacije-arhiva MG+MSUM v muzejih in stroki, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 6 [COBISS.SI-ID 34368045]
444. Nataša IVANOVIĆ, Mantuanijeva vloga pri nastajanju fonda Janševih del, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 6 [COBISS.SI-ID 33946413]
445. Metoda KEMPERL, Interpretacija moderne umetnosti po berlinsko. Kritična analiza, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 5 [COBISS.SI-ID 9173065]
446. Renata KOMIĆ MARN, Muzealec po sili. Karl Strahl in njegova zbirka, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 7 [COBISS.SI-ID 33946669]
447. Vida KOPORC SEDEJ, Nekaj pogledov na zbiralno politiko muzejev, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/2, 2012, str. 56–59 [COBISS.SI-ID 272178944]
448. Mirjana KOREN, Muzeji, *Leksikon mariborske družbe in kulture. Po letu 1945* (ur. Peter Simonič), Maribor: Obzorja, 2012, str. 133–134 [COBISS.SI-ID 77438465]
449. Mirjana KOREN, Pokrajinski muzej, *Leksikon mariborske družbe in kulture. Po letu 1945* (ur. Peter Simonič), Maribor: Obzorja, 2012, str. 165 [COBISS.SI-ID 77439233]
450. Milena KOREN BOŽIČEK, Vpliv družbenih sprememb na status muzejskih eksponatov, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 7 [COBISS.SI-ID 34368813]
451. Mateja KOS, Umetnostna zgodovina v muzeju danes, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 8 [COBISS.SI-ID 34369069]
452. Mateja KOS, Miroslav VUTE, Muzej, zbiralna politika in pridobivanje predmetov, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/2, 2012, str. 60–62 [COBISS.SI-ID 8481632]
453. Tina KOŠAK, Slikarske zbirke v slovenskih gradovih. Pogled skozi »Stoletov objektiv«, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 583–598 [COBISS.SI-ID 515099519]
454. Tina KOŠAK, Zbirateljska predzgodovina slovenskih muzejskih fondov. »Prostori muz« v plemiških rezidencah 17. in 18. stoletja, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 8 [COBISS.SI-ID 33946925]
455. Marjeta MIKUŽ, Politika zbiranja muzealij v muzeju, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/2, 2012, str. 63–65 [COBISS.SI-ID 8481888]

456. Elizabeta PETRUŠA ŠTRUKELJ, »Tisto vmes« med muzealcem in umetnostnim zgodovinarjem, *Prostori muz. Programska knjižica znanstvenega posveta* (povzetki), Ljubljana: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, 2012, str. 9 [COBISS.SI-ID 34370349]
457. Tina PLEŠKO, Tipologija skulpture kot muzejskega predmeta, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/1, 2012, str. 114–116 [COBISS.SI-ID 515111807]
458. Tina PLEŠKO, Originalna skulptura in nadomestki v muzeju, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/2, 2012, str. 84–89 [COBISS.SI-ID 272190720]
459. Mitja POTOČNIK, Projekt »Grajski muzej« na gradu Brdo pri Lukovici, *Iz zgodovine slovenskih gradov*, Ljubljana, 2012 (*Kronika*, ISSN 0023-4923; 60/3), str. 825–832 [COBISS.SI-ID 515102335]
460. Borut ROVŠNIK, Pogled v prihodnost. Bodo muzeji v 21. stoletju še družbeno koristni? Smernice za muzejske pedagoge in odgovorne za obiskovalce in uporabnike, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/1, 2012, str. 79–83 [COBISS.SI-ID 272091136]
461. Sarival SOSIČ, Exhibitions as a form of visual address. The history of exhibiting in Slovenia in the twentieth century, *Slovene studies. Journal of the Society for Slovene studies*, ISSN 0193-1075, 34/1–2, 2012, str. 15–38 [COBISS.SI-ID 53665378]
462. Lidija TAVČAR, Muzeji v Baslu, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/1, 2012, str. 154–157 [COBISS.SI-ID 515107199]
463. Lidija TAVČAR, Najstarejši britanski muzej – The Ashmolean Museum Oxford, *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/2, 2012, str. 136–141 [COBISS.SI-ID 515157887]
464. Verena VIDRIH PERKO, Museology as a fundamental part of the museum management, *Risk assessment of cultural and natural heritage in the region of South East Europe. Second Regional Scientific Conference of ICOM SEE, 22–26 May 2012, Niš, Serbia* (CD-ROM; povzetki), Belgrade: Regional Alliance of ICOM for South East Europe, 2012, str. 55 [COBISS.SI-ID 49142370]
465. Verena VIDRIH PERKO, Sodobni muzej je medij, *Pogledi. Umetnost, kultura, družba*, ISSN 1855-8747, 3/9, 2012, str. 22 [COBISS.SI-ID 262392576]

BIBLIOGRAFIJE

466. Jana INTIHAR FERJAN, Dopolnilo k umetnostnozgodovinski bibliografiji za leto 2008. Umetnost 20. in 21. stoletja, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 35, 2012, str. 59–70 [COBISS.SI-ID 34611757]
467. Renata KOMIČ MARN, Simona KERMAVNAR, Umetnostnozgodovinska bibliografija za leto 2010. Umetnost do okoli leta 1945, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 36, 2012, str. 13–86 [COBISS.SI-ID 34977325]

POGOVORI, BIOGRAFIJE, NEKROLOGI

468. *90 let rojstva Jakoba Savinška. Vabljeni na spominski večer, posvečen kiparju in pesniku Jakobu Savinšku. Četrtek, 27. septembra 2012, ob 18. uri* (video DVD), Novo mesto: Knjižnica Mirana Jarca, 2012 [COBISS.SI-ID 22364471]

469. Andrej SMREKAR, *Ivan Zorman 1889–1969. založnik, mecen, umetnostni kritik in ravnatelj Narodne galerije. Galerija Narodni dom, Narodna galerija, Cankarjeva 20, 11. april 2012–10. junij 2012*, Ljubljana: Narodna galerija, 2012 (Študijski zvezki; 14), 20 str., ISBN 978-961-6743-30-3 [COBISS.SI-ID 261179392]
470. *Zapuščina Štefke Cobelj* (avtorji Mira Petrovič idr.), Ptuj: Knjižnica Ivana Potrča, 2012, 135 str., ISBN 978-961-91871-3-5, <http://www.dlib.si> [COBISS.SI-ID 261589248]
- ...
471. Saša BOJC, Kaj o Hribarjevem času pripovedujejo muzealije [pogovor z Majo Lozar Štamcar], *Delo.si* (elektronski vir), ISSN 1854-6544, 18. apr. 2012 [COBISS.SI-ID 8210784]
472. Vanja BRKIČ, Anderlič se je s Kolizejem uštel. Jelka Pirkovič, direktorica Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, *Dnevnik*, ISSN 1318-0320, 62/270, 2012, str. 12 [COBISS.SI-ID 1101276510]
473. Klavdija FIGELJ, Vzeti zalet s kraškega roba in se spustiti. Dr. Peter Krečič, umetnostni zgodovinar in profesor, o slovenski zgodovinski avantgardi in Trstu, *Primorske novice*, ISSN 1854-0570, 66/125, 2012, str. 16–17 [COBISS.SI-ID 7529112]
474. Suzana GOLUBOV, Če nismo imeli svojega Ludvika XIV., tudi Versailles ne moremo imeti [intervju z Ivanom Stoparjem], *Lisa. Polna dobrih idej*, ISSN 1581-4769, 3, 2012, str. 20–23 [COBISS.SI-ID 15674421]
475. Ksenja HOČEVAR, Umetnostni utrip škofije [intervju z Natašo Kovačič], *Družina. Slovenski katoliški tednik*, ISSN 0416-3885, 61/36, 2012, str. 12 [COBISS.SI-ID 515118463]
476. Vesna KRMELJ, »Na neki način je vsa umetnost erotična«. Pogovor s kiparjem akademikom Dragom Tršarjem, *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 34, 2012, str. 22–32 [COBISS.SI-ID 34367021]
477. Ljudmila LAMPRET CONRADI, Vse, kar sem delal, imam rad [intervju z dr. Ivanom Stoparjem, zgodovinarjem, častnim meščanom Celja], *Celjan*, ISSN 1580-5182, 621, 2012, str. 17–18 [COBISS.SI-ID 16483381]
478. Patricija MALIČEV, Smrt kot navdih. Tomislav Vignjevič, umetnostni zgodovinar, *Delo*, ISSN 0350-7521, 54/250, 2012 (*Sobotna priloga*), str. 17–19 [COBISS.SI-ID 14023985]
479. Maja MEGLA, Muzeji so nosilci naše nostalgije. Boris Groys, umetnostni kritik in filozof, *Delo*, ISSN 0350-7521, 54/64, 2012 (*Sobotna priloga*), str. 20–22 [COBISS.SI-ID 261873664]
480. Vesna TERŽAN, Status še ne pomeni denarja za obnovo [pogovor z Gojkom Zupanom in Damjano Pečnik], *Pogledi. Umetnost, kultura, družba*, ISSN 1855-8747, 3/6, 2012, str. 14–16 [COBISS.SI-ID 262309376]
- ...
481. Andreja BORIN, Pipo Peteln. Zlatar, slikar in grafik, *Nemci in Maribor. Stoletje preobratov 1846–1946* (ur. Jerneja Ferlež), Maribor: Umetniški kabinet Primož Premzl, 2012, str. 190–193 [COBISS.SI-ID 73253889]
482. Tomaž BREJC, Devetdeset let dr. Špelce Čopič, *Delo*, ISSN 0350-7521, 54/242, 2012, str. 16 [COBISS.SI-ID 264557824]
483. Gašper CERKOVNIK, Rokopis avtobiografije Josipa Mantuanija iz leta 1927 v Glasbeni zbirki Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, *Arhivi. Glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije*, ISSN 0351-2835, 35/2, 2012, str. 463–479 [COBISS.SI-ID 1460597]

484. Silvester ČUK, Maks Fabiani, *Ognjišče*, ISSN 1318-1289, 48/555, 2012, str. 50–51 [COBISS.SI-ID 7546776]
485. Klavdija FIGELJ, Spomin na Del Nerija, *Primorske novice*, ISSN 1854-0570, 66/132, 2012, str. 10 [COBISS.SI-ID 15894066]
486. Darko FRIŠ, Mlinarič, akad. dr. Jože, *Leksikon mariborske družbe in kulture. Po letu 1945* (ur. Peter Simonič), Maribor: Obzorja, 2012, str. 130 [COBISS.SI-ID 1197957]
487. Jana INTIHAR FERJAN, Jubilej Špelce Čopič, *Bilten Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva* (elektronski vir), ISSN 1855-6809, 19, 2012 [COBISS.SI-ID 50583394]
488. Jana INTIHAR FERJAN, Jubilej Špelce Čopič, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 9–10 [COBISS.SI-ID 274747392]
489. Matej KLEMENČIČ, Jubilej profesorja Janeza Höflerja, *Zbornik za umetnostno zgodovino*, ISSN 0351-224X, n. v. 48, 2012 (izid 2014), str. 11–13 [COBISS.SI-ID 274748160]
490. Mirjana KOREN, Vrišer, dr. Sergej, *Leksikon mariborske družbe in kulture. Po letu 1945* (ur. Peter Simonič), Maribor: Obzorja, 2012, str. 238 [COBISS.SI-ID 77439745]
491. Andrej SMREKAR, Poza človeka, ki obvladuje dogajanje, in mu je samo ta zavest dovolj. Ivan Zorman in Preporod, *Delo*, ISSN 0350-7521, 54/126, 2012 (*Sobotna priloga*), str. 20–21 [COBISS.SI-ID 514917759]
492. Mojca Polona VAUPOTIČ, Maksim Gaspari in njegovo ustvarjanje, *Mladika*, ISSN Y500-425X; 1124-657X, 56/1, 2012, str. 22–23 [COBISS.SI-ID 263049728]
493. Gojko ZUPAN, Umetnikovo življenje, *Videnja Zorana Mušiča*, Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2012, str. 250–258 [COBISS.SI-ID 515138175]
494. Ivo ŽAJDELA, Iz kipov veje svojstvena življenjskost. Pred 300 leti, 17. marca 1712, se je rodil kipar Jožef Straub, eden najpomembnejših predstavnikov baročnega kiparstva na Štajerskem, *Družina. Slovenski katoliški tednik*, ISSN 0416-3885, 61/14–15, 2012, str. 4–5 [COBISS.SI-ID 7931422]

• • •

495. Alenka KLEMENC, Dr. Anica Cevc (Ljubljana, 12.7.1926–11.10.2011), *Umetnostna kronika*, ISSN 1581-7512, 35, 2012, str. 71–75 [COBISS.SI-ID 34612013]
496. Mateja KOS, Prof. Hanka Štular (1930–2012), *Argo*, ISSN 0570-8869, 55/1, 2012, str. 24–27 [COBISS.SI-ID 8349024]
497. Vesna KRMELJ, Marijan Tršar (Dolenjske Toplice 1922 – Ljubljana 2010), *Forum. Revija Slovenskega društva likovnih kritikov*, ISSN 1855-587X, 5/15–16, 2012, str. 199–201 [COBISS.SI-ID 3198318]
498. Marko LESAR, V spomin Mirku Juteršku (1932–2011), *Kamniški zbornik*, ISSN 1318-9069, 21, 2012, str. 331–332 [COBISS.SI-ID 265341952]

IMENSKO KAZALO

A

Adamič, France 228
 Agostino di Duccio 213
 Ambrožič, Matjaž 17
 Albert Behaim 31
 Albertini, Gasparo 197
 Alimede, Mario 78
 Aljančič, Urška 334
 Amigoni, Jacopo 282
 Andechs-Meranski, rodbina 39
 Antley, Goran 474
 Aparnik, Franc 330
 Aparnik, Stane 330
 Arko, Andraž 55
 Arnheim, Rudolf 384
 Arrigler, Dragan 90
 Aškerc, Anka 84
 Avguštin, Maja 56

B

Babenberžani, rodbina 39
 Babič, Branko 420
 Bac, Drago 83
 Badiou, Alain 377
 Badovinac, Zdenka 422
 Balažic, Janez 60, 87, 91, 242–243, 433
 Ballantyne, Andrew 109
 Banović, Maja 183
 Baraga, France 393
 Barbara Celjska 346
 Barbieri, Pepe 85
 Barle, Janko 483
 Barši, Izidor 124
 Barthes, Roland 318
 Bartolo, Nanni di 204
 Baskar, Nil 375
 Bassin, Aleksander 244
 Batagelj, Jurij 234
 Bate, David 319
 Batelič, Mario 238
 Bažant, Jan 125
 Bedrač, Marjetka 78
 Begič, Mirsad 5
 Bellini, Giovanni 299
 Bellocchi, Luca 336

Benčič, Mirko 57
 Benčič Mohar, Eda 396
 Benčin, Rok 377
 Benjamin, Walter 378
 Benko, Andreja 87
 Bensa, Marta 393
 Berdič, Mario 78
 Bergamini, Giuseppe 393
 Bergant, Fortunat 355
 Bernard, Emerik 239
 Bernik, Nejc 79, 86
 Berovič, Marin 395
 Berthold, Avgust 306, 333
 Bettini, Giovanni Battista 197
 Bezljaj, Jiři 380
 Bezjak, Irena 235
 Biedermann, Gottfried 337
 Billinge, Rachel 395
 Bishop, Claire 374
 Biščak, Breda 251
 Bizjak, Aleš 82
 Bizjak, Janez 425
 Bizjak, Matjaž 127
 Bizjak, Sašo 82
 Blatnik, Andrej 324
 Bogataj, Janez 394
 Bogič, Mladen 104, 126
 Bojc, Saša 471
 Boljka, Janez 182
 Bon, Ambrogio 27
 Bonazza, Giovanni 200
 Borčič, Barbara 229
 Borčič, Bogdan 231
 Borin, Andreja 233, 470, 481
 Božič, Dragan 325
 Bračun Sova, Rajka 18–19, 429, 434–438
 Brajnik, Ljuba 425
 Brancelj Bednaršek, Andreja 420
 Bratuš, Lucijan 231
 Bratušek, Petra 61
 Brejc, Tomaž 245–246, 482
 Brence, Andrej 424
 Breščak, Mateja 180, 236
 Breže, Borivoj 326

Brkić, Vanja 472
 Brlek Krajnc, Sonja 63
 Brockoff, Johann 223
 Brus, Robert 62
 Brvar, Andrej 117
 Bučan, Saša 229, 430
 Bušinovski, Tomi 87
 Butina, Milan 231

C

Cadorin, Guido 293
 Cafnik, Marko 68, 115
 Caglioti, Francesco 184
 Cankar, Ivan 191, 257
 Cankar, Izidor 26, 45, 48
 Cartier-Bresson, Henri 324
 Castri, Serenella 185
 Cebej, Anton 97
 Cedingi, Costantino 280
 Ceferin, Aleksandra 228
 Celec, Jožef 87
 Celjski, rodbina 31
 Ceresola, Marcello 97
 Cerkovnik, Gašper 26, 186–188, 247–250, 439, 483
 Cerkvenik, Nina 423
 Cevc, Anica 495
 Cézanne, Paul 254
 Chave, Anna C. 251
 Ciglencečki, Marjeta 1, 20, 58, 92, 128, 252–253, 338–339, 429
 Ciković, Danijel 21
 Ciriaco d'Ancona 202
 Ciriaco Pizzecolli 208
 Ciuha, Jože 239
 Clair, Jean 239
 Cobelj, Štefka 470
 Coldwell, Paul 238
 Colla, Agostino 93
 Coronini, rodbina 294
 Corradini, Antonio 199
 Coster, Angelo de 291
 Crary, Jonathan 375
 Cregeen, Martin 239
 Cregeen, Martin 321
 Curk, Jože 59

Č

Čander, Mitja 59

Čaušević, Amir 419
 Čebulj-Sajko, Breda 394
 Čebrown Lipovec, Neža 399
 Čepin, Matej 84
 Černezel, Jožica 470
 Černigoj, Avgust 473
 Čopič, Špelca 482, 487–488
 Čufer, Andrejka 334
 Čuk, Alenka 335
 Čuk, Marjan 55
 Čuk, Silvester 484
 Čurković, Stipe 381

D

Dalí, Salvador 343
 David, svetopisemska oseba 357–358
 Davis, Margaret 90
 De Grassi, Massimo 189
 Dean, Colin 6
 Del Neri, Clemente Costantino 234, 485
 Dermastja, Janko 236
 Dešman, Kristina 71
 Dešman, Miha 109, 129–130
 Dešnik, Stanka 60
 Deu, Živa 394
 Didek, Zoran 231
 Dietrichstein, Ferdinand Josef 223
 Dietrichstein, Gundakar 223
 Dimc, Andrej 89, 99
 Dimc, Irena 89
 Djurić, Bojan 340
 Doblehar, Andrej 68, 115
 Dobravec, Jurij 88
 Dolenc, Matej 183
 Dolinar, Lojze 192
 Dolšina, Marjana 341
 Dolžan Eržen, Tatjana 425
 Domijan, Miljenko 393
 Dominkuš, Darja 372
 Domjan, Alenka 440
 Dreu, Senka 61
 Dürer, Albrecht 248

E

Enej Silvij Piccolomini, papež Pij II. 31
 Erjavec, Aleš 22, 382–383
 Erjavec, Simona 254, 384
 Eržen, Jure 478

F

Fabiani, Maks 145, 484
 Farič, Boris 235, 311, 423–424
 Ferlež, Jerneja 94, 116
 Ferlinc, Janez 75, 77
 Ferrata, Francesco 97
 Figelj, Klavdija 473, 485
 Fikfak, Alenka 110
 Filipič, Igor 237
 Flisar, Nino 72
 Flor, Ingrid 342
 Florjančič, Saša 430
 Flurer, Franz Ignaz 289
 Franz Jožef I. 42, 198
 Fras, Darko 76
 Fras, Ivan 116
 Frelih, Rahela 268
 Friš, Darko 486
 Fučka, Tanja 396
 Fujs, Metka 118, 427, 441
 Furlan, Andrej 7, 67, 79, 86, 426, 453, 476
 Fürst, Ulrich 190

G

Gaberšček, Silvester 23, 88, 400
 Gabrijelčič, Peter 85, 110, 131
 Gábris, László 60
 Gal, Jože 71
 Gantar, Maruša 255
 Gaspari, Maksim 492
 Gatnik, Kostja 231
 Gentileschi, Artemisia 275
 Gerdes, Carl 106
 Germ, Tine 256, 343
 Gerželj, Slavko 57
 Ghega, Carl Ritter von 126
 Glazer, Robert 73
 Globočnik, Damir 24, 191–194, 230, 257–259, 327, 334, 344–345, 425
 Gnamuš, Nadja 385
 Gnilšak, Ida 430
 Gödel Lannoy, Hermann 106
 Gödel Lannoy, Rudolf Oskar 106
 Godina Golija, Maja 442
 Goličnik, Jože 237
 Golja, Mirjam 396
 Goljevšček, Tea 132
 Golner, Matija 84
 Golob, Nataša 25, 237, 346

Golubov, Suzana 474
 Gönc, Jani 470
 Gorše, France 312
 Gorupič, Boris 328–329
 Gorza Jereb, Alenka 62
 Gospodarič, Marko 229
 Gostenčnik, Nina 116
 Goznik, Črtomir 66
 Grafenauer, Niko 239
 Grafenauer, Petja 386
 Graviši-Barbabanca, rodbina 310
 Gregorčič, Leon 420
 Gregorčič, Simon 226
 Grein, Franc, st. 141
 Grein, rodbina 141
 Grgič, Matejka 6
 Grohar, Ivan 286, 306
 Groppelli, Giuseppe 27, 189
 Groppelli, Paolo 27, 189
 Grošel, Fani 89
 Groys, Boris 479
 Guglielmo Monaco 208
 Guštin, Mitja 391
 Gutnik, Renata 62

H

Habicht, Dejan 482, 488
 Hafner, Aleš 401
 Hanna, Susan 427
 Harc, Neva 133
 Hardt, Janez Krstnik 97
 Harmat Császár, Jolanda 60
 Hartman, Manica 423
 Hazler, Vito 134
 Hefferle, Andrej 115
 Hempkin, Kirsten 1
 Herlec, Uroš 183
 Hernja Masten, Marija 66
 Herrlein, Andreas 288
 Hibšer, Hugon 332
 Hieng, Primož 69, 330
 Hlača, Anamarija 73
 Hočevvar, Jernej 237
 Hočevvar, Ksenja 475
 Hočevvar, Uroš 68
 Hočevvar, Uroš 115
 Hodak, Hrvoje 320
 Hoffer, Jožef 137
 Hoffer, Leopold 138

Höfler, Janez 3, 26, 195, 489
 Holden, Christopher 395
 Holzinger, Joseph 210
 Holzner, Vesna 71
 Holynski, Drago 230
 Horvat, Martin 87
 Horvat, Mojca 95
 Hozjan, Andrej 87
 Hráský, Jan Vladimír 152
 Hrausky, Andrej 135
 Hudolin, Jernej 393
 Humar, Gorazd 136
 Humar, Jernej 88

I

Ilich-Klančnik, Breda 239, 312
 Intihar-Ferjan, Jana 443, 466, 487–488
 Israhel van Meckenem 249
 Ivančič Fajfar, Monika 347
 Ivanović, Nataša 86, 260, 348, 444

J

Jaki, Barbara 236
 Jaki, Barbara 469
 Jakopič, Rihard 309
 Janeček, Johann Frančišek 353
 Janez Ljubljanski 5
 Janez Vetrinjski 31
 Janša, Lovro 444
 Jaušovec, Marko 72
 Javor Briški, Marija 349
 Jelinčič Boeta, Klemen 239
 Jemec, Andrej 239
 Jenčič, Beba 425
 Jenko, Marko 377
 Jenko, Matija 425
 Jenko, Mojca 261, 402, 429
 Jeraj, Zmago 59
 Jeras Dimovska, Irena 262, 403
 Jerman, Gregor 64
 Jernej iz Loke 261
 Jevnikar, Ivo 239
 Jevtič, Milomir 182
 Jezernik, Božidar 196
 Jurjavčič, Katarina 331
 Justin, Janez 378
 Juteršek, Mirko 498
 Južnič, Stanislav 112

K

Kalin, Zdenko 312
 Kambič, Miran 71
 Kambič, Mirko 236
 Kamin Kajfež, Vesna 27–28, 197, 263–265, 291, 350
 Karamanić, Slobodan 388
 Karlovšek, Jože 312
 Kastelic, Bojan 111
 Kaučič, Andreja 198
 Kavčič, Domen 319
 Kavčič, Franc 264
 Kavčič, Nataša 266–267
 Kemperl, Metoda 18–19, 113, 116, 137–141, 250, 429, 445
 Kerbler, Stojan 338
 Kermavnar, Simona 79, 86, 467
 Kern, Leonhard 188
 Kersnik, Janko 459
 Kirby, Jo 395
 Kitell, Osvalt 5
 Klabjan, Borut 30
 Klemenc, Alenka 83, 183, 495
 Klemenc, Branka 183
 Klemenčič, Matej 199–201, 489
 Kobe, Jurij 142
 Kodrič, Lejla 391
 Kokol, Zmago 75–77
 Kokole, Stanko 2, 31, 202, 351
 Kokoschka, Oskar 233
 Kolenc, Drago 81
 Koller, Manfred 404
 Koltaj, Pavel 319
 Koltak, Mihael 424
 Komelj, Milček 113, 268–270
 Komelj, Miklavž 229, 387–388
 Komić Marn, Renata 203, 352, 426, 446, 467
 Kopač, Vlasto 240
 Koporc-Sedej, Vida 447
 Koren, Mirjana 448–449, 490
 Koren Božiček, Milena 450
 Korenč, Andrej 62
 Koron, Miha 473
 Korošec, Josip 393
 Korpič, Nevenka 423
 Kos, Mateja 3, 312–315, 429, 451–452, 496
 Kos, Peter 2
 Kos, Tine 312
 Kostanjšek Brglez, Simona 271
 Košak, Tina 8, 86, 272–274, 453–454
 Košan, Marko 389

- Košič Humar, Kristina 143
 Koter, Darja 353–354
 Kovač, Hana 78
 Kovač, Mojca Marjana 144
 Kovačič, Nataša 5, 96, 241, 469, 475
 Kovačič, Sašo 238
 Kovič, Brane 275–276
 Kralj, Arven Šakti 238
 Kralj, Franc 65
 Kralj, France 133, 312
 Kralj, Mara 312
 Kralj, Tone 293
 Krampač, Tone 69
 Kranjc, Igor 88
 Krapež, Peter 162
 Kraševac, Borut 70
 Kraševac, Eva 251, 277
 Kraševac, Mateja 55
 Krautič, Maksimiljan 77
 Krečič, Peter 473
 Kregar, Ivan 97
 Križnar, Anabelle 32, 278–279, 404
 Križnar, Blaž 89, 99
 Križnik Primožič, Nela 104
 Krmelj, Vesna 67, 145, 476, 497
 Krpič, Danijela 61
 Krpič, Tomaž 229
 Kudiš, Nina 280
 Kuhar, Goran 87
 Kurir Borovčić, Mateja 146
 Kuralt, Peter 379
 Kuša, Mihael 97
 Kuzmič, Franc 87
- L**
- Lacoste, Jean 376
 Lah, Avguštin 87
 Lampič, Primož 332
 Lampret Conradi, Ljudmila 477
 Lamut, Brane 423
 Langus, Matevž 5, 363
 Lapajne, Alma 111
 Lapajne, Igor 79
 Lauko, Tomaž 84, 425, 453, 312
 Lavrič, Ana 7–8, 79, 97–98, 147, 355–359
 Lazar, Irena 2
 Lazar, Tomaž 405
 Lazarini, Franci 33, 79, 86, 148–152, 406–408
 Lazarini, rodbina 150
- Layer, Leopold 230
 Leonardo da Vinci 276, 337
 Leopold VI. Babenberžan 41
 Lesar, Marko 69, 498
 Leskošek, Ivan 233
 Leskovec, Boris 111
 Lešnik, Sabina 116
 Lewis, Douglas 281
 Limon, David 425
 Lobnik, Uroš 71–72
 Logan, John 277, 385
 Longhena, Baldassare 281
 Lorber, Samo 72
 Lorber, Oži 428
 Lovrenov, Maja 26, 45, 48, 272
 Lozar Štamcar, Maja 282, 316–317, 402, 471
 Ložar, Katja 124
 Ložar, Rajko 50
 Lubej, Uroš 283
 Lukner, Tatjana 55
 Lunder, Tomaž 229
 Luposignoli, Mihovil 154
 Lyotard, François 377
- M**
- MacKinnon, Alasdair 83
 Maček, Jure 470
 Mádl, Martin 79
 Madžarac, Nada 395
 Magajna, Mario 81
 Majstor Maver 215
 Maksimilijan Celjski, svetnik 31
 Makuc Semion, Miladi 395
 Malešič, Martina 124
 Mali, Jakob 89
 Maličev, Patricija 478
 Malraux, André 383
 Manet, Edouard 365
 Mantuani, Josip 26, 439, 444, 483
 Marchiori, Giovanni 220
 Marija, svetopisemska oseba 355–356, 360
 Marinič, Dragica 237
 Markič, Jasmina 232
 Markovič, Tomaž 320
 Marković, Predrag 153
 Marković, Vladimir 154
 Marn, Rafael 62
 Maroevič, Tonko 239
 Martelanc, Tanja 86, 155

Masterl, Marko 62
 Mastnak, Tanja 9
 Matić Zupančič, Jadranka 468
 Matko, Matjaž 320
 Matkovič, Anita 420
 Maver, Andreja 367
 Medved, Andrej 239
 Megla, Maja 479
 Menaše, Lev 34, 284
 Mendragič, Ada 240
 Merku, Jasna 6
 Merleau-Ponty, Maurice 254
 Mertik, Nina 423
 Metcalfe, Roger 428
 Metzinger, Valentin 5
 Michelazzi, Antonio 201
 Mihelič, France 338
 Mikolič, Mojca 285
 Mikuž, Jure 35, 360
 Mikuž, Marjeta 455
 Miler, Matija 156
 Mileusnič, Zrinka 391
 Miličević, Jana 6
 Milotti-Bertoni, Daniela 393
 Milovanović, Goran 236
 Misja, Breda 395
 Misja Zgaga, Alenka 420
 Mislej, Irene 239
 Mlačak, Romana 60
 Mlakar, Jana 286, 430
 Mlinar, Miha 88
 Mlinar, Žare 88
 Mlinarič, Jože 486
 Mlinarič, Lučka 116
 Mojster E.S. 249
 Mohar, Katarina 8
 Mole, Vojeslav 26
 Molè, Vojeslav 48
 Modrinjak, Dragiša 71
 Mohar, Katarina 86
 Mojster E. S. 187
 Mojster Dangolsheimske Madone 187
 Mojster Vid iz Kamnika 186
 Mršnik, Ivo 231
 Mojster Bolfgang 247, 249
 Moreau, Gustave 343
 Müller, Nataša 477
 Modic, Igor 478
 Muhovič, Jožef 231, 287
 Murnik, Maja 390

Murovec, Barbara 7–8, 36–37, 67, 79–80, 205–207,
 288–289, 361, 418, 426
 Mušič, Ambrož 55
 Mušič, Vladimir Braco 157
 Mušič, Zoran 231, 239, 246, 270, 287, 292–293, 297,
 300, 307–308, 493
 Mušinović, Mina 86

N

Naldini, Paolo 29, 350
 Napast, Igor 71, 198
 Napotnik, Mihael 149
 Nared, Romana 70
 Nastran, Jure 286
 Nemec, Jure 68
 Nemeček, Nataša 409
 Neudauer, Jože 470
 Neudauer, Matjaž 470
 Neue, Christiane 152
 Nevyel, Giovanna 393
 Novak Klemenčič, Renata 3, 38, 208–209, 362

O

Obal, Franc 87
 Obed, Slavko 88
 Oberstar, Ciril 375
 Obid, Egon 88
 Obreza Špeh, Majda 70
 Okorn, Žiga 67
 Oman, Špela 180
 Oman, Žiga 116
 Oppelt, Miro 239
 Ostan, Aleksander 158
 Ostan, Boris 111
 Ostan Vejrup, Jette 111
 Oter Gorenčič, Mija 39–41, 67, 80, 86, 159
 Otrin, Blaž 89, 175
 Ovsec, Peter 182
 Ozmec, Aljoša 84
 Ostrman Renault, Tanja 235, 311, 423
 Olić, Slobodan 396, 428
 Ozmec, Martin 470

P

Pahor, Boris 239
 Pajnič, Dana 312
 Pallasmaa, Juhani 114

Papa, Janez 55
 Pasquali, Marilena 239
 Paternoster, Matevž 183
 Pečenik, Simona 104
 Pečko, Karel 470
 Pečnik, Damjana 480
 Pengov, Ivan 97
 Perini, Giovanna 290
 Perme, Bernard 68
 Peršin, Blaž 183
 Pesek, Anja 82
 Peskar, Robert 73, 95, 105, 160, 410
 Pesko, Tanja 376
 Petek, Polona 114, 375
 Peteln, Pipa 481
 Petrovič, Jernej 468
 Petrovič, Marko 24, 259
 Petrovič, Mira 470
 Petruša Štrukelj, Elizabeta 456
 Pietro di Martino da Milano 208–209, 362
 Pintarič, Vesna 2
 Pinter, Tihomir 6
 Pinterič, Jana 143
 Pirkovič, Jelka 392, 411–412, 472
 Pirnat, Franc 89
 Pirnat, Nikolaj 232
 Piškur, Bojana 374
 Piškur, Milena 74
 Pivk, Mavric 465
 Planina Medin, Lea 6
 Plečnik, Jože 101, 107, 125, 133, 135, 156, 161, 484
 Plesničar-Gec, Ljudmila 2
 Pleško, Tina 457–458
 Pobežin, Gregor 29, 265, 291
 Podobnik, Sašo 71
 Podrecca, Boris 292
 Pogačar, Kaja 72
 Pogačnik, Aljaž 430
 Pokrajac Iskra, Ana 183
 Pollak, Andrej 55
 Ponebšek, Tina 236
 Ponudič, Jelena 235
 Potočnik, Mitja 459
 Potočnik, Tina 42, 86
 Praznik, Andrej 484
 Preinfalk, Miha 4, 43–44
 Preininger, Kristina 236, 363
 Preininger, Kristina 429
 Prelovšek, Damjan 79–80, 86, 161–162, 413–414
 Premrl, Božidar 57, 81

Premzl, Primož 59
 Prešeren, France 334
 Prijatelj Pavičić, Ivana 364
 Prinčič, Boris 6
 Prša, Dejan 365
 Prunč, Roman Luka 60
 Puhar, Alenka 239
 Purg, Danica 470
 Putrih, Karel 312

Q

Quaglio, Giulio 5, 283, 393
 Quinzi, Alessandro 3, 6, 29, 81, 214, 293–294

R

Radmilovič, Marko 117
 Radovanovič, Martin 61
 Radovanovič, Sašo 61, 82
 Ragazzoni, Claudia 393
 Rahten, Andrej 45
 Rancière, Jacques 377, 383, 390
 Rant, Helena 425
 Rathgen, Friedrich 409
 Ravnik-Toman, Barbara 312
 Ravter, Nada 117
 Reichenberg, Bogdan 117
 Reiner, Johann Baptist 325
 Rekar, Aleksandra 374
 Resman, Blaž 79, 86, 89, 97, 99, 163, 210
 Režonja, Franc 87
 Rihtar, Rok 116
 Ristović, Ana 387
 Ritzberger, Sandra 320
 Rižnar, Emil 182
 Robba, Francesco 201, 351
 Rodman, Klemen 334
 Rogelj, Monika 425
 Rojc, Jasmina 234
 Rojnik, Ivan 65
 Röhl, Johannes 211
 Ropret, Polonca 393, 395
 Roškar, Boštjan 311
 Rotar, Drago B. 378
 Rothko, Mark 244–245, 251, 277, 385
 Rousová, Andrea 253
 Rovšnik, Borut 460
 Rozman, Ksenija 83
 Rožič, Janko 164–165

Rožman, Helena 394
 Rupert, Marijan 468
 Rustempašić, Nerman 419

S

Sagadin, Milan 425
 Saive, Jean-Baptiste de 274
 Sajovic, Irena 395
 Salaj, Bojan 236
 Samec, Blaž 479
 Sanzio, Raffaello 290
 Sapač, Eva 71–72
 Sapač, Igor 43–44, 46, 57, 61, 71–72, 100
 Savinšek, Jakob 226, 468
 Sbressa, Edmonda 235
 Sečnik, Anton 74
 Sedar, Klaudija 101
 Seifrid Marenberški 222
 Selinšek, Sanja 63
 Semlič Rajh, Zdenka 116, 166
 Seražin, Helena 79, 86, 167–171, 212
 Sešel, Silva 102
 Settignano, Desiderio da 184
 Sever, Roman 89
 Schlegel, Friedrich 383
 Schöbl, Johann 139
 Schröder, Johann Christian 252–253
 Schultes, Lothar 295
 Schulz, Anne Markham 204
 Schwarz, Mario 47
 Schwentner, Lavoslav 298
 Schlauzero, Carlo 6
 Sgubin, Laura 6
 Shaw, Trevor 335
 Sigismund Luksemburžan 346
 Simončič, Alenka 236
 Simončič, Metka 183
 Simonišek, Robert 34
 Simoniti, Veronika 239
 Sitar, Mateja Neža 393
 Skalicky, Vanja 72
 Skrinjar, Pavel 103
 Skrt, Dejan 59
 Skušek, Zoja 318
 Skvarča, Alojz 62
 Slapar, Mojca 183
 Slavec, Darko 296
 Smej, Jožef 87
 Smodiš, Lucija 72

Smolej, Tone 48
 Smrekar, Andrej 236, 297–298, 335, 366, 415, 469, 491
 Smrekar, Hinko 257, 259, 312
 Smrke, Franc 312
 Soban, Tamara 395
 Soršak-Kukovec, Karina 61
 Sosič, Sarival 236, 333, 461
 Sotlar, Snežana 9
 Spacal, Lojze 473
 Springinklee, Hans 248
 Starc, Anton 9
 Stančič, Suzana 395
 Stančič, Hrvoje 391
 Stegnar, Peregrin 89
 Stejskal, Jakub 390
 Steele, France 48, 453
 Stele, France 69
 Stepan, Milan 81
 Sternen, Matej 5, 366
 Stevanič, Željko 238
 Stiller, Adolph 71
 Stopar, Ivan 56, 84, 416, 474, 477
 Strahl, Karl 446
 Strahl, Edvard 446
 Straub, Jožef 494
 Stroj, Mihael 268
 Subotić, Irina 470
 Suhy, Branko 231
 Sulič Dular, Nives 394

Š

Šabec, Maja 232
 Šalej Faletič, Tatjana 88
 Šamperl, Jože 76
 Šantak, Borut 87
 Šantej, Borut 392
 Šauperl, Marija 77
 Šebetič, Rozina 470
 Šemrov, Gorazd 62
 Šerbelj, Ferdinand 5, 235
 Šetinc Salzmann, Madita 3
 Šimenc, Marjan 109, 376, 379
 Šipič, Maša 104
 Širok, Kaja 49
 Širok, Lea 393
 Šivic, Blaž 111
 Škafar, Vinko 87
 Šket, Katja 72
 Škofič, Danilo 71

Škrjanec, Breda 238
 Škrjanec, Rado 63
 Škrlep, Peter 69
 Šlibar, Ani 89
 Šmid, Andrej 71
 Šmid, Katarina 50, 367–368
 Špelič, Miran 55
 Štampfl, Janko 229
 Štefanac, Samo 3, 86, 105, 213–217
 Štefanič, Tatjana 311
 Šteiner, Martin 424
 Štekar, Andrej 369
 Štih, Peter 51
 Štuhec, Mojca 468
 Štukl, Jože 430
 Štrajn, Darko 378
 Štrasner Kastelic, Vanja 468
 Štrukelj, Nataša 88
 Štular, Hanka 496
 Šuber, Daniel 388
 Šubic, Ive 229
 Šubic, Janez 255
 Šubic, Maja 229
 Šumič-Riha, Jelica 377
 Švarc, Damjan 71–72, 233

T

Tavčar, Lidija 438, 462–463
 Tempestini, Anchise 299
 Teržan, Vesna 480
 Tiepolo, Giambattista 263
 Tigler, Guido 218
 Tisnikar, Jože 231
 Tomanič Trivundža, Ilija 319
 Tomc, Miroslav 97
 Tomić, Marta 219
 Tomić, Radoslav 219
 Tominc, Alfred 285
 Tominšek, Jože 470
 Torkar Tahir, Zdenka 430
 Toš, Marjan 78
 Trček Pečak, Tamara 395
 Trivundža, Dragana T.
 Troha, Vera 376
 Troian, Lorenza 238
 Trontelj, Jože 300
 Tršar, Drago 182, 476
 Tršar, Marijan 182, 231, 239, 497
 Tulić, Damir 27, 220

U

Učakar, Matjaž 105
 Unetič, Ines 172–174
 Uran, Alojz 393
 Urlep, Lilijana 237

V

Vajngerl, Renata 75–77
 Valič Zver, Andreja 425
 Valvasor, Janez Vajkard 228, 256, 349
 Vampelj Suhadolnik, Nataša 301
 Vaupotič, Mojca Polona 492
 Velikonja, Nataša 109
 Verderber Drucker, Rene 320
 Verderber, Margit 320
 Veronese, Paolo 263
 Vesel, Ferdo 260
 Vetrih, Joško 6
 Vidic, Ksenija 59, 233
 Vidic, Leon 480
 Vidmar, Luka 113
 Vidmar, Polona 1, 61, 63, 106, 221–225, 370, 417
 Vidrih-Perko, Verena 425, 464–465
 Vignjević, Tomislav 52, 302–304, 478
 Vilfan-Bruckmüller, Irena 58
 Vinkler, Jonatan 378
 Visconti, Filippo Maria 208
 Visočnik, Julijana 89, 175
 Vnuk, Branko 235
 Vnuk, Branko 423
 Vodeb, Mateja 68, 115
 Vodnik, Alenka 305, 371
 Vodopivec, Alojz 182
 Vodopivec, Barbara 418
 Vojevec, Jaka A. 319
 Vokić, Denis 395
 Vovbržani, rodbina 31
 Vraničar, Marko 306
 Vrdlovec, Zdenko 318
 Vrhovec, Boštjan 68
 Vrišer, Sergej 490
 Vugrinec, Boris 71
 Vuković, Momo 226
 Vurnik, Helena 97, 111, 269
 Vurnik, Ivan 111
 Vute, Miroslav 452

W

Warburton, Nigel 379
Wassenbergh, Jan Abel, st. 272
Watteau, Jean Antoine 272
Wedam, Dunja 73
Weigl, Igor 197
Weis, Wenzel 233
Weser, Ulrich 395
Witkiewicz, Stanisław Ignacy 372
Wright, Frank Lloyd 176

Z

Zadnikar, Marijan 81
Zalar, Klavdij 88
Zajšek, Boštjan 116
Zanier, Katharina 2, 391
Zaplatil, Igor 480
Zaplatil, Marko 79
Zbašnik-Senegačnik, Martina 176
Zečevič, Mevludin 419
Zgonik, Nadja 9, 177, 229, 239, 307, 312
Zimmermann, Tanja 373
Zmazek, Melita 470
Zorko, Teja 107
Zorman, Ivan 469, 491

Zoubek, Rado 393

Zupan, Gojko 53, 178, 226, 308, 480, 493

Zupančič, Bogo 312

Zupančič, Matej 62

Zupančič, Milena 286

Zupančič, Vinko 396

Ž

Žajdela, Ivo 108, 494

Žajdela, Urban 89, 99

Žemlja, Aleš 68

Žerič, Damir 90

Žerovc, Beti 241, 309

Žiberna, Igor 61

Žibert, Marjana 321, 425, 430

Žitko, Salvator 310

Žitko, Sonja 227

Živec, Aleš 68

Žižek, Mateja 87

Žnidaršič, Matjaž 70

Žohar, Marjeta 334

Žontar, Jože 425

Žontar, Majda 425

Županek, Bernarda 2, 54

Bibliografijo in imensko kazalo je uredila Renata Komić Marn.

Koledar razstav: september–december 2014

(CD=zgoščenka, DL=delovni listi, K=katalog, P=plakat, Z=zloženska)

AJDOVŠČINA

PILONOVA GALERIJA, Prešernova ul. 3
odprto: ponedeljek 8–12, torek–petek 8–17
12. 9.–10. 10. 2014: *Nova fotografija – STATIČNO*, fotografska razstava
24. 10.–28. 11. 2014: *Metka Erzar*, razstava slik in instalacija
od 12. 12. 2014: *Pilon v prvi svetovni vojni*, študijska razstava

BREŽICE

GALERIJA POSAVSKEGA MUZEJA,
Cesta prvih borcev 1
Odprto: torek–petek 8–18, sobota, nedelja in praznik 9–13
2. 10.–2. 11. 2014: *50 let Društva likovnikov Brežice*
november 2014–februar 2015: *Donacija Didek 1997*, dela Zorana Didka na papirju

CELJE

POKRAJINSKI MUZEJ,
Trg celjskih knezov 8
odprto: torek–nedelja 10–18
6. 3.–31. 12. 2014: *Orožje*, razstava orožja iz 15.–20. stoletja iz zbirk Pokrajinskega muzeja Celje (Stara grofija)
16. 9.–november 2014: *Pozabi oteta preteklost*, razstava znamk na temo arheologije (Knežji dvor)

CERKNO

CERKLJANSKI MUZEJ,
Bevkova 12
odprto: torek–petek 9–15, sobota–nedelja in praznik 10–13 in 14–18
17. 10.–31. 12. 2014: *Naša fotografska obzorja*, razstava Foto kluba Cerkno (Z)
19. 12. 2014–6. 1. 2015: *Razstava rokodelskih izdelkov društva Driklc Cerkno* (Z)

IDRIJA

MESTNI MUZEJ,
RAZSTAVIŠČE NIKOLAJA PIRNATA,
grad Gewerkenegg, Prelovčeva 9
odprto: 9–18
10. 9.–2. 11. 2014: *(Pre)tihotapljene antologije*, mednarodna muzejska razstava (K)
2. 10.–2. 11. 2014: *Plonkanje A–Ž*, muzejska razstava (Z) (Mala galerija)
20. 11. 2014–31. 1. 2015: *1. svetovna vojna*, razstava Zgodovinskega arhiva Ljubljana (Z)
3. 12. 2014–31. 1. 2015: *1. svetovna vojna na razglednicah*, muzejska razstava (Z) (Mala galerija)

KOČEVJE

POKRAJINSKI MUZEJ,
Prešernova ul. 11
odprto: ponedeljek–petek 7–15, sobota 10–13
oktober 2014: *Kočevska: izgubljena kulturna dediščina kočevskih Nemcev*

KOSTANJEVICA NA KRKI

GALERIJA BOŽIDAR JAKAC, Grajska c. 45
odprto: 9–18 (november–marec 9–16), ponedeljek zaprto
26. 9. 2014: odprtje prenovljene stalne postavitve del Bogdana Borčiča *In principio erat Dachau* (Grafični kabinet Bogdana Borčiča)

KRANJ

GORENJSKI MUZEJ,
Tomšičeva 44
odprto: torek–nedelja 10–18
28. 8.–5. 10. 2014: *Brigita Požegar Mulej* (Prešernova hiša, Prešernova 7)
4. 9.–5. 10. 2014: *Industrijske vezenine v Gorenjskem muzeju* (Mestna hiša, Glavni trg 4)
7. 10.–3. 11. 2014: *Mednarodni festival likovnih umetnosti Kranj – Kolaž in asemblaž* (Mestna hiša, Glavni trg 4)

25. 10. 2014–4. 5. 2015: *Zgodovina fotografije v Kranju* (Grad Khislstein, Tomšičeva 44)
6.–30. 11. 2014: *Miniature 2014*, fotografska razstava (Mestna hiša, Glavni trg 4 in Prešernova hiša, Prešernova 7)
27. 11. 2014–31. 1. 2015: *180 let Sonetnega venca*, kulturnozgodovinska razstava (Prešernova hiša, Prešernova 7)

LJUBLJANA

BEŽIGRAJSKA GALERIJA 1, Dunajska 31
odprto: torek–petek 10–18, sobota 10–14, ponedeljek, nedelja in praznik zaprto
28. 8.–8. 11. 2014: *Od skice do lutke*, skupinska razstava

BEŽIGRAJSKA GALERIJA 2, Vodovodna 3
odprto: torek–petek 10–18, sobota 10–14, ponedeljek, nedelja in praznik zaprto
3. 9.–29. 10. 2014: *France Rotar*, kiparska razstava

CANKARJEV DOM, Prešernova 10
odprto: 11–20, ponedeljek zaprto
21. 5.–26. 10. 2014: *Aquae Isaeae*, arheološka razstava v okviru projekta *Emona 2014* (Galerija CD)

10. 9.–26. 10. 2014: *Borut Peterlin*, fotografska razstava (Mala galerija)
29. 10.–14. 12. 2014: *Filmi v fotografiji*, fotografska razstava Željka Stevanića (Mala galerija)
17. 11. 2014–2. 2. 2015: *11. slovenski bienale ilustracije* (Galerija CD)

jesen 2014: *Likovni kritiki izbirajo*: Andreja Rakovec izbira Simono Šuc, Zoran Poznič Primoža Zakrajška, Maša Jazbec Aphro Tesla (Prvo preddverje)

jesen 2014: *Oblikovalska identiteta*: Jožica Curk, Robert Klun, Vesna Štih, Branko Hojnik, Barbara Nardoni (industrijsko oblikovanje), Irena Gubanc, Maja Gspan, Jani Bavčer (vizualno komuniciranje), Elena Fajt (oblikovanje oblačil) in Mateja Benedetti (kostumografija). (Prvo preddverje)
17. 12. 2014–25. 1. 2015: *Multitaskerji*, fotografi revije *Mladina* v sočasni sodobni umetnosti (Mala galerija)

GALERIJA JAKOPIČ, Slovenska cesta 9
odprto: torek–nedelja 10–18
18. 9.–7. 12. 2014: *BIO 50: 3, 2, 1 ... TEST*, razstava v okviru 50. Bienala industrijskega oblikovanja

GALERIJA LEK, Verovškova 57
odprto: ponedeljek–sobota 8–18
9. 9.–3. 10. 2014: *Goce Trajkovski*
od 21. 10. 2014: *Svetlana Jakimovska Rodič*

GALERIJA STANETA KREGARJA, Štula 23
4. 9.–10. 10. 2014: *Evgenija Jarc*, slike 2012–2014
november–december 2014: razstava ob prenovljeni postavitvi del v Galeriji Staneta Kregarja

GALERIJA VŽIGALICA,
Trg francoske revolucije 7
odprto: torek–nedelja 10–18, ponedeljek zaprto
5. 9.–12. 10. 2014: *Svetlobna gverila 2014: Svetla prihodnost*

MESTNA GALERIJA LJUBLJANA, Mestni trg 5
odprto: torek–nedelja 11–19, četrtek do 21, ponedeljek zaprto
11. 9.–2. 11. 2014: *Rabih Mroué*

KULTURNI CENTER TOBAČNA 001,
Tobačna ul. 1
odprto: 11–17, zaprto ponedeljek, sobota in nedelja
4. 9.–17. 10. 2014: *Miha Štrukelj*, samostojna razstava

MESTNI MUZEJ, Gosposka 15
odprto: torek–nedelja 10–18, četrtek do 21
30. 5. 2014–31. 5. 2015: *Emona: mesto v imperiju*, kulturnozgodovinska in arheološka razstava

MODERNA GALERIJA, Cankarjeva 15
odprto: 10–18, ponedeljek zaprto
12. 6.–19. 10. 2014: *Razširjeni pogledi. Božidar Jakac in fotografija*
18. 9.–7. 12. 2014: *BIO*, v sodelovanju z Muzejem za arhitekturo in oblikovanje
4. 11. 2014–11. 1. 2015: *Tadej Pogačar*, pregledna razstava
14.–23. 11. 2014: *Ilustracije Odiseje Marija Preglja*

MUZEJ SODOBNE UMETNOSTI METELKOVA,
Maistrova 3

odprto: 10–18, ponedeljek zaprto

1. 7.–5. 10. 2014: *Politizacija prijateljstva*

september–oktober 2014: *Neven Korda*

4. 9.–5. 10. 2014: *Matej Andraž Vogrinčič*

10. 9.–2. 11. 2014: *Suzana Brborović*

september 2014–januar 2015: *Sedanost in prisotnost: Ponovitev 7 – Neskončno*

17. 10. 2014–11. 1. 2015: *Vlasta Delimar*

11. 11. 2014–4. 1. 2015: *Arjan Pregl*

MUZEJ ZA ARHITEKTURO IN OBLIKOVANJE,
Grad Fužine, Pot na Fužine 2

odprto: 10–18, ponedeljek zaprto

18. 9.–7. 12. 2014: *BIO 50*, bienale industrijskega oblikovanja

NARODNA GALERIJA,

Puharjeva 9

odprto: torek–nedelja 10–18, četrtek do 20,
ponedeljek zaprto

4.–30. 9. 2014: *Po sledih nastanka Ažbetove*

zamorke, razstava iz cikla Odstiranje

10. 9.–16. 11. 2014: *Kiparska dela iz vladne umetnostne zbirke*

24. 9. 2014–1. 3. 2015: *Bujenje lepote*,
razstava del iz Oblak–Crowtherjeve
zasebne zbirke zbirke

2. 10.–4. 11. 2014: *Alojzij Repič: Mirko in Zofija*,
kiparska razstava iz cikla Odstiranje

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE,
Prešernova 20 (vhod z Muzejske ulice)

odprto: vsak dan 10–18, četrtek do 20

1. 7. 2014–31. 12. 2015: *Rimske zgodbe s stičišča svetov* (K, P)

9. 10.–7. 12. 2014: *Tesar mehkih rok*,
umetniška retrospektiva del kiparja Slavka Oblaka

NARODNI MUZEJ SLOVENIJE –
RAZSTAVIŠČE METELKOVA, Maistrova 1,

vhod s ploščadi Muzejske četrti

odprto: torek–nedelja 10–18

20. 3.–31. 12. 2014: *Mumija in krokodil.*

Slovenci odkrivamo dežele ob Nilu (K, P)

13. 6.–31. 12. 2014: *Rudolf Cvetko in prva svetovna vojna* (K, Z)

28. 7.–2. 11. 2014: *Rudolf Cvetko in prva svetovna vojna* (del razstave v vagonu na Železniški postaji Ljubljana)

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ,
Metelkova 2

odprto: 10–18, ponedeljek zaprto

11. 10. 2013–2015: *Vrata. Prostorski in simbolni prehodi življenja*, osrednja razstava ob 90-letnici SEM

18. 6.–januar 2015: *Magija amuletov*

MARIBOR

FOTOGALERIJA STOLP, Židovska 6

odprto: nedelja–petek 10–13 in 15–19,
sobota 10–13

od 17. 9. 2014: *Sodoben slovenski portret*,
fotografska razstava

od 5. 11. 2014: *Bivanje*,
fotografska razstava Katarine Sadovski

od 17. 12. 2014: *Na ulici*,
fotografska razstava Fotokluba Maribor

POKRAJINSKI MUZEJ, Grajska ul. 5

odprto: torek–nedelja 9–13

junij 2014–februar 2015: *Kri iz večernih sladkih oblakov*, razstava ob 100. obletnici prve svetovne vojne

od 4. 12. 2014: *Iz muzejskih depojev*

MURSKA SOBOTA

POMURSKI MUZEJ, Trubarjev drevored 4

odprto: torek–petek 9–17, sobota–nedelja 9–13

do 12. 10. 2014: *Nevestine sanje*,
razstava podeželskih in mestnih nevestin ter
potovalnih skrinj Muzeja

do konca oktobra: *Gorenjske in prekmurske skrinje*, etnološka razstava poslikanih skrinj iz zbirke Gorenjskega muzeja v Kranju in tesianih ter poslikanih mizarskih skrinj v zbirki Pomurskega muzeja Murska Sobota

od 3. 12. 2014: *Rimski vodnjak iz Dolge vasi*,
arheološka razstava

NOVA GORICA

MESTNA GALERIJA, Trg E. Kardelja 5

odprto: 9–13, 15–19, sobota 9–12,

nedelja in prazniki zaprto

6.–27. 6. 2014: *Giorgio Valvassori*, instalacije
26. 9.–17. 10. 2014: *Več objektov*,
fotografska razstava Petra Raucha (K)
23. 10.–20. 12. 2014: *Mediteranski svetilniki in
sredozemska plovila*, slikarska razstava Klavdija
Tutte (K)
5.–12. 12. 2014: *Pixxelpoint*, mednarodni festival
medijskih umetnosti (Z)

PIVKA

HIŠA KULTURE, Snežniška cesta 2
odprto: sredačetrtrek 16–18, petek–sobota 10–12
3.–24. 10. 2014: *Conny Blom*,
prostorska instalacija
7.–28. 11. 2014: *Matej Vočanec*, kiparska razstava
5.–30. 12. 2014: *Tanja Milharčič*,
slikarska razstava
9.–30. 1. 2015: *Tadej Vaukman*
6.–27. 2. 2015: *Vesna Bukovec*

PTUJ

MIHELIČEVA GALERIJA, Dravska 4
odprto: torek–petek 10–16, sobota 10–13
4. 9.–19. 10. 2014: *Drava – življenje reke*,
fotografska razstava Toma Jeseničnika
23. 10.–30. 11. 2014: *Jože Šubic*,
razstava skulptur in slik
14. 12. 2014–januar 2015: *Aljana Primožič*,
razstava karikatur

Razstave v tujini (izbor)

BENETKE (I)

VEČ LOKACIJ

7. 6.–23. 11. 2014: *Arhitekturni bienale*

GALERIJA A+A, San Marco 3073

odprto: torek–sobota 11–18

7. 6.–23. 11. 2014: *The Problem of Space Travel*,
razstava v okviru beneškega arhitekturnega
bienala

DUNAJ (A)

ALBERTINA, Albertinaplatz 1

odprto: 9–19

12. 9. 2014–1. 2. 2015: *Joan Miró*

BANK AUSTRIA KUNSTFORUM, Freyung 8
odprto: 10–19, petek do 21

16. 10. 2014–25. 1. 2015: *Henri de Toulouse-
Lautrec*

KUNSTHISTORISCHES MUSEUM,

Maria Theresien-Platz

odprto: torek–nedelja 10–18, četrtek do 21

30. 9. 2014–12. 4. 2015: *Romanski portalni friz
iz stolnice v Krki*

28. 10. 2014–15. 2. 2015: *Velázquez*

LEOPOLD MUSEUM, Museumsquartier

odprto: vsak dan 10–18,

torek zaprto, četrtek do 21

9. 5.–15. 9. 2014: *Umetnost kljub vsemu! Avstrija
1914–1918*

17. 10. 2014–26. 1. 2015: *Alberto Giacometti,
pionir moderne*

ÖSTERREICHISCHE GALERIE BELVEDERE,

Prinz-Eugen-Straße 27

odprto: Zgornji Belvedere vsak dan 10–18,

Spodnji Belvedere vsak dan 10–18, sredo do 21

19. 9. 2014–11. 1. 2015: *Sigmund Freud v sočasni
umetnosti* (21er Haus)

11. 10. 2014–1. 2. 2015: *Evropska mreža moderne
(1900–1938)* (Spodnji Belvedere)

18. 10. 2014–8. 2. 2015: *Martin van Meytens
mlajši* (Zimska palača)

GORICA / GORIZIA (I)

MUSEI PROVINCIALI DI GORIZIA /

POKRAJINSKI MUZEJI V GORICI,

Palača Attems Petzenstein,

Trg E. De Amicis, 2

odprto: torek–nedelja 10–17, ponedeljek zaprto

20. 6.–12. 10. 2014: *Saksida, slikar pravljicar*

FRANKFURT/M (D)

STÄDEL MUSEUM,

Schaumainkai 63

odprto: torek–nedelja 10–18, sredo, četrtek 10–21

8. 10. 2014–11. 1. 2015: *Od Rafaela do Tiziana*,
razstava risb iz lastne zbirke

5. 11. 2014–8. 2. 2015: *Fantastični svetovi:*

*Albrecht Altdorfer in ekspresivnost v umetnosti
okrog 1500*

LONDON (GB)

BRITISH MUSEUM, Great Russell Street

odprto: vsak dan 10–17.30,

četrtek in petek do 20.30

22. 5.–30. 11. 2014: *Stara življenja,**nova spoznanja: mumije iz Egipta*18. 9. 2014–5. 1. 2015: *Ming, 50 let,**ki je spremenilo Kitajsko*

NATIONAL GALLERY, Trafalgar Square

odprto: vsak dan 10–18, petek do 21

15. 10. 2014–18. 1. 2015: *Rembrandt:**pozna dela***MÜNCHEN (D)**

ALTE PINAKOTHEK, Barer Straße 27

odprto torek–nedelja 10–18

17. 10. 2014–18. 1. 2015: *Canaletto.**Bernardo Bellotto slika Evropa*

KUNSTHALLE DER HYPO-

KULTURSTIFTUNG, Theatinerstraße 8

odprto: vsak dan 10–20

22. 8.–23. 11. 2014: *Rembrandt – Tizian – Bellotto*12. 12. 2014–12. 4. 2015: *Z dušo in telesom.**Münchenski rokoko od Asama do Güntherja*

NEUE PINAKOTHEK,

Barer Straße 29

odprto sreda–ponedeljek 10–18

9. 10. 2014–2. 2. 2015: *Videti Benetke, slikarstvo*

18. stoletja in fotografija pred 1900 iz zbirke

Dietmar Siegert

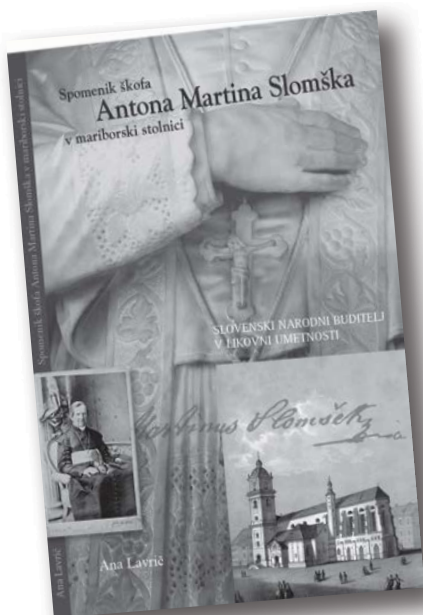
TREVISO (I)

CA' DEI CARRARESI, Via Palestro 33/35

odprto: torek–četrtek 9–19, petek–nedelja 9–20

11. 10. 2014–22. 2. 2015: *Japonska. Od samuraja**do Mazinge, kulturnozgodovinska razstava*

AVTORJI 44. ŠTEVILKE**Izr. prof. dr. Marjeta Ciglencečki**, Oddelek za umetnostno zgodovino, Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru, Koroška 160, 2000 Maribor**Renata Komić Marn**, Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, Novi trg 2, 1000 Ljubljana**Doc. dr. Barbara Murovec**, Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU, Novi trg 2, 1000 Ljubljana



samo 10 €

Ana Lavrič *Spomenik škofa Antona Martina Slomška v mariborski stolnici*

Umetnine v žepu, 8. knjiga

Avtorica knjižice Ana Lavrič nas s svojo vero in znanstveno akribijo popelje po Slomškovi izjemni poti, kot se tuzemskemu svetu kaže skozi likovno umetnost. Posebej se je ustavila ob upodobitvah Slomška, med katerimi predstavlja mariborski javni spomenik veliko narodno zmago, pa čeprav ga ni bilo mogoče postaviti na javno mesto in je zato moral poiskati zavetje v stolni cerkvi.

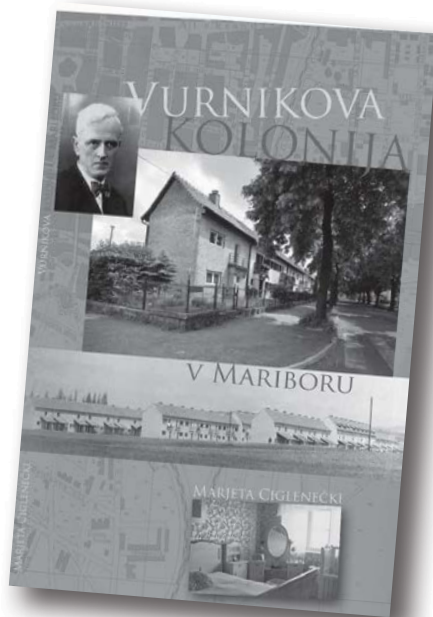
(Barbara Murovec, iz spremne besede)

Marjeta Ciglenečki *Vurnikova kolonija v Mariboru*

Umetnine v žepu, 9. knjiga

Umetnostna zgodovinarica Marjeta Ciglenečki, ki se v zadnjih letih s pretanjenim občutkom za arhitekturo in urbanizem sistematično posveča mariborskemu prostoru, je temeljito raziskala okoliščine nastanka Vurnikove kolonije, evropske vzore zanj, se posvetila bivalnim potrebam delavcev in mestni stanovanjski politiki. V knjižici tako beremo, kaj vse so za eno najpomembnejših jugoslovanskih industrijskih mest naredili modri vodilni Mariborčani ter da arhitekt in profesor Vurnik ni razmišljal le o trženju svojih projektov, temveč je želel ustvariti kvalitetne pogoje bivanja tudi za manj premožne prebivalce.

(Barbara Murovec, iz spremne besede)



samo 10 €

Naročnikom *Umetnostne kronike* so v knjigarni Azil in neposredno pri Založbi ZRC knjige na voljo z 20 % popustom.
(zalozba@zrc-sazu.si, <http://zalozba.zrc-sazu.si>).

ISSN 1581-7512

UMETNOSTNA KRONIKA

izhaja štirikrat letno.

Izdajatelj: Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta ZRC SAZU,

zanj: Barbara Murovec

Založnik: Založba ZRC, ZRC SAZU,

zanjo: Oto Luthar

Naklada: 400

© 2014, Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana



NASLOV UREDNIŠTVA:

Umetnostna kronika

Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta

ZRC SAZU, p. p. 306, 1001 LJUBLJANA

E-pošta: umetnost@zrc-sazu.si

<http://uifs.zrc-sazu.si>

PRODAJA:

Založba ZRC

p. p. 306, 1001 LJUBLJANA

Tel: 01 47 06 464; Faks: 01 42 57 794

E-pošta: zalozba@zrc-sazu.si

Cena posamezne številke: 3,70 €

Letna naročnina: 11,00 €; za študente: 7,40 €

<http://zalozba.zrc-sazu.si>

ČASTNI ODBOR: akad. prof. dr. Jože Trontelj †, prof. dr. Oto Luthar, Zdenka Badovinac, zasl. prof. dr. Tomaž Brejc, zasl. prof. ddr. Janez Höfler, izr. prof. dr. Matej Klemenčič, prof. dr. Jure Mikuž, dr. Damjan Prelovšek, dr. Andrej Smrekar

UREDNIŠKI ODBOR: doc. dr. Barbara Murovec, glavna in odgovorna urednica, izr. prof. dr. Marjeta Ciglencečki, Jana Intihar Ferjan, doc. dr. Stanko Kokole, Dušan Koman, urednik rubrike Koledar razstav, dr. Mojca Marjana Kovač, Vesna Krmelj, doc. dr. Mija Oter Gorenčič, dr. Eva Sapač, dr. Blaž Resman, prof. dr. Samo Štefanac, izr. prof. dr. Polona Vidmar

LEKTORIRANJE: doc. dr. Mija Oter Gorenčič

OBLIKOVANJE: Andrej Furlan

TISK: Cicero d.o.o., Begunje, jesen 2014

Za avtorske pravice reprodukcij odgovarjajo avtorji objavljenih prispevkov.

Revija izhaja s finančno pomočjo Javne agencije za knjigo Republike Slovenije.

J A K

JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO REPUBLIKE SLOVENIJE
SLOVENIAN BOOK AGENCY

ISSN 1581-7512



9 771581 751001
3,70 €



UIES

Barbara Murovec: *Pretekle vojne in sedanji spomini* • Marjeta Ciglencečki: *Maribor kot izhodiščna točka in mesto vrnitve. Pogovor z akademskim slikarjem prof. Otom Rimeletom* • Barbara Murovec: *Ilustrirani letaki iz Valvasorjeve grafične zbirke kot zrcalo baročnega sveta* • *Umetnostnozgodovinska bibliografija za leto 2012. Umetnost do okoli leta 1945* (pripravila Renata Komić Marn) • *Koledar razstav: september – december 2014*

Volk pridiga goskam, bakrorez iz Valvasorjeve grafične zbirke, izdal Paulus Fürst v Nürnbergu, VZ VIII, 28, del (reproducirano po Milan Pelc: Theatrum humanum, 2013)